

Kas atklāts divu zēnu
nāves izmeklēšanā
Pļavniekos

Šūnu apraides
izmēģinājums –
veiksmīgs vai ne?

Kā ASV sankcijas
krievu naftas milžiem
ietekmē Latviju

Sevi nenododu

Marina Rebeka par
Starptautisko Operas balvu
un bīstamo perfekcionismu

«Izcilās Marijas Kallasas
spoks pastāvīgi rēgojas
man blakus»

16 Nafta un smagie metāli. Bezdarbība un pašvaldības naudas nelietderīga tērēšana — šādi pārkāpumi atklāti Skanstes revitalizācijas projektā. Kāpēc tā notika, noskaidrojusi žurnāliste **Ieva Jakone**

18 Tā nedrīkstēja būt. Februārī kādā dzīvoklī Pļavniekos atrada divus mirušus zēnus ar šautām brūcēm galvā. Upura ģimene apšauba izmeklēšanas rezultātus. Viņus uzklausīja žurnāliste **Baiba Litvina**

- 6 Aivara Ozoliņa komentārs
- 7 Ernesta Kļaviņa karikatūra
- 8 Paula Raudsepa komentārs
- 10 Pusdienas ar lekslietu ministrijas Informācijas centra priekšnieku Āri Dzērvānu
- 12 Kā Latvijas uzņēmumus ietekmēs sankcijas *Lukoil* un *Rosneft*
- 22 Lietuva turpina cīnīties ar baltkrievu meteobaloniem
- 26 Izspiest sevi līdz pēdējam. Operdziedātāja Marina Rebeka
- 32 Zane Radzobe recenzē JRT izrādi *Ābeļziedi upē*
- 34 Elīna Sproģe intervē jauno mākslinieci Katrīnu Levāni

- 36 Vilis Kasims vērtē grāmatu *plūst virst krist vist*
- 38 Uzņēmuma *AJV Grupa* biznesa veiksmes stāsts
- 42 Jaunā dejotāja un horeogrāfa Artūra Nigaja starptautiskie panākumi
- 46 Latvijā jau ir deviņi klubi un divas kriketa izlases — sievietes un vīrieši
- 50 Nepamest pēc mēneša. Kā nospraust mērķus un veidot ieradumus
- 52 «Atradu unikālu nišu.» Hokejists daiļslidotājs Emīls Edvards Vegmanis
- 54 Anekdotas un krustvārdu mīkla

Dusmu ēsma

VAI ŠODIEN internetā jau uzdūries kādam tiši tracinotam tekstam, kas sacerēts klikšķu piesaistīšanai? Izrādās, tam ir pat oficiāls termins — **dusmēsmā**. Bet angļu valodas oriģināls *rage bite* nupat atzīts par gada vārdu. Pēdējo 12 mēnešu laikā jēdziena lietojums trīskārši pieaudzis, fiksējis Oksfordas vārdnīcas izdevējs.

Problēma, protams, nav tikai paši vārdi, bet to provocētās emocijas un rīcība. Un parasti šo dusmēsmu pamatā ir auksts aprēķins — kāds vēlas nopelnīt vai iegūt varu.

Nesen Baltijas mediju izcilības centra jubilejas forumā dzirdēju britu neatkarīgo faktu pārbaudītāju *Full Fact* pārstāvi, kurš interesanti skaidroja, kādas viltus ziņas dominē sociālajos tīklos. Mums labi zināma krekliņu propaganda un antivakseru murgi, bet Lielbritānijā lielu daļu viltus informācijas rada tiktokeri, kuru motīvs ir pelnīt no klikšķiem — viņi vārās no cilvēku cepšanās. Lai savāktu klikšķus, izgudro tracinotus melus par praktiskām lietām, piemēram, ka valdība ievieš jaunu naudas sodu par auto turēšanu pie mājām. Tauta uzķeras, dusmojas, pārsūta tālāk. Savā burbulī neesmu šādus zeļļus manījusi. Manā sociālā lentē negantākie dusmēsmu ražotāji ir priekšvēlēšanu cīņās jau iekarsušie politiķi, kas pārspilējumus un brīžiem melus pasniedz tradicionālajā #vissirslikti mērcē. Tas kaitina un nogurdina, bet esmu apņēmies nepieņemt.

Starp citu, viltus informācijas atspēkotāji brīdina tieši par šādu bīstamību — ka feiku un dusmēsmu nogurdinātā publika sāk neticēt jebkam, ko lasa vai dzird. Šāda padošanās gan būtu liktenīga kļūda. Patiesību vienmēr jāturpina noskaidrot un aizstāvēt. ●

KĻŪDU LABOJUMI

27. novembra žurnāla rakstā *Vīrieši mirst* grafikā *Mirstība pēc nāves cēloņiem* nepareizi apzīmēti divi ilustrācijas elementi. Pareizi jābūt, ka mirstība no asinsrites sistēmas slimībām vīriešiem ir 245,8 un sievietēm 66,5, bet no audzējiem vīriešiem 136,1 un sievietēm 96,7 uz 100 000 iedzīvotāju darbības vecumā. Savukārt teātra recenzijā kļūdains minēts aktrises vārds un izrādes *Cantus firmus* režisore. Izrādes libreta un režijas autores ir Barbara Lehtna un Linda Krūmiņa, bet vienu no lomām atveido Elīza Apine. Atvainojamies!

Iznāk reizi nedēļā — ceturtdienās
Izdevējs: a/s *Cits mediji*
Reģistrācijas apliecība nr. 000703359
Iespiests Poligrāfijas grupā *Mūkusala*
Tirāža: 10 500

Galvenā redaktore: Nellija Ločmele
Izpildredaktori: Dace Smildziņa,
Māris Diņģelis.
Redakcija: 27734907
Reklāma: 27734907

Adrese: Bruņinieku iela 16, K-2,
Rīga, LV-1001
Citējot atsauce obligāta.
Pārpublicēšanai jāsaņem rakstiska
redakcijas atļauja.

Uz vāka: Marina Rebeka
Publicitātes foto

11.-30.
DECEMBRIS
2025

FESTIVĀLS EIROPAS ZIEMASSVĒTKI

Kultūras ministrija

11. decembrī
plkst. 19.00 Spīķeru koncertzālē
**LATVIJAS DŽEZA
ZVAIGZNES**

Matīss ČUDARS, ģitāra
Jānis RUBIKS, kontrabass
Toms RUDZINSKIS, saksofons
Jānis JAUNALKSNIS, bungas

21. decembrī
plkst. 19.00 Spīķeru koncertzālē
**KĀRLIS LĀCIS, FILIPS
GLĀSS UN RĪGAS
SAKSOFONU KVARTETS**

Terēze GRETERE, soprāns
Rūdolfs Pēteris RUBENIS, saksofons
Aigars RAUMANIS, saksofons
Ainars ŠABLOVSKIS, saksofons
Baiba TILHENA, saksofons

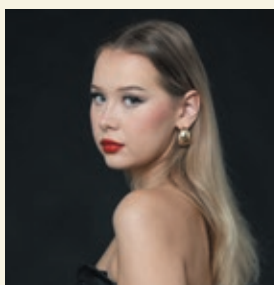
Programmā: Georga Pelēča, Filipa Glāsa un
Kārļa Lāča mūzika

14. decembrī
plkst. 19.00 Spīķeru koncertzālē
**GUNA ZARIŅA
KONCERTIZRĀDĒ
"DZELTENS TROTUĀRS"**

Aktrise Guna ZARIŅA
Maija ZANBERGA, flauta
Jānis SEMJONOVŠ, fagots
Rihards PLEŠANOVŠ, klavieres

Programmā: Annas Veismanes mūzika un
Montas Kromas dzeja

26. decembrī
plkst. 19.00 Spīķeru koncertzālē
**VERDI, ŠTRAUSS,
ŠÜBERTS UN LATVIEŠI**

Brigita REISONE, soprāns
Anete TOČA, flauta
Tatjana OSTROVSKA, vijole
Ieva SARJA, klavieres

Programmā: Riharda Štrausa, Reinaldo Āna, Frīdriha Kūlava,
Džuzepes Verdi, Gaetāno Doniceti, Imanta Zemzara, Aivara
Kaleja, Franča Šūberta, Jāzepa Vītola, Lolitas Ritmanis,
Arnolda Šturma un Hellas Milbretas-Holmas mūzika, kā arī
tradicionālās Ziemassvētku dziesmas

18. decembrī
plkst. 19.00 Spīķeru koncertzālē
**RADIO SWH DŽEZA
KLUBS AR RALFU
EILANDU**

Ralfs EILANDS, balss
Latvijas Radio bigbenda mūziķi

27. decembrī
plkst. 19.00 Rīgas cirkā
**GEORGIA CÉCILE UN
LATVIJAS RADIO
BIGBENDS**

Džordžija SESĪLA, balss
Edgars OŠLEJA, balss
Latvijas Radio bigbends

19. decembrī
plkst. 19.00 Latvijas Universitātes Lielajā auļā
**BAROKA
ZIEMASSVĒTKI. BAHS
UN TĒLEMANIS**

Alfija BAKIJEVA, vijole un atskaņojuma vadītāja
Sinfonietta Rīga

Programmā: Georgs Filips Tēlemanis Uvertīra-svīta
un Koncerts trim vijolēm, Jans Dismass Zelenka
Ārija un folija no Uvertīras-svītas un Kapričo no
Symphonie à 8 concertanti, Johans Sebastjāns Baha
Koncerts vijolei un Trešā orķestra svīta

29. decembrī
plkst. 19.00 Spīķeru koncertzālē
**VECGADA KONCERTS
SVEČU GAIŠMĀ**

Artūrs PERTS, klarnete
Evelīna JĒKABSONE, klavieres

Programmā: Kārļa Marijas fon Vēbera, Alfrēda
Kalniņa, Raiņa Mijuna, Bēlas Bartoka un Kloda
Debīsi mūzika

20. decembrī
plkst. 19.00 Spīķeru koncertzālē
**ARTIS JANČEVSKIS
KONCERTIZRĀDĒ
"DEBISĪ.
IR JĀPIEDZĪVO"**

Aktieris Artis JANČEVSKIS
Etina Emīlija SAULĪte, soprāns
Daniils MICKĒVIČS, klavieres
Programmā: Kloda Debīsi mūzika

30. decembrī
plkst. 19.00 Tornakalna baznīcā
**BAHA "ZIEMASSVĒTKU
ORATORIJA"**

Gunta SMIRNOVA, soprāns
Doroteja BĪNERTE, mecosoprāns
Mihaels MOGLS, tenors
Rihards MILLERS, basbaritons
Latvijas Radio koris
Sinfonietta Rīga
Diriģents Kaspars PUTNIŅŠ

Programmā: Johana Sebastjāna Baha
"Ziemassvētku oratorijas" 1., 2. un 6. daļa

Latvijā

● Latvijas IKP šā gada trešajā ceturksnī **pieauga par 2,5%**, salīdzinot ar to pašu periodu pērn. Tas ir straujākais ekonomikas izaugsmes temps kopš pandēmijas laika svārstībām. Izaugsmi galvenokārt nodrošināja apstrādes rūpniecība, būvniecība un tirdzniecība. Eksports audzis par 3%.

● 2025. gada desmit mēnešos valsts kopbudžetā izveidojies **gandrīz 811 miljonu eiro deficīts** pretstatā 312 miljonu pārpalikumam pirms gada, informēja Finanšu ministrija. Deficītu galvenokārt izraisīja lielāki ieguldījumi aizsardzībā, ES fondu projektos un infrastruktūrā.

● Valsts finansējums politiskām partijām nākamgad tiks **iesaldēts** šā gada līmenī. Budžetā tas ļaus ietaupīt ap 760 000 eiro.

● Vidējā bruto alga šā gada trešajā ceturksnī Latvijā sasniedza 1835 eiro, kas ir **par 7,8% jeb 132 eiro vairāk nekā pirms gada**, bet vidējā neto alga – 1361 eiro (+10,5%). Augstākās algas bija finanšu un IT nozarēs, zemākās – izmitināšanā un ēdināšanā.

● Nelabvēlīgo laikapstākļu dēļ šogad Latvijā **zaudējumi lauksaimniecībā sasniedz 111 miljonus eiro**, liecina jaunākie Zemkopības ministrijas aprēķini. Lielākais trieciens ir lietavās izpostītajiem sējumiem un pavasara salnu skartajiem auglīdzājiem.

● Valdība piešķir trūkstošos 48 miljonus eiro **Latvijas Onkoloģijas centra rekonstrukcijas pabeigšanai**.

nai. Būvdarbi varētu sākties nākamā gada sākumā un ilgt līdz 2027. gada beigām. Taču joprojām nav atrasts finansējums centra aprīkojumam – gultām, operāciju galdiem un iekārtām, bez kurām atjaunotās telpas nevarēs pilnvērtīgi darboties.

● Novecojušā **Vanšu tilta pārbūve** Rīgā izmaksās 69,8 miljonus eiro, liecina Elektronisko iepirkumu sistēmā publicētā informācija. Darbu izpildes termiņš ir trīs gadi, tos veiks iepirkuma konkursā izvēlēta piegādātāju apvienība **Vanšu tilts**. Pirmais konkurss pērn tika pārtraukts, jo pieteicās tikai viens pretendents, prasot 100 miljonus eiro.

● No 2030. gada transporta emisijas Latvijā būs jāsamazina vismaz par 16% – to paredz Saeimā pieņemtais **Transporta enerģijas likums**, kas uzliek pienākumus degvielas tirgotājiem un veicina atjaunīgās enerģijas izmantošanu. Līdz ar to degvielas cena var pieaugt par gandrīz 19 centiem litrā, bet pilsētās vismaz 30% sabiedriskā transporta būs jāizmanto zaļā enerģija. Likums stāsis spēkā 2026. gada 1. janvārī.

KO LIEKAM MUTĒ?

Diezgan liela Latvijas iedzīvotāju daļa **raizējas par pārtikas kvalitāti un drošību**, liecina *Ķekava Foods* un *Norstat* aptauja.

PAR KO UZTRAUCAS VISVAIRĀK?

Par pārmērīgu konservantu un E vielu daudzumu	36%
Par pārāk apstrādātu produktu un mazu daudzumu dabisku sastāvdaļu	26%
Par sliktu uzturvērtību	21%
Par produkta izcelsmi	18%
Par iespējamām zāļu vai antibiotiku atliekvielām	11%

● Eiropas dzimumu līdztiesības indeksā Latvija **noslīdējusi par piecām vietām** uz 24. vietu ES. Latvija ieguva 56,7 punktus (pērn 62,6), būtiski atpaliekot no ES vidējā rādītāja. Lai gan mēs esam 3. vietā darba jomā, visliktākie rezultāti saglabājas izglītības un zināšanu jomā, kur Latvija ir pēdējā.

● Reitingu aģentūra *Fitch* pazeminājusi *airBaltic* kredītreitingu no B- uz **CCC+**, norādot uz augstu parādu slogu, vāju likviditāti un neskaidrību par plānoto *IPO*. Kritumu veicinājušas arī pieaugošās izmaksas un zema rentabilitāte 2025. gadā. 1. decembrī lidsabiedrības izpilddirektora amatā darbu sāka konkursā izvēlētais somis Erno Hildēns, kas līdz jūnijam bija lidsabiedrības SAS izpildivceprezidents un grupas finanšu direktors.

● KNAB 27. novembrī rosināja Eiropas Prokuratūrai **sākt kriminālvajāšanu** pret Valmieras novada domes priekšsēdētāju Jāni Baiku un vēl četriem pašvaldības darbiniekiem par iespējamu krāpšanu lielā apmērā. Amatpersonas, iespējams, izkrāpa 671 299,69 eiro no Eiropas Reģionālās attīstības fonda un Latvijas valsts budžeta līdzekļiem.

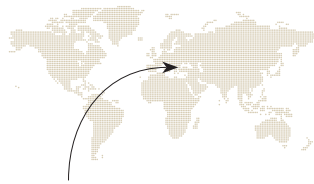
● Prokuratūra ceturtdien nodeva tiesai krimināllietu, kurā Rīgas rajona tiesas tiesnese Inese Siliņeviča un vēl divas personas **apsūdzētas lietā par 137 371 eiro izkrāpšanu** no Tiesu administrācijas budžeta. Tiesu administrācija 7. novembrī atstādināja tiesnesi no amata, un Saeima 13. novembrī ļāva sākt pret viņu kriminālvajāšanu.

«Visiem ir jābūt vienotiem un jāliek lietā visi nepieciešamie resursi. (..) Būs zaudējumi, būs lieli zaudējumi, bet izglābt civilizāciju vēl var. Nav jau tā, ka tikai Kremļa kauslim ir visi iespējamie ieroči,»

saka dejnieks Viktors Kalniņš jeb **Viks** (Laikmeta krustpunktā, Latvijas Radio)

Pasaulē

● Upuru skaits Gazā pārsniedzis **70 tūkstošus**, ziņo vietējā Veselības ministrija. Šajā statistikā iekļautas arī personas, kuras līdz šim tika uzskatītas par bez vēsts pazudušām, bet tagad viņu mirstīgas atliekas izraktas no drupām. Turklāt Izraēlas armija turpina veikt jaunus gaisa triecienus, to pamatojot ar otras puses pamiera pārkāpumiem.

● Izraēlas **«de facto valsts politika** ir organizēta un plaša ieslodzīto spīdzināšana», secinājusi ANO komiteja spīdzināšanas jautājumos. Savāktie pierādījumi liecina, ka pēdējos divos gados regulāri izmantotas «smagas piekaušanas, suņu uzridšana, elektrošoks, sīcināšana, ilgstošas stresa pozas un seksuāla vardarbība». Izraēlas cilvēktiesību grupas *B'Tselem* dati liecina, ka pašlaik cietumos atrodas 3474 palestīnieši, kuriem ir liegts savas intereses aizstāvēt tiesā.

● Milzīgā ugunsgrēkā Honkongā **liesmas** pārņēma astoņu cieši sabūvētu daudzstāvu dzīvojamu ēku kompleksu, nogalinot vismaz 156 cilvēkus. Aptuveni 100 aizvien tiek uzskatīti par pazudušiem bez vēsts. Ķīniešu varas iestādes sākušas represijas pret aktivistiem, kas aicina izveidot neatkarīgu izmeklēšanas komisiju un pastiprināt būvniecības uzraudzību.

● Pieaugot Krievijas radītajiem draudiem, Francija no nākamās vasaras ievieš **brīvprātīgu** desmit mēnešu karadienestu.

● Vašingtonā netālu no Baltā namā **sašauti** divi Nacionālās gvardes karavīri, kuri pilsētā tika ievesti pēc ASV prezidenta Donalda Trampa rīkojuma, lai «apslāpētu lielo noziedzību». Viens no smagi ievainotajiem ir miris. Aizturētais uzbrucējs ir afgānis, kas bija saņēmis patvērumu ASV, jo Afganistānas kara laikā sadarbojās ar ASV Centrālo izlūkošanas pārvaldi.

● ES Tiesa nolēmusi, ka Polijai ir **jāatstāt** kāda Vācijā reģistrēta viendzimuma pāra laulība. Abi

KARŠ UKRAINĀ. 197. NEDEĻAS GALVENIE NOTIKUMI

Ukrainas Drošības dienesta izplatītajā video redzams jūras drona trieciens pa vienu no Krievijas ēnu flotes tankkuģiem Melnajā jūrā 29. novembrī

● Pirms ASV īpašā sūtņa kārtējās došanās uz Kremli Floridā svētdien tikās ASV un Ukrainas delegācijas. Sarunas bija produktīvas, taču vēl ir **daudz darāmā**, paziņoja ASV ārlietu ministrs Marko Rubio. «Nav runa tikai par nosacījumiem, kas izbeidz karadarbību. Runa ir arī par nosacījumiem, kas nodrošina Ukrainai ilgtermiņa labklājību. (...) Tas ir delikāti. Tas ir komplicēti.» Galvenā uzmanība tika pievērsta tam, kur faktiski atradīsies miera līgumā noteiktā robeža ar Krieviju, vēsta *Axios*, atsaucoties uz anonīmiem avotiem. Ukrainas delegāciju vadīja tās jaunieceltais vadītājs Rustems Umerovs, Nacionālās drošības un aizsardzības padomes sekretārs.

● No amata **atkāpies** Ukrainas prezidenta kancelejas vadītājs

Andrijs Jermaks, jo Nacionālais pretkorupcijas birojs un Īpašā pretkorupcijas prokuratūra veica kratīšanu viņa dzīvesvietā, vācot pierādījumus plašajā korupcijas skandālā valsts uzņēmumā *Enerhoatom*. Jermaks paziņoja, ka sadarbosies ar izmeklēšanu, un apsūdzības pret viņu netika izvirzītas. «Man ir pretīgi, ka uz mani met netikumus, un vēl pretīgāk jūtos par to, ka man atbalstu neizsaka tie, kuri zina patiesību,» Jermaks teica intervijā amerikāņu *The New York Post*, vienlaikus paziņojot, ka nolēmis doties uz fronti. Jermaks līdz šim bija Ukrainas miera sarunu delegācijas vadītājs.

● Ar sprāgstvielām aprīkoti ukraiņu jūras droni Melnajā jūrā izrāva caurumus un izraisīja ugunsgrēku uz diviem Krievijas

ēnu flotes tankkuģiem, kuri bija ceļā uz Novorosijsku, lai uzņemtu jaunu naftas kravu.

● Tiesa Krievijā piespriedusi mūža ieslodzījumu astoņiem vīriešiem – Krievijas, Ukrainas un Armēnijas pilsoņiem – par **Krimas tilta spridzināšanu** 2022. gada oktobrī. Viņi savu vainu noliedza. Ukrainas Drošības dienesta vadītājs jau 2023. gadā skaidroja, ka uzbrukumu organizēja viņa iestāde, bet cilvēki, kas organizēja kravas pārvešanu, nemaz neesot zinājuši par paslēptajām sprāgstvielām.

● Krievu armija novembrī Ukrainā ieņēmusi ap **505 km² teritorijas**, kas ir gandrīz divreiz vairāk nekā oktobrī, liecina *DeepState* dati. Smagākās kaujas turpinās Zaporīžjas apgabalā.

poļi salaulājās Berlīnē 2018. gadā un plānoja pārcelties atpakaļ uz Poliju, taču tur viņiem atteica reģistrēt laulības sertifikātu. Tiesas atzinums līdzīgos gadījumos būs jāievēro arī citām ES dalībvalstīm.

● Polijas prezidents Karols Navrockis **atcēlis** šonedēļ Višegrādas grupas samītā paredzēto divpu-

sējo tikšanos ar Ungārijas premjerministru Viktoru Orbānu, tādējādi pauzot neapmierinātību par Orbāna neseno vizīti Maskavā pie Krievijas diktatora Vladimira Putina.

● Lietuvas sabiedriskā medija *LRT* darbinieki pirmdien sāka **nedēļu ilgu protestu** pret politiķu mēģinājumiem mainīt medija va-

dības atstādīšanas kārtību un iesaldēto budžetu.

● Ziemeļkorejā ieviesta **obligātā** krievu valodas apgūšana no 4. klases.

● 88 gadu vecumā miris viens no izcilākajiem britu dramaturgiem **Toms Stopards** – lugu *Arkādija* un *Leopoldštate* autors.

Stabila nestabilitāte

Valdību šonedēļ negāzīs, bet pēc budžeta pieņemšanas nebūtu jēgas to darīt

ŠONEDĒĻ BŪTU ĪSTAIS LAIKS gāzt valdību, ja kāda no koalīcijas partijām gribētu to darīt. Saeima trešdien stājās otrajā lasījumā skatīt nākamā gada budžeta likumu, un, ja to noraidītu, valdība automātiski kristu.

Taču visas koalīcijas partijas ir apsolījušas atbalstīt budžetu. Tāpēc pareģojumi, ka budžetu vēl pieņemšot, toties pēc tam gan valdību mainīsot, izklausās sirreāli – ka politiķi neizmanto labāko iespēju, lai pēc tam citu tik labu tiem nebūtu. Realitātē tie ir vienkārši sākuši izkārtoties vēlēšanu kampaņai nākamgad.

«Ja Saeima, balsojot par Ministru kabineta iesniegto valsts budžeta likuma projektu pirmajā vai otrajā lasījumā, to noraida, uzskatāms, ka izteikta neuzticība Ministru kabinetam,» noteikts Saeimas Kārtības rulli.

Kā tas notiek, vislabāk zina Zaļo un Zemnieku savienība, uz kuru cer citādas valdības gribētāji. 2004. gada 28. oktobrī Saeima noraidīja budžetu pirmajā lasījumā un «zaļā» Induļa Emša valdība kļuva par pirmo un līdz šim vienīgo atjaunotajā Latvijā, kas kritusi balsojumā par budžetu. Čempioni!

Taču tolaik kritušie neraujas tagad kļūt par valdības krišanas vaininiekiem. Tas bija skaidrs jau pēc budžeta pieņemšanas pirmajā lasījumā 6. novembrī. Varēja minēt, ka varbūt tāpēc, ka vēl nebija izdomāts citādas valdības modelis. Taču tāda nav arī tagad. Dzird, ka pēc budžeta pieņemšanas ZZS, Nacionālā apvienība un Apvienotais saraksts varētu pasludināt sevi par nākamās valdības «kodolu» un aicināt *Jauno Vienotību* pievienoties. Nav gan saprotams, kādēļ JV piekristu, kad jau budžets tā kā tā būtu pieņemts.

ZZS pašlaik uzvedas tā, it kā citu valdību gribētu ar nosacījumu, ka pašreizējo nogāz kāds dievišķs spēks vai vismaz premjerministre pati, un, kā izskatās, tādēļ pastāvīgi provocē Eviku Siliņu, lai taču izmet viņus no koalīcijas. Tomēr dara to piesardzīgi, sak, nedod Dievs, ja nu tiešām izmet. Tikai divi ZZS deputāti 20. novembrī balsoja par *Latvija pirmajā vietā* pieprasīto satiksmes ministra Ata Švinkas (*Progresīvie*) demisiju. ZZS parādīja Siliņai dūri, taču ministru atstāja amatā.

ZZS Rokpelnis: mūsu sāpe ir sadzirdēta

Siliņa ir pateikusi, ka «koalīciju var mainīt jebkurā brīdī», bet «budžets ir prioritāte». Visas koalīcijas partijas 6. novembrī atbalstīja budžetu pirmajā lasījumā. Atbalstīs arī otrajā. Un kāpēc un kādēļ pēc tam būtu jāmaina valdība?

Izskatās, ka cerības uz ZZS Trojas, pareizāk, Puzes zirgu ir zudušas arī valdības pastarās dienas vēstnesim Aināram Šleseram, kurš bija draudējis «pārņemt varu valstī». Pirmdien viņš apstulbināja TV24 skatītājus ar ultimātu «zaļajiem zemniekiem» – vai nu tie šonedēļ nogāzīs valdību, vai LPV atbalstīs Siliņas valdību, nodrošinādama tai kvorumu Saeimā. «Mainiet valdību vai strādāji!»

ZZS būs vien jāstrādā. No visām Saeimas partijām mesties koalīcijā ar Šleseru patiesi gribētu tikai Rosļikova *Stabilitātei*. Zemkopības ministrs Armands Krauze uz vaicājumu, vai būtu ar mieru strādāt val-

dībā ar Šleseru, atsmīnēja, ka «šobrīd par to nevar runāt». Tātad var runāt laikam tikai par izkārtoto vēlēšanu nākamgad.

Krauze bija draudējis, ka visa ZZS frakcija varētu atbalstīt satiksmes ministra demisiju, ja opozīcija vēlreiz to pieprasītu, taču frakcijas priekšsēdis Harijs Rokpelnis pirmdien bija jau nomierinājies: «Mūsu sāpe ir sadzirdēta.» Ar Finanšu ministriju esot sarunāts, ka autobusu reisus reģionos samazinās ne tik strauji, kā bija plānots. Tātad valdību var negāzt, bet Šleseram un viņa biznesam ir pateikts – tava sāpe ir mūsu sāpe!

Top arī cita kopīga platforma. Par parlamentārās izmeklēšanas komisijas izveidošanu migrācijas izvērtēšanai pagājušonedēļ parakstījās NA, ZZS un, skaties un brīnies, arī LPV. Šlesers, kurš jūnijā no Saeimas tribīnes bija draudējis ar pilsoņu karu, ja «trakie nacionālisti» ierobežos krievu valodu, nu ir pasludinājis, ka īstais apdraudējums esot «pilnīgi cita migrācijas plūsma – cilvēki no trešajām pasaules valstīm».

Nav pirmā reize, kad varas labad kremlini mēģina atrast saskares punktus ar «nacionālistiem». 2014. gadā *Saskaņas* Jānis Urbanovičs arī bija mēģinājis vienoties ar NA par imigrācijas apdraudējumu un tālab bija pat gatavs atbalstīt atteikšanos no «zelta vīzām». Tiesa, kopš Rīgas vicemēra Edvarda Ratnieka augustā pasludinātās imigrantu izķeršanas kampaņas pašvaldības policija ir notvērusi tikai 16 nelegālos imigrantus, un, aritmētiski spriežot, to skaits līdz vēlēšanām var turpināt sarukt, tāpēc ar šo tematu, tāpat kā ar Stambulas konvenciju, visiem nepietiks.

Tad nu ZZS ir aizsteigusies citiem priekšā, pieslēgdamās elektroenerģijas obligātās iepirkuma komponentes naudas atgūšanas projektam *Tiesiskums*. (Šķiet loģiski – viens no biedrības dibinātājiem ir bijušais Aivars Lemberga advokāts Artis Stucka.) Lai arī kā sektos ar naudas izspiešanu no valsts, OIK ir labs temats dusmīgo vēlētāju piesaistīšanai, bet vēl vērtīgāki var izrādīties biedrības līgumi ar tūkstošiem cilvēku, gluži vai šo vēlētāju reģistrs.

Budžets būs, un valdība turpinās strādāt. Taču, jo tuvāk vēlēšanas, jo smagnējāk. Varbūt kādā brīdī valdības sastāvs mainīsies, taču šonedēļ vēl ne. ●

KOMENTĀRS 140 ZĪMĒS

Citiem iet smagāk. Pēc plašiem protestiem Bulgārijas valdība otrdien atsauca nākamā gada budžeta projektu.

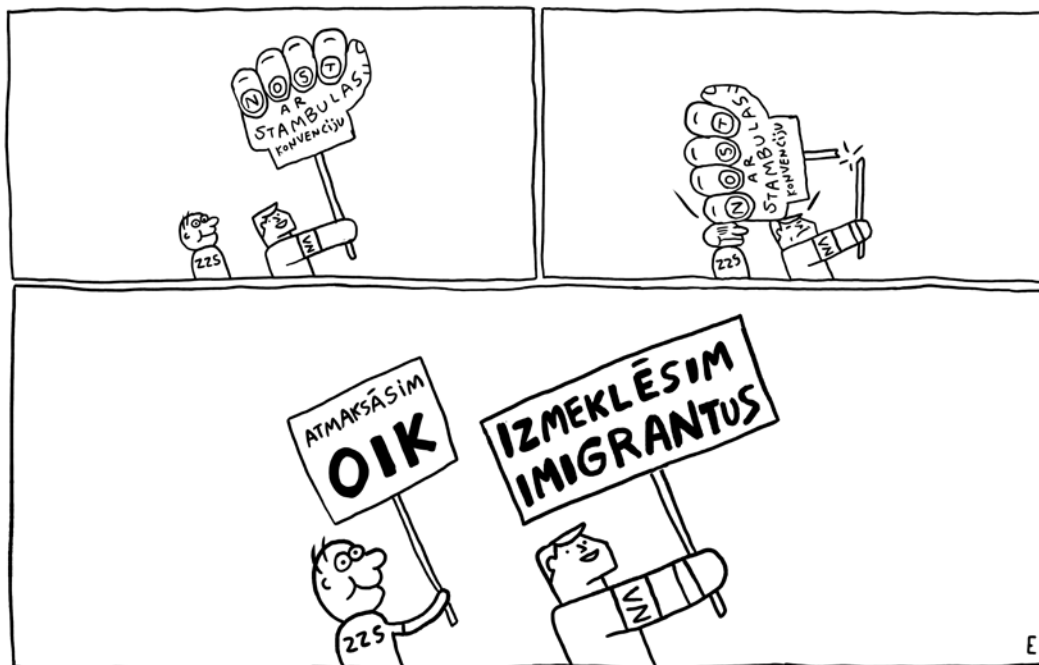
Var nākties dārgi samaksāt par baloniem. Eiropas Savienība gatavo sankcijas Baltkrievijas valdībai par hibrīduzbrukumiem Lietuvai.

Jābūt uzmanīgākiem ar savu naudu. Pagājušajā nedēļā no Latvijas iedzīvotājiem izkrāpti 460 937 eiro, informē policija.

ERNESTS ZĪMĒ. SIEVIETES PIEVĪLA, VARBŪT IMIGRANTI PALĪDZĒS

Radisson BLU
LATVIJA CONFERENCE
& SPA HOTEL, RIGA

LIELĀ JAUNGADA BALLE AR RENĀRU ZELTIŅU UN “DZIĻI VIOLETS”

31. decembris / 20.00-02.00

Jaungada zvaigžņu nakts viesnīcā Radisson Blu Latvija ar vakara vadītāju Renāru Zeltiņu, grupu “Dziļi Violets” un dziedātāju Elzu Rozentāli. Pēc pusnakts dejas ar DJ Kārlis Ķilguts.

Biļetes:
www.bilesuserviss.lv

Bagātīga svētku bufete
Sagaidīšanas dzēriens

Atsevišķa zāle bērniem ar animatoru
Fotostūris

Vairāk informācijas: newyearriga@radissonblu.com, +371 27 897 823

Cena: €180 no personas / bērniem 6-14 gadi: €60 no personas / bērniem 0-5 gadi: €10 no personas

— Pauls Raudseps

Karību jūras karotāji

Tramps apžēlo Hondurasas eksprezidentu, kurš piesedza kokaīna kontrabandu

NOVEMBRA VIDŪ Karību jūrā iekuģoja varenākais karakuģis, kādu pasaule jebkad redzējusi, ASV aviobāzes kuģis *Gerald R. Ford*.

Tā komandā ir vairāk nekā 4500 jūrnīeku un lidotāju, no klāja ir gatavas pacelties vairāk nekā 75 kaujas lidmašīnas, kuģa dzenskrūves griež divi kodolreaktori, to pavadā pieci raķešu kreiseri.

Šī armāda ir starp iespaidīgākajiem Amerikas militārās varas instrumentiem, kuru nosūta uz pasaules tālākajiem krastiem, lai atgādinātu ASV esošajiem un potenciālajiem ienaidniekiem, ar ko viņiem ir darīšana. Nebūtu pārsteidzoši to redzēt Dienvidķīnas jūrā isa lidojuma attālumā no Pekinas apdraudētās Taivānas vai Omānas jūras līcī tiešā Irānas tuvumā. Taču tagad tā šķēļ viņus saulainajos Amerikas pievārtes ūdeņos, kur jau kopš vasaras beigām notikusi lielākā ASV militāro spēku koncentrācija šajā reģionā kopš Kuba raķešu krīzes 1962. gadā.

Ko viņi tur dara?

Septembra sākumā ASV militārie spēki Karību jūrā sāka iznīcināt laiviņas, kuras Baltais nams un aizsardzības ministrija dēvēja par dalībniecēm «narkoteroristu uzbrukumā Amerikai». Cik zināms, kopš tā laika nogremdēts nedaudz vairāk par 20 laivām un nogalināti vismaz 83 cilvēki. Lai gan sprāgstošu laivu videoieraksti droši vien liek saldi vīrišķīgām tirpām noskriet pa dažāda Trampa fana muguru, viņa administrācija nav varējusi sniegt nekādas pierādījumus, ka iznīcinātie peldlīdzekļi patiešām bija narkotiku pārvaatātāji nevis, teiksim, zvejas laivas.

Jau kopš operācijas sākuma daudzi uzdevuši jautājumu, vai šī ir politiski un juridiski pamatota militāro spēku izmantošana. Šonedēļ pat daudzi republikāņi sāka celt trauksmi, jo tapa zināms, ka aizsardzības ministrs Hegsets devis rīkojumu «neatstāt ne-

vienu dzīvu» un ka pēc tam ASV lidotāji devuši otru triecienu jau sašķaidītai laivai un nogalinājuši divus pie tās atlūzām pieķērušos cilvēkus. Baltais nams tagad sapīņķerēties nolieģumos un versijās par notikušo, bet ir skaidrs, ka nogalināt cilvēkus, kuri nespēj pretoties, ir vai nu kara noziegums, vai arī vienkārši slepkavība.

Tas gan Trampam un viņa komandai maz rūp. Taču viņiem arī nav prioritāte apstādināt narkotiku plūsmu uz Ameriku. To pierāda Trampa lēmums šonedēļ apžēlot bijušo Hondurasas prezidentu Huanu Orlando Ernandesu. 2024. gadā ASV tiesa viņam piesprieda 45 gadus cie-

Venecuēlas prezidentu iebiedēt neizdodas

tumā par sadarbību ar pasaules lielākajiem un vardarbīgākajiem karteliem, kuri ar Ernandesas palīdzību Amerikā ieveda 400 tonnu kokaīna. Varam tikai minēt, kāds Trampam no šī lēmuma labums, bet karteli par to var tikai priecāties.

Milzīgais aviobāzes kuģis Karību jūrā nav ieradies ar absurdo uzdevumu karot pret neskaidras izcelsmes motorlaivām un sīkiem kontrabandistiem. Tā patiesais mērķis ir iebiedēt Venecuēlas prezidentu Nikolasu Maduro un piespiest viņu atkāpties no amata. Jau labu laiku Tramps un viņa pārstāvji centušies Maduro piekārt «narkoteroristu» birku un apvainot sadarbībā ar karteliem un narkotiku kontrabandas organizēšanā.

Maduro ir slikts cilvēks. Viņš met cietumā opozicionārus, vilto vēlēšanu rezultātus, sadarbojas ar Krieviju un, protams, izzog valsti. Tikai viņa

140 ZĪMĒS

Ekonomika lielāka. Latvijas IKP 3. ceturksnī pieauga par 2,5%, salīdzinot ar pagājušo gadu. Tā ir straujākā izaugsme kopš pandēmijas.

Maciņš biežāks. Vidējā bruto alga Latvijā turpina augt un 3. ceturksnī sasniedza 1835 eiro jeb par 7,8% vairāk nekā pirms gada.

Draudi neatkarībai. Lietuvā sabiedriskās raidorganizācijas darbinieki sākuši protestu pret ieceri atvieglot medija vadītāja atļaušanu.

vadītās laupītāju bandas dalībnieki skumtu, ja viņš zaudētu varu. Taču Venecuēla nav nozīmīga narkotiku tranzītvalsts, un nav iemesla domāt, ka Maduro pretstatā, piemēram, bijušajam Hondurasas prezidentam sistēmātiski sadarbojas ar karteliem. Viņa dēvēšana par «narkoteroristu» balstās nevis faktos, bet gan Trampa administrācijas vajadzībā atrast ieganstu pret viņu vērsties ar militāru spēku.

Taču, par spīti netālu no Venecuēlas sakoncentrētajiem kuģiem un lidmašīnām, nemaz nav skaidrs, kā Amerika varētu Maduro gāzt.

Šobrīd Tramps cer izlīdzēties ar iebiedēšanu. 21. novembrī ASV prezidents esot piezvanījis Maduro un izteicis ultimātu – ja gribi glābt sevi un savus tuviniekus, bez kavēšanās pamet valsti. Sestdien Tramps brīdināja aviokompānijas, ka gaisa telpa virs Venecuēlas uzskatāma par slēgtu.

Taču Maduro spītīgi nekust no vietas. Viņš labi saprot, ka Amerikai nepietiek karavīru desantam un teritorijas ieņemšanai, un rēķinās, ka gaisa triecienus viņš varētu ne tikai pārdzīvot, bet ar saviem militārajiem spēkiem – lidmašīnām, raķetēm un pretgaisa aizsardzību – pat izdarīt kādu kaitējumu amerikāņiem.

Šobrīd nevaram zināt, vai Tramps tiešām dos pavēli bumbot Karakasas vai ne, taču, pat ja viņš nolemtu nenospiest gaili, iespējama kāpināšana Karību jūrā var būt nopietnas gan iekšpolitiskas, gan ārpolitiskas sekas. Aizvien biežāk militārie spēki tiek izmantoti funkcijām, kuras būtu jāveic policijai. Tiek grauts tiesiskums un radīts fiktīvs «nacionālais apdraudējums», kas dod pamatu vēl vairāk paplašināt prezidenta pilnvaras. Savukārt Latvijai un citiem ASV līdzinājiem sabiedrotajiem ir jārēķinās, ka šis «apdraudējums» tiks izmantots kā iegansts, lai mazinātu ASV militāro iesaistīšanos Eiropā un Āzijā un pārvietotu bruņotos spēkus tuvāk Amerikai.

Gerald R. Ford uz Rietumu puslodi atkuģoja no Vidusjūras. Kad tas šķērsos Atlantijas okeānu pretējā virzienā, nav zināms. ●

Kur ieguldām – to nosargājam!

+448 miljoni €

**Atbalsts
drošākai
Latvijai**

4,9%

no IKP Latvijas
aizsardzībai

- NBS kaujas spēju uzlabošanai
- Austrumu robežas izbūvei un stiprināšanai
- Militārās industrijas attīstībai

Bez panikas!

Iekšlietu ministrijas Informācijas centra priekšnieks **Āris Dzērvāns** skaidro, ko darīt iedzīvotājiem, kuri pagājušajā nedēļā nesaņēma šūnu apraides mācību paziņojumu tālrunī

VALSTS UGUNSDZĒSĪBAS un glābšanas dienests 26. novembrī visā valstī veica kārtējo trauksmes sirēnu pārbaudi, vienlaikus izsūtot uz iedzīvotāju tālruņiem agrinās brīdināšanas šūnu apraides paziņojumu. Šis bija otrais šūnu apraides izmēģinājums, pirmais notika 10. jūlijā.

Nav apkopotī oficiāli dati par to, cik liela iedzīvotāju daļa saņēma paziņojumu, taču sašutuma vilnis sociālajos tīklos liek domāt, ka brīdinājums nerasniedza daudzus. Piemēram, cilvēki rakstīja, ka paziņojumu nav saņēmis neviens no Rīgā dzīvojošās piecu cilvēku ģimenes, bet birojā, kur vienā telpā strādā 30 darbinieki, brīdinājums pienācis tikai diviem. Arī *Ir* aptaujā, ko sarīkojām sociālajos tīklos, no vairāk nekā 400 dalībniekiem *Facebook* platformā 73% atzina, ka nav paziņojumu saņēmuši, bet starp vairāk nekā 200 aptaujas dalībniekiem *X* platformā nesaņēmušo bija nedaudz mazāk – 62%. Līdzīgi arī Rīgas vicemēra Edvarda Ratnieka (NA) rosinātajā aptaujā no nepilniem 2000 dalībniekiem 81% nebija saņēmuši šūnu apraides paziņojumu.

Tāpēc neizpratni raisīja iekšlietu ministra Riharda Kozlovskā, VUGD priekšnieka Mārtiņa Baltmaņa un Iekšlietu ministrijas Informācijas centra vadītāja Āra Dzērvāna secinājumi preses konferencē, ka izmēģinājums noritējis veiksmīgi.

Pusdienojot ministrijas dienesta ēdnīcā, ar šo jautājumu arī sākam sarunu ar Āri Dzērvānu, kura vadītā iestāde atbildīga par šūnu apraides ieviešanu – kāpēc dienestu un iedzīvotāju izpratne par veiksmi tik ļoti atšķiras?

«Disonanse rodas tāpēc, ka dienesti testēja ko vienu, bet iedzīvotāji redzēja vai neredzēja ko citu. Testētājam savu infrastruktūru – kā strādā mūsu «dzelži», tehnoloģiskie

risinājumi un saziņa starp datu centriem un mobilajiem operatoriem,» skaidro Dzērvāns. Šajā procesā vispirms VUGD darbinieki konsolē uzraksta brīdinājuma paziņojumu un nosūta to uz Informācijas centra serveriem. Tad tas nonāk pie mobilo sakaru operatoriem, kuri ziņojuma signālu pārraidā uz tālruņiem. «Šūnu skaits ir gandrīz 70 000, un 99% izgāja visus tehniskos posmus.»

Dzērvāns nenoliedz, ka daudzi *Android* tālruņu lietotāji paziņojumu neieraudzīja tāpēc, ka tas tika izsūtīts mācību režīmā. Visos *iPhone* tālruņos mācību apraides paziņojumu saņemšana ir ieslēgta automātiski, bet *Android* tālruņos pārsvarā tie jāiespējo katram pašam. Tāpat šūnu apraides paziņojums nerasniedza tos, kuri nav veikuši atjauninājumus viedtālrunī. «Tas, ka visi nesaņēma mācību paziņojumu, nenozīmē, ka apraides sistēma nestrādā. Vēlos uzsvērt – ja šī šūnu apraide būtu pa īstam un attiek-

tos uz reālu apdraudējumu, to vajadzētu saņemt visiem pēc noklusējuma.»

Pašlaik notiekot pārrunas ar *Google*, lai panāktu, ka arī *Android* tālruņu programmatūrā pēc noklusējuma tiek saņemti mācību paziņojumi. Dzērvāns uzskata, ka ir svarīgi cilvēkus radināt saņemt šādus signālus, lai tie neizraisa izbili, apjukumu un aizkaitinājumu. «Zinu, ka vasarā pēc pirmā izmēģinājuma daudzi speciāli atspējoja mācību paziņojumu saņemšanu, jo tie krietot uz nerviem! Bet, ja būs īsti draudi – tuvosies lielgraudu krusa, Jēkabbili gaidāmi plūdi vai kāda ugunsgrēka rezultātā izplatīsies indīgs sadūmojums, diez vai cilvēki ignosies, ka tikusi laikus brīdināti.»

Jāņem vērā, ka Latvijas iedzīvotājiem ir dažādu ražotāju un atšķirīgu paaudžu tālruņi. Zināms, ka problēmas saņemt šūnu apraides brīdinājumus ir tālruņiem, kas vecāki par 15 gadiem, jo pati šūnu apraide radusies un pasaulē ieviesta tikai pirms 15 gadiem – senākos tālruņu aparātos tā nav iestrādāta. Grūtības būs arī «visādiem interesantiem Ķīnā ražotiem un Ķīnas tirgum domātiem modeļiem, kuri nekādu šūnu apraidi neparedz. Bet, ja mūsdienu kafijas automātu ražotāji paredzētu šūnu apraides paziņojumus, jūs tos saņemtu arī no sava kafijas aparāta.»

Tāpēc, pērkot jaunu viedtālruni, noteikti jāpajautā pārdevējam, vai konkrētais modelis atbalsta šūnu apraidi. Tā paredzēta ne tikai militāra konflikta jeb kara gadījumam, kas būtu augstākā līmeņa brīdinājums, bet arī ikdienas drošībai, lai apziņotu iedzīvotājus par bīstamiem laikapstākļiem, dabas stihijām vai ķīmisko piesārņojumu. Piemēram, 29. novembrī šāds paziņojums tika izsūtīts par bīstamo atkalu. Papildus paredzēti apraides ziņojumi par bez vēsts pazdušiem bērniem.

Āris Dzērvāns atgādina, ka šūnu apraide nav izziņa un netiek sūtīta uz konkrētā

abonenta tālruņa numuru. To pārraida uz pašu telefona ierīci, kas tajā brīdī darbojas kā radiouztvērējs, saņemot signālu. «Tāpēc īstos paziņojumus var saņemt gan podziņu telefoni, gan telefoni bez ievietotas SIM kartes un bez interneta pieslēguma.» Vienīgā prasība – tālrunim jābūt ieslēgtam, tā modelim jāatbalsta šūnu apraides funkcija un jāatrodas mobilo sakaru torņu darbības zonā. «Pat ja ir tikai 2G zona un balss runājot raustās, šūnu apraides signālam tālrunis jāsasniedz, ja vien nav ieslēgts lidojuma režīms.» Skaļo apraides signālu dzirdēsiet arī tad, ja jūsu tālrunis iestatīts uz klusumu. Turklāt šūnu apraides paziņojums ir aktīvs trīs stundas – tiklīdz telefona aparāts kopā ar īpašnieku pārvietojas tuvāk uztveršanas zonai, signāls pienāks. Un nav nozīmes, kāda mobilo sakaru operatora klients esat.

Bilstu, ka diemžēl reģionos ir viensētas, kuras mobilo sakaru torņu signāli nesaņem – lai piezvanītu vai saņemtu zvanus, cilvēki kāpj kalniņā vai iet ārā no sētas uz lielā ceļa. Dzērvāns nenoliedz: «Tā ir problēma. Būtu jāpastiprina mobilo sakaru torņu klātbūtne visā valstī, jo tas ir drošības jautājums un valsts mājasdarbs – uzrunāt sakaru operatorus.» Vienlaikus viņš atzīst, ka operatoriem nav ekonomiski izdevīgi būvēt papildu infrastruktūru reti apdzīvotos apgabalos, tomēr tas esot «politiskās gribas jautājums – vai mums ir svarīgi visi iedzīvotāji vai ne».

Arī 2026. gadā regulāri notiks mācību šūnu apraides. Šī ekosistēma esot nepārtraukti mainīga un jātestē intensīvi. Ierosīnu pirms tam veikt arī vērienīgāku sabiedrības informēšanas kampaņu televīzijā, radio un elektroniskajos medijos, lai nesanāk kā šoreiz – daudzi tikai *post factum* uzzināja, ka pašiem jāiespējo mācību paziņojumu saņemšana vai pie vainas bijusi laikus neveikta tālruņa programmatūras atjaunošana. Dzērvāns tam piekrist: «Cilvēkam nav jāmeklē informācija, kā saņemt šūnu apraides paziņojumus. Par šo runāšu ar VUGD, kuri atbild par komunikāciju, lai nākamā informēšanas kampaņa būtu proaktīva, nevis reaktīva. Īpaša uzmanība jāpievērš senioriem, kuri tā iebiedēti ar telefonkrāpniekiem, ka baidās piekrist atjauninājumu veikšanai un baidās arī no šūnu apraides paziņojumiem.»

Dzērvāns atgādina – šūnu apraides paziņojums nesatur nekādas saites, neprasa ievadīt nekādus datus un kodus vai ziņojumu pārsūtīt. Apraide darbojas līdzīgi radio signālam, tā ir kiberdroša. Tā nezina jūsu telefona numuru un nevar piekļūt jūsu datiem. Pašas pirmās paziņojuma nosūtīšanas starta pogas pieejamas tikai desmit VUGD darbiniekiem Latvijā. ●

ĒDIENKARTE

Kartupeļu biezenis ar tītara gulašu un kāpostu salātiem

Melna kafija bez cukura

LATVIJAS
NACIONĀLAIS
SIMFONISKAIS
ORĶESTRIS

100

SIGNET
BANK

29. decembrī 18.00 koncertzālē "Cēsis"

30. decembrī, 2. un 3. janvārī 19.00 Rīgas Kongresu namā

LNSO GADUMIJAS KONCERTS

DŽŪLIJA BULOKA — soprāns
Rīgas Doma kora skolas **GOSPELKORIS**
(vadītāja **UNA STADE**)
Dirigents **KRISTIANS REIFS**

PROGRAMMĀ:

Leonarda BERNSTAINA, **Džordža GĒRŠVINA**,
Mārgaretas BONDSAS, **Karloša SAIMONA**,
Džesijas MONTGOMERIJAS mūzika

CĒSIS
UN RĪGA

LNSO.LV
BILESUPARADIZE.LV

— Ieva Jakone

Krāns piegriezts?

Kā Latvijas uzņēmumus ietekmēs ASV
noteiktās sankcijas Krievijas naftas
milžiem *Lukoil* un *Rosneft*

VIENS NO lielākajiem Krievijas budžeta stutētājiem, naftas pārstrādes uzņēmums *Lukoil* nekad nav iekļauts Eiropas Savienības sankciju sarakstos, lai gan rit jau ceturtais kara gads un ES līdz šim pieņēmusi jau 19 sankciju paketes. Arī Krievijas ekonomikā tik nozīmīgam *Rosneft* līdz šim bija noteiktas tikai daļējas sankcijas – aizliegums veikt ar to darījumus. Vairākās Eiropas valstīs *Lukoil* pārvalda plašus degvielas uzpildes staciju tīklus, piemēram, Rumānijā, Bulgārijā un Somijā. Turklāt uzņēmumam pieder arī naftas pārstrādes rūpnīcas Nīderlandē, Rumānijā, Bulgārijā. Tās nozīmīgākais aktīvs gan atrodas ārpus ES – viena no lielākajām naftas atradnēm pasaulē *West Qurna 2* Irākā. Taču ASV tagad abiem Krievijas naftas milžiem nolēmušas piemērot sankcijas, kas stājas spēkā 21. novembrī.

Tas nozīmē, ka to kontrolētiem uzņēmumiem visā pasaulē ir gandrīz vai neiespējami darboties. Lai gan ASV sankcijas ir trešās valsts likums, kas Latvijā nav tieši piemērojams, tām tomēr ir būtiska ietekme arī šeit. «Nevaru iedomāties, ka kāda finanšu iestāde bankotu šādus pakalpojumu sniedzējus,» saka Finanšu izlūkošanas die-

**Ja sadarbības
partnera saites
ar Krieviju tomēr
apstiprinātos,
Viada staciju
nomas līgumu
sola lauzt
«bez jēlkādām
atrunām»**

nesta vadītāja vietnieks sankciju jautājumos Paulis Iljenkovs. Turpinot sadarbību, tās riskē iekļūt sekundārajā sankciju sarakstā, un to nevēlas neviena banka nekur pasaulē.

Amerikāņi ļoti nopietni iet pakal sankciju pārkāpējiem, skaidro Iljenkovs. Ņujorka ir lielākais finanšu centrs pasaulē, un do-

Viena no *Lukoil* degvielas uzpildes tīkla stacijām Latvijā 2009. gadā. Vēlāk tās tika pārdotas austriešu uzņēmumam, kas tās tagad iznomā *Viada Baltija*

lārs – spēcīgākā valūta, bet dolāru maksājumi tiek veikti caur korespondentu banku kontiem Ņujorkā.

Latvijas Ārpolitikas institūta pētniekam Sandim Šrāderam nav skaidrs, kāpēc Eiropa līdz šim nebija vērsusies pret naftas un fosilo kurināmo nozari, kas Krievijai nodrošina aptuveni pusi no budžeta ieņēmumiem. Taču vismaz tagad *Lukoil* un *Rosneft* darbošanās beidzot kļūs neiespējama. Izņēmums gan ir Ungārija, kurai ASV prezidents uz gadu atļāvis turpināt sadarbību ar abām krievu kompānijām.

«No starptautiskām kompānijām tās kļūst par lokālām Krievijas kompānijām, kurām tirdzniecība ar ASV ir liegta.» Šrāders

ir pārlicināts, ka šis būs pamatīgs sitiens Krievijas ekonomikai, kurai jau tagad iet ļoti grūti. Bet kādas izmaiņas jūtīsim Latvijā? *Ir* analizē, kurus Latvijas uzņēmumus skar ASV sankcijas Krievijas naftas gigantiem.

LUKOIL LATVIJĀ

Lukoil ir viens no lielākajiem Krievijas uzņēmumiem, tā ieņēmumi pērn bija 95 miljardi eiro, ziņo *Reuters*, atsaucoties uz paša ražotāja sniegto informāciju.

Pēc Krievijas naftas milža iekļaušanas ASV sankciju sarakstā Latvijā tiešas sekas izjutīs viena kompānija – Ventspils ostas uzņēmums *Vars*, kas pilnībā pieder *Lukoil*. Pērn tas apgrozījis virs četriem miljoniem eiro, nopelnot 860 tūkstošus. Bet 2023. gads uzņēmumam bija ienesīgāks, nopelnīti 1,3 miljoni. *Vars* nodarbojas ar akrilnitrila pārkraušanu. Šo šķidro ķīmikāliju izmanto kā izejvielu dažādu polimēru ražošanā. *Lukoil* savulaik publikācijās lielījies,

ka ir vienīgais akrilnitrila ražotājs Krievijā.

Salīdzinoši nelielais uzņēmums *Vars*, kas nodarbina 11 darbiniekus, 2023. gadā saņēma nacionālajai drošībai nozīmīgas komercsabiedrības statusu. Tādam var piešķirties uzņēmumi, kuru īpašumā vai valdījumā atrodas kritiskā infrastruktūra vai tie atbilst kādam citam likumā noteiktam nosacījumam. Pērn novembrī uzņēmums šo statusu tomēr zaudēja, kad ar valdības lēmumu no kritiskās infrastruktūras kopuma izslēdza *Vars* piederošo ķīmikāliju pārkraušanas termināli. Kas uzņēmuma vadībai sākams par sankcijām, *Ir* neizdevās noskaidrot, jo tas intervijai neatsaucās.

Savulaik *Lukoil* Latvijā piederēja arī plaša degvielas staciju ķēde. 2016. gadā *Lukoil Europe Holding* pārdeva savas daļas Austrijā reģistrētajam uzņēmumam *Amic Energy Management*, kas savukārt stacijas iznomāja uzņēmumam *Viada Baltija*. Benzintanku noma izrādījies pat ļoti ienesīgs bizness.

Pēdējo trīs gadu laikā *Amic Latvia* nopelnījis vairāk nekā 13 miljonus eiro. Arī apgrozījums aug – no 22,6 miljoniem eiro 2022. gadā līdz 29,8 miljoniem pērn. Uzņēmumā ir tikai četri darbinieki.

Arī Ukrainā *Amic* grupai pieder degvielas staciju tīkls, taču uzņēmuma aktīvi tur ir arestēti. Pret *Amic Energy* Ukrainā 2022. gada jūnijā sākts kriminālprocess, kurā turpinās pirmstiesas izmeklēšana, *Ir* informē Ukrainas Ekonomiskās drošības birojs. Uzņēmumu apsūdz nodokļu nemaksāšanā un noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijā. Plašāk kriminālprocesu Ukrainas likumsargi nekomentē. Taču Ukrainas biznesa žurnāla *Forbes*, atsaucoties uz izmeklētāju sacīto, apgalvo – uzņēmums novirzījis ienākumus uz Krieviju. Izmeklētāji turot uzņēmumu aizdomās par izvairīšanos no nodokļiem aptuveni 5,5 miljonu eiro apmērā un dividenžu izņemšanu par labu Krievijas kompānijām vairāk nekā 20 miljonu apmērā. ►

Austrijas uzņēmums tika nodibināts tikai gadu, pirms *Lukoil* tam pārdeva savus īpašumus Ukrainā 2014. gadā. Turklāt *Amic* Ukrainas filiāli vadīja Roberts Noveks, kurš savulaik darbojies *Lukoil* Eiropas struktūrās, izpētīja *Forbes*.

Šogad intervijā medijam *European Pravda* uzņēmuma *Amic Energy Holding* līdzīpašnieks Andreass Zernecs norāda, ka desmit darbības gadu laikā uzņēmums vispār nebija izmaksājis dividendes, jo visa peļņa reinvestēta. Arī visi līdzīpašnieki esot eiropieši. Apsūdzības nav pamatotas, apgalvo Zernecs. «Mēs nopirkām aktīvus no Krievijas kompānijas, tā ir mūsu vienīgā saistība ar Krieviju.»

Visi *Viada* akcionāri ir Lietuvas fiziskās un juridiskās personas, atbildot uz jautājumiem par sadarbību ar *Amic*, skaidro *Viada Baltija* valdes priekšsēdētājs Arūns Šatkus. Latvijā darbojas 101 *Viada* degvielas stacija, Lietuvā – 132. Uzņēmums šīs stacijas nomā no vairākiem uzņēmumiem, arī *Amic Lietuva* (72 stacijas) un *Amic Latvija* (38).

Kad 2022. gadā publikajā telpā parādījās bažas par *Amic* iespējamo saistību ar *Lukoil*, *Viada* lūgusi *Amic Energy Management* sniegt informāciju par tā iespējamo tiešo vai netiešo saistību ar Krieviju. «Mēs skaidri norādījām sadarbības partneriem – ja šāda saistība tiks apstiprināta, *Viada* divu

Rosneft ir patiesais labuma guvējs Latvijā reģistrētajai kompānijai Itera Latvija, ko vada bijušais padomju VDK darbinieks Juris Savickis

dienu laikā sāks degvielas uzpildes stacijas nomas līguma ar *Amic* izbeigšanu,» skaidro Šatkus. *Amic* atbildējis, ka tam nav saistības ar Krievijas izcelsmes uzņēmumiem un vienīgie patiesie labuma guvēji tajā esot četri ES valstu pilsoņi. Ja sadarbības partnera saītes ar Krieviju tomēr apstiprinātos,

Viada staciju nomas līgumu sola lauzt «bez jēlkādām atrunām». Šatkus uzsver – *Viada* nav nekādas saistības ar Krieviju, stacijās arī netiek tirgota degviela, kas importēta no Krievijas vai Baltkrievijas. Turklāt uzņēmums ziedojis degvielu Ukrainas vēstniecībai Latvijā – «ar dziļu cilvēcisku solidaritāti».

Finanšu izlūkošanas dienests apstiprina, ka *Viada* degvielas uzpildes stacijas pašlaik nav tā redzeslokā.

ROSNEFT LATVIJĀ

Pērn krievu *Rosneft* piedzīvojis pamatīgu ieņēmumu kritumu, balstoties uz uzņēmuma sniegtajiem datiem, ziņo *Reuters*. Apgrozījums krities par 70% līdz nedaudz vairāk kā trim miljardiem eiro. Jau 2022. gadā Uzņēmumu reģistrs pārliecinājās, ka *Rosneft* ir patiesais labuma guvējs Latvijā reģistrētajai kompānijai *Itera Latvija*, ko vada bijušais padomju VDK darbinieks Juris Savickis.

Latvijā *Rosneft* uzskata par sankcijām pakļautu jau kopš 2022. gada pavasara, jo sankciju sarakstā ir tuvais Putina līdzgaitnieks Igors Sečins, kurš kontrolē *Rosneft*. «Paskatoties uz Sečina pilnvarām *Rosneft*, mūsu ieskatā ir skaidrs, ka viņš kontrolē to uzņēmumu,» saka Finanšu izlūkošanas dienesta vadītāja vietnieks sankciju jautājumos Paulis Iljenkovs.

Tā kā Sečins kontrolē *Rosneft*, bet *Rosneft* kontrolē *Itera*, uzņēmuma darbs Latvijā ir apturēts jau kopš 2022. gada pavasara, kad FID uz to nolēma attiecināt sankcijas.

66% uzņēmuma pieder Kiprā reģistrētajam *Davonte Holding Limited*. Uzņēmumu reģistrs pārliecinājās, ka tas pastarpināti pieder *Rosneft*, kuras vadītājs Sečins ES sankciju sarakstos nonāca četras dienas pēc Krievijas pilna mēroga iebrukuma Ukrainā. Atlikušie 34% daļu pieder Dānijas uzņēmumam *Inter Energia Holding*, kura patiesais labuma guvējs ir Savickis.

Itera galvenais ieņēmumu avots ir dividendes no tai piederošajiem 16% *Latvijas Gāzes* akciju, uzņēmums norāda gada pārskatos. Tas bijis ļoti ienesīgi. Lai gan jau kopš 2022. gada uzņēmums pieņēmis lēmumu par visu darbinieku atlaišanu, gadu tam izdevās noslēgt ar 1,3 miljonu eiro peļņu. 2023. gadā peļņa sasniedza pat 20,6 miljonus, bet 2024. gada pārskatu uzņēmums nav iesniedzis.

Sankcijām pakļautā uzņēmuma bankas konti ir iesaldēti. *Itera* arī nevar realizēt savas līdzīpašnieka balsstiesības *Latvijas Gāzes* akcionāru sapulcēs, pastāsta Iljenkovs no Finanšu izlūkošanas dienesta. Tā kā *Itera* ir *Latvijas Gāzes* mazākuma īpašnieks, tās darbu sankcijas neietekmē.

Par sev piemērotajām sankcijām *Itera Latvija* tiesājas. Ir zināms, ka *Itera* arguments ir tāds, ka sankciju sarakstos esošais Sečins nekontrolē *Itera*. Tiesas spriedumam šajā lietā jābūt 12. decembrī. ●

ir
darbības

Līva Bleidele

Līva Bleidele ir pieredzējusi digitālā stratēģe ar vairāk nekā 10 gadu pieredzi. Pašlaik viņa darbojas kā neatkarīga e-komercijas stratēģe, ir arī pasniedzēja Latvijas Universitātē un *start-up* mentore.

Digitālā reklāma 2026. Pieci soļi līdz rezultātam

12. decembrī 14.00–17.00 tiešsaistē

Digitālās reklāmas pasaule kļuvusi sarežģītāka nekā jebkad. Lietotāju uzvedība mainās, reklāmas kļūst dārgākas, un uzmanības konkurence ir milzīga. Seminārā Līva atklās savu 5 soļu optimizācijas formulu – pieeju, kas palīdz izveidot un vadīt kampaņas ar reālu atdevi.

PIESAKIES: ▶ irdarbības.lv ☎ 29 447 030 ✉ notikumi@ir.lv

Kāpēc zaļā enerģija saduras ar pretestību?

Vēja parku attīstītāju arogance satracina tautu. Lielā vēja turbīna gaisā aizņem vietu, kas piefildzināma četriem futbola laukumiem. Pirmie šādi milži jau tiek slieti Kaigu purvā netālu no Jelgavas. Bet izpētē ir ieceres par vēl diviem tūkstošiem šādu vēja turbīnu visā Latvijā. Cik no tām tiešām varētu tikt izbūvētas? Kaigu purvā uzslieyto vēja turbīnu spārnu galus var saskatīt jau no Kalnciema tilta uz Liepājas šosejas. Tie sniedzas 266 metru augstumā. Gandrīz kā Eifeļa tornis! Šajā vietā netālu no Jelgavas Latvenergo būvē visjaudīgāko vēja parku Latvijā. Tas saražos tikpat daudz enerģijas, cik pašlaik kopā spēļ divi krietni mazākie vēja uzstādījumi. Kaigu purvā pagaidām nekur citur valstī vēl nav iieti, bet tas ir tikai laika jautājums, jo ieceru trūkst. Vēl 56 parku ieceres ir izpētes stadijā, bet izvērtētas un gatavas nākamajiem soļiem. Visticamāk, no tām tomēr iedzīvotāji malu malās ir aizkaitināti. Sociālos tīklus pārpludina nikni strīdi sabiedriskajās apspriedēs. Pašvaldību vadītāji pārmet, ka nekontrolētā ieceru izpēte iedzīvotājus sakacinājusi, savukārt vēja parku attīstītāji pārmet stratēģijas trūkumu. Kā valstij izdevies nokaitināt pilnīgi visus, un kāds būs risinājums? Milzu pūces. Kaigu purva vēja turbīnas viena spārna garums ir 87,5 metri, pastāsta Latvenergo meitasuzņēmuma Lafloa Energy valdes loceklis Kaspars Novickis. Pašlaik pilnā augstumā uzceltas jau septiņas turbīnas, bet vēl deviņas pabeigs līdz janvāra vidum. Tas gan lielā mērā atkarīgs no laikapstākļiem – vējš nedrīkst pārsniegt deviņus metrus sekundē, lai turbīnu komponentus celtu gaisā. Montāžai nepieciešams 200 metru augsts celtnis, process ir ārkārtīgi sarežģīts. Viens spārns sver 29 tonnas, bet precizitāte vajadzīga kā ķirurgam, pasmaida Novickis. Turklāt sarežģīta ir ne tikai montāža vien. Lai milzu detaļas atvestu no Ventspils ostas, kur tās ieradušas ar kuģi, nācies pārbūvēt vairākus ceļu krustojumus. Vietām bija jāžāgē koki, citur jāpārvieta kabellīnijas. Saldus rotācijas apla vidū izvietojā betona blokus, lai konvojs var izbraukt taisni. Vienā piegājiņā veda trīs spārnus, un viss konvojs aizņēma aptuveni 400 metrus. Pagrieziena uz Liepājas šoseju pie Grobiņas konvojam prasījis aptuveni 20 minūtes. Lēni bīdījās, kamēr izdevās ielocīt milzu kravu pareizā pozīcijā. Kaigu purva turbīnas elektrību varētu sākt ražot nākamā gada jūnijā, un visu 16 turbīnu kopējā jauda būs 108 megavati. Tikpat daudz, kā šobrīd spēļ saražot divi jau esošie vēja parki pie Grobiņas un Tārgales. Tur turbīnas ir stipri zemākas, mazāk jaudīgas. Lai gan savu jaudu jau ar šo vienu parku būsīm dubultkojuši, vēja enerģijas ražošanā joprojām krietni atpaliksīm no Lietuvas. Pēc WindEurope datiem, šā gada vidū vēja enerģijas jauda

Rodi skaidrību par svarīgāko katru nedēļu žurnālā

Abonē 2026. gadam!

ir.lv/abonet abonesana@ir.lv 27 734 908

Teksts — Ieva Jakone
Foto — Edmunds Brencis

Nafta un smagie metāli Skanstē

Bezdarbība un pašvaldības naudas nelietderīga tērēšana — šādi pārkāpumi atklāti Skanstes revitalizācijas projektā. Bet galvenais — apkaimē jau vairākus gadus slejas milzīga zemes čupa, kurā atklātas bīstamas vielas

SKANSTES parka purvā ir nogrimuši miljoni. Revitalizācijas darbus 18 hektāru teritorijā pabeidza šā gada sākumā — par trim gadiem vēlāk, nekā sākotnēji iecerēts. Projekts saskārās ar lielām grūtībām, kad izbūvētās inženierkomunikācijas purvainajā apkaimē 2021. gadā sāka grimt. Prognozēto pāris miljonu vietā parks galu galā izmaksājis daudz vairāk. Pašvaldība tajā ieguldījusi 16,5 miljonus, vēl 4,6 miljonus piesaistījusi no Eiropas fondiem, bet 0,6 miljonus atvēlēja arī valsts.

Tomēr parka spēļlaukums bērniem joprojām ir slēgts. Parkā pienācīgi nav veikta piesārņotās grunts attīrīšana, jau oktobrī aizdomas pauda Rīgas mērs Viesturs Kleinbergs (*Pro*). Grunts ir piesārņota, jo padomju laikos šajā apkaimē bija vilcienu pārkraušanas stacija. Atbildīgais Pilsētas attīstības departaments neizdarībā vainoja būvniekus *RR-Eko*, kas uz privātas zemes līdzās būvlaukumam bija izbēruši gandrīz 290 tūkstošus kubikmetru noraktās grunts kaudzi. Februārī departaments pieprasīja grunti izvest, bet būvnieks iebilda. Pašvaldība jau 2022. gadā vienpusēji atkāpusies no būvdarbu līguma, tādē-

«Jebkurš piesārņojums, ja tas pārsniedz noteiktos robežlielumus, ir bīstams»

jādi pārņemot atbildību par kaudzi. Turklāt vēl projekta laikā un arī pēc līguma laušanas būvnieki interesējušies par grunts aizvākšanu, taču pašvaldība atbildējusi, ka finansējuma nav, tāpēc risinājumu meklēšot vēlāk, norādīja apvienības dalībnieka *RR Nord* pārstāvis Jānis Dzintars.

Par šo kaudzi Rīgas dome oktobrī sāka dienesta pārbaudi, kas pagājušajā nedēļā beidzās ar skarbiem secinājumiem. Pamatīgs

naftas un smago metālu piesārņojums grunts kaudzē, kas bez saskaņojuma trīs gadus nogulējusi uz kaimiņos esošas privātas zemes, rada risku ne tikai tālākai piesārņojuma izplatībai, bet arī tiesvedībai. Nelietderīgi izlietoti finanšu līdzekļi. Dienesta pārbaude atklāja būtiskus pārkāpumus departamenta rīcībā, tāpēc komisija ierosina sākt disciplinārizmeklēšanu pret tā vadītāju Ilzi Purmali un ātri rast risinājumu grunts izvešanai.

ASTOŅI MILJONI

Naftas produkti un smagie metāli — varš, svins un cinks. Policikliskie aromātiskie ogleņūdeņraži un polihlorbifenili. Šīs ir vielas, kuras visos grunts aerācijas līmeņos līdz pat pamatslānim atklātas kaudzē, kurā būvnieki sakrāvuši no Skanstes parka norakto grunti, teikts komisijas ziņojumā.

Kaudze tur atrodas joprojām, turklāt uz privātpersonām — arī bijušā maksātnespējas administratora Māra Sprūda ģimenei — piederušas zemes. Kaudzi izveidoja būvniecības uzņēmums *RR-Eko*, ar ko pilsēta noslēdza būvdarbu līgumu 2020. gadā. Divus gadus vēlāk pašvaldība lauza līgumu un piemēroja līgumsodu gandrīz pusmiljona eiro apmērā, bet kaudze tā arī palika.

Pēc departamenta pasūtījuma uzņēmums *Jadis* tai veica analīzes un nesen oktobrī atklāja būtisko piesārņojumu. Jāveic tūlītēja grunts utilizācija, citādi nelabvēlīgās sekas kļūs vēl lielākas, brīdināja eksperti, lēšot, ka kopējās darbu izmaksas var sasniegt pat astoņus miljonus eiro bez PVN.

Kad teritorijai būvniecības laikā bija sagatavots sanācijas plāns, grunts kaudze tika norādīta kā tīra, zina teikt Raimonds

Skanstes parka veidošanā noraktā grunts sagāzta lielā kaudzē. Tajā ir pamatīgs naftas un smago metālu piesārņojums, turklāt tā trīs gadus bez saskaņojuma nogulējusi uz kaimiņos esošas privātas zemes

Sļesarevs no Valsts vides dienesta. Tas, ka piesārņojums tomēr atklājies, var norādīt uz to, ka nav veikta pietiekama izpēte. «Jebkurš piesārņojums, ja tas pārsniedz noteiktos robežlielumus, ir bīstams,» Sļesarevs spriež par analīzēs atklāto plašo vielu paleti. Senāk šajā teritorijā atradās dzelzceļa slīdes, ik pa laikam parādoties «visādi brīnumi» no padomju laikiem. Pats svarīgākais ir šo piesārņojumu ātri novērst, lai tas nevar izplatīties tālāk.

Lielākais apdraudējums – ja piesārņojums nonāktu pazemes ūdeņos, norāda Normunds Kadiķis no Veselības inspekcijas. Tomēr, tā kā šī zeme netiek izmantota pārtikas audzēšanai, ietekmes uz veselību praktiski neesot. Potenciāli risks gan varētu rasties, piemēram, ja bērni šeit rotaļātos un grunti bāztu mutē.

NEPĀRPROTAMI SIGNĀLI

«Bezdarbība un tiesiski nekorekta rīcība,» šādi pārmetumi atbildīgajam departamentam izteikti ziņojumā. Pieļaujot, ka grunts kaudze gandrīz trīs gadus nepamatoti atradusies uz trešo personu īpašuma, radīts arī tiesvedības risks, secināts pārbaudē. Vai gata vērsties pret pašvaldību tiesā, Sprūdi *Ir* atteicās komentēt.

Turklāt par grunts problēmām departaments savlaicīgi neinformēja pašvaldības

kompetentās amatpersonas, «radot situāciju, kurā būtiska finanšu un vides rakstura problēma nav savlaicīgi nonākusi pie lēmumu pieņēmējiem».

Projekta gaitā bijuši nepārprotami signāli, kas liecinājuši par piesārņojumu, norādīts ziņojumā. Piemēram, 2017. gadā Skanstes lokālpāņojumā pēc analīzēm secināts, ka teritorijā atrodas vairāki potenciāli piesārņoti objekti. Skanstes revitalizācijas projekta ģeotehniskajā izpētē 2019. gadā norādīts uz augsnī, kas ož pēc naftas produktiem. Piesārņojums konstatēts arī 2021. gada Valsts vides dienesta pārbaudē.

Mērs Kleinbergs norāda, ka grunts analīžu rezultātus pilsēta nodevusi Valsts vides dienestam un turpmākās darbības veiks saskaņā ar tā rekomendācijām. Rotaļu laukumiņš Skanstes parkā pagaidām vēl paliks slēgts. Par tā atvēršanu mērs sola lemt tikai pēc konsultācijām ar vides dienestu. Paralēli tiks izveidota disciplinārlietas komisija, lai vērtētu Purmales atbildību. Gala slēdziens komisijai jāsniedz mēneša laikā.

NEUZRAUDZĪJA

Būtiski pārkāpumi pārbaudē atklāti arī departamenta rīcībā ar finanšu līdzekļiem. Neesot nodrošināta ne līguma, ne būvniecības procesa pienācīga vadība un uzraudzība. Piemēram, pašvaldība samaksājusi būvniekam aptuveni 200 tūkstošus eiro par grunts izrakšanu un aizvešanu, lai gan kaudze joprojām atrodas Skanstē. Vēl vairāk – kad līgums ar *RR-Eko* laužts, departamenta pienākumos ietilpis veikt aktīvas darbības, lai būvnieks izpildītu visas saistības. Kaimiņi bija saskaņojuši kaudzes atrašanos uz savas

zemes tikai uz *RR-Eko* līguma darbības laiku, secināts ziņojumā.

Par saistību neizpildīšanu departaments uzņēmumam piemērojis 5% sodu no līguma neizpildītās summas, lai gan varēja piemērot divreiz lielāku. Tobrīd vēl nebija oficiāla atzinuma, kas apstiprinātu, ka visa grunts kaudze ir piesārņota. Ar uzņēmēju noslēgtā vienošanās paredzēja tīras grunts izvešanu, bet piesārņotas grunts utilizācija patiesībā ir paša departamenta atbildībā, noskaidrots pārbaudē.

Kad departaments 2023. gadā parakstīja vienošanos ar jauno būvnieku *ACBR*, līgums nenoregulēja pienākumus izvest grunts kaudzi, tāpēc atbildība par to gulstas uz departamenta kā pasūtītāja pleciem, secināts pārbaudē. Taču departaments turpinājis nekorektu saraksti ar būvnieku, cenšoties novirzīt atbildību un maldinot iesaistītos.

Pilsētas attīstības departamenta vadītāja Ilze Purmale šiem secinājumiem nepiekrīt. «Man nav skaidrs, kā bez kopējās būvniecības procesa izvērtēšanas un konteksta, katra būvniecības dalībnieka faktiskās atbildības novērtēšanas var tā viennozīmīgi pateikt, ka departaments ir pieļāvis kļūdu,» viņa saka. Vēl jo vairāk: «Man uzreiz rodas jautājumi, vai tiešām kādam tas varētu būt izdevīgi? Šāda pozīcija, ka pašvaldība ir vainīga.»

Viņa gan neprecizē, kā interesēs ziņojums varētu būt tapis. Tomēr uzsver, ka Skanstes revitalizācijas projektā departaments rīkojies profesionāli, godprātīgi un tiesiski. Grunts kaudzes aizvākšana bija uzņēmuma atbildība, joprojām uzskata Purmale. To noteikusi būvnieka un privātpašnieku vienošanās, kas palikusi spēkā arī pēc līguma laušanas ar pašvaldību.

Vienošanās saturs detalizēti gan viņai neesot zināms. Turklāt pilsēta par kaudzes izvākšanu būvniekam samaksājusi, tiesa – kā par tīru grunti, jo par piesārņojumu tolaik nebija zināms. Esot arī pamatojums, kāpēc uzņēmumam nepiemēroja maksimāli iespējamu 10% sodu, tomēr to Purmale detalizēti nevēlas atklāt, jo vēl gatavo juridisku skaidrojumu. «Bet nav tā, ka bija kaut kāda piekāpšanās. Tur bija maksimāli – ko varējām no viņiem paņemt, to paņēmām.»

Skanstes revitalizācijas iestrādes sākās jau mēra Nila Ušakova laikā, stāsta bijušais mērs un tagadējais Kleinberga vietnieks Vilnis Ķīsis (*JV*). Jau 2021. gada sākumā bijis skaidrs, ka projektā ir ļoti daudz problēmu, tāpēc, kad pilsētā izveidota Stratēģisko projektu uzraudzības komisija, šis projekts apsriests visbiežāk. Vairāki departamenta cilvēki, kas ar daudzajām problēmām mēģinājuši tikt galā, izdeguši un aizgājuši no darba, saka Ķīsis. Vai ziņojumā izteiktie pārmetumi departamentam šķiet taisnīgi, viņš atsakās vērtēt – tās esot juridiskas nianšes, bet viņš pēc izglītības esot ekonomists. Bet vaičāts, vai savā vadības laikā uzticējās Purmalei, Ķīsis atbild: «Šis projekts pārkāpj vairākiem sasaukumiem un mēriem, tā čupa Staķa laikā radās.» ●

Teksts — Baiba Litvina
Foto no personīgā arhīva

Tā nedrīkstēja būt

Februārī kādā dzīvoklī Pļavniekos atrada **divus mirušus zēnus ar šautām brūcēm galvā**. Izmeklēšanā šī traģēdija atzīta par rotaļas laikā notikušu nejaušību. Upura ģimene pirmo reizi atklāti runā un apšaubā izmeklēšanas rezultātus

PIEKTDIENAS, 7. februāra, pēcpusdienā Pļavnieku mikrorajona daudzdzīvokļu mājas dzīvoklī bija dzirdamas zēnu balsis, kaimiņienei likās – bērni spēlējās. Ap četriem viņa izdzirdēja spēcīgu blikšķi. Pēc aptuveni septiņām minūtēm vēl vienu. «Un tas jau ir viss,» par milzīgo traģēdiju, kurā izdzisa divu divpadsmitgadīgu zēnu dzīvības, *Ir* saka lietas prokure Anete Bunde.

Izmeklēšanā noskaidrots, ka dzīvoklī dzīvojušais puika, nevērīgi un neuzmanīgi rīkojoties ar sava tēva ieroci, visticamāk, nejauši nošāva ciemos atnākušo draugu, bet pēc tam nošāvēs pats. Prokuratūra cēlusi apsūdzības zēna tēvam par to, ka viņš nenodrošināja sev likumīgi piederošā ieroča glabāšanas apstākļus tā, lai nepieļautu nejaušu ieroča nokļūšanu citu rokās. Virietis ieroci glabāja seifā, bet liktenīgajā dienā tā atslēgas bija atstājis mājās.

Nošautā zēna vecāki pašlaik cīnās par to, lai ieroča īpašnieku sauktu pie atbildi-

«Ir tēmēts tieši pierē no pusmetra attāluma. Kas tā par rotaļu, kur nepilngadīgais notēmē savam draugam pierē?»

bas arī par nonāvēšanu aiz neuzmanības. «Ja viņš to atslēgu atstāja un deva iespēju piekļūt pie ieroča, tad tā nav nejaušība, un viņam ir jānes atbildība par divu bērnu nonāvēšanu aiz neuzmanības,» uzskata cietu-

šo pārstāvis Raimonds Štālbergs. Viņš saskata analogiju ar Rēzeknes novadā nosalušā divgadnieka Andreja lietu, kurā tiesa māti atzinusi par vainīgu dēla nonāvēšanā aiz neuzmanības – «māte bija neuzmanīga, atstāja durvis vaļā, bērns aizgāja un nosala».

Nošautā zēna vecāki ir neizpratnē arī par izmeklēšanas versiju, ka traģēdija notikusi nejauši, zēniem it kā spēlējoties ar ieroci. «Mūsu cietušajam ir tēmēts tieši pierē no pusmetra attāluma. Kas tā par rotaļu, kur nepilngadīgais notēmē savam draugam pierē?» jautā cietušo pārstāvis.

Ir aicināja apsūdzēto uz interviju, bet viņš neatsaucās. Saruna ar viņa aizstāvi, zvērināta advokāta palidzi Agati Lasmani ir īsa: «Šobrīd nekādus komentārus nesniegsim.»

Krimināllieta joprojām atrodas pirms tiesas izmeklēšanā prokuratūrā. Lēmums, vai lietā jāatjauno izmeklēšana par nonāvēšanu aiz neuzmanības, nu ir ģenerālprokurora ziņā, pie kura nošautā zēna vecāki vērsušies ar sūdzību.

Kas notika abu bērnu starpā, un kam ir jāuzņemas atbildība par traģēdiju?

Vecāku ierīkots piemiņas stūritis ar dēla veidotajiem darbiem. «Radošs, gudrs, patika matemātika, prāta spēles, skaisti zīmēja. Multeņu varoņus spēja uzzīmēt tā – kad papīrs ir salikts kopā, izskatās bēdīgs, bet, attaisot vajā, smaida. Kā tēvam bija patīkami to visu redzēt, kā aug, interesējās par mākslu, dizainu. Viss, kas bija domāts prātam, tur viņš gāja un priecājās, ka viņam izdodas. Tā bija,» atmiņās par tragiski bojāgājušo dēlu dalās Toma tētis

Todien pēc stundām skolā Toms* jau bija
paspējis izmācīties un garlaikojās mājās.
Jautāja mammai, vai var aiziet ciemos pie
drauga Dāvja*. «Mamma palaida, neko jau
sliktu nedomāja», atceras zēna tētis, kurš
pats tobrīd vēl bija darbā.

Mobilu telefonu apskatē iegūtā informācija izmeklēšanā apstiprina, ka puiši draudzējās arī ārpus skolas. «Viņiem bija labas, normālas attiecības, nebija nekādas indikācijas par kādu konfliktu vai par nepatīkamām attiecībām», stāsta lietas prokure Anete Bunde. Arī liktenīgajā dienā abi pirms tam bija sazinājušies *WhatsApp*.

Uz ieroča atrastas abu bērnu DNS. Vai bērni pirms traģēdijas ar ieroci spēlējušies? «Acimredzot,» pieļauj prokurore. «Tas ir izslēgts, ka tur bija vēl kāds cits,» viņa saka par izmeklēšanā pārbaudīto.

Tieši šo apstākļu dēļ Toma vecāki lūguši izmeklēšanā veikt trasoloģisko ekspertīzi, lai precīzi noteiktu, kā un kur šāviena brīdī ir atradusies katra persona. Ekspertīze atteikta ar pamatojumu, ka izmeklēšanā savāktie pierādījumi ir pietiekami un apstiprina, ka tīša slepkavība nav notikusi.

«Mūsu versija – iespējams, bijis tā, ka mūsu cietušais ir vēlējies iet mājās, un šinī brīdī nostrādājis tas triggeris, aizvainojums vai kas,» pārstāvis pieļauj. Tomēr uz jautājumu, kādi fakti pamato šo versiju, pār-

Cietušājiem radies priekšstats, ka prokuratūra negrib vērtēt šādu versiju. «Viņiem ir ērti pateikt – kaimiņiene dzirdēja, bērni rotalājās, viss. Bet mēs, izmeklēšana,

«Mēs nesakām,
ka viņam
[tēvam] tagad
kā nevainīgam
būtu tā atbildība
jākrauj virsū. Nē,
viņš arī ir zaudējis
savu dēlu. Tā ir
milzīga traģēdija.
Bet kā ietekmē?
Tieši šīs nevērības
ietekmē. No tās
mēs nevaram ne
izbēgt, ne palēkt
malā»

nezinām, kas notika starp zēniem tāds, lai viens no viņiem apzināti ielādētu ieroci un izdarītu tēmētu šāvienu. Nu tad esiet godīgi, rakstiet, ka izmeklēšanā nenoskaidrotos apstākļos, nevis, ka puieši spēlējās,» skaidro vecāku pārstāvis. «Mums kā cietušajiem tas vairs neko nedotu, bet mēs gribam, lai

Tāpat Toma vecāki uzskata, ka kriminālprocess daļā par nonāvēšanu aiz neuzmanības izbeigts nepamatoti.

Sākotnēji pēc traģēdijas Valsts policija sāka kriminālprocesu aizdomās par nonāvēšanu aiz neuzmanības un šaujāmieroča neatbilstošu glabāšanu, taču vēlāk daļā par nonāvēšanu aiz neuzmanības kriminālprocesu izbeidza.

Toma vecāki lēmumam nepiekrīt, jo uzskata, ka pie atbildības par abu zēnu nāvi ir jāsauc Dāvja tētis, kurš seifa atslēgas bija atstājis somā dzīvokļa gaitenī. «Ja viņš to atslēgu atstāja un deva iespēju piekļūt pie ieroča, tad viņam ir jānes atbildība par divu bērnu nonāvēšanu aiz neuzmanības,» uzskata cietušo pārstāvis Raimonds Štālbergs.

«Ir gājūši bojā divi cilvēki. Un atkal ierīdīties likumdošanai, ka slepkavam nav bijusi pilngadība, bet tāpēc atbildības pakāpei nav jāizdzīst,» Stālbergs ir pārliecināts. Viņš atgādina, ka Rēzeknē notikušās traģēdijas lietā apsūdzība atrada veidu, kā saukt pie atbildības nosalušā puisēna māti. «Analoģiski varēja paziņot – es guļu, kā es zinu, kur bērns iet projām. Nē, tomēr tā vainas pakāpe ir. Tad kāpēc mūsu gadījumā ne?»

Lēmumu par kriminālprocesa izbeigšanu šajā daļā Toma vecāki pārsūdzēja uzraugošajai prokurorei, bet ne viņa, ne amatā augstāks prokurors lēmumu nemainīja. Prokuratūra rakstiski *Ir* skaidro, ka apsūdzētā rīcība, pārkāpjot ieroča glabāšanas noteikumus, ir cēloniskā sakarā ar abu bērnu nāves fakta iestāšanos. Līdz ar to apsūdzētais nes juridisku atbildību par diviem dēla izdarītajiem šāvieniem, kuru rezultātā iestājās gan paša dēla, gan klasesbiedra nāve. «Atbilde mums ir formāla, viņi negrib šim jautājumam piekerties,» uzskata Štalbergs. Tagad jautājums nodots izvērtēšanai ģenerālprokuroram, pie kura vecāki vērsušies ar sūdzību.

«Mēs nesakām, ka viņam [tēvam] tagad kā nevainīgam būtu tā atbildība jākrauj virsū. Nē, viņš arī ir zaudējis savu dēlu. Tā ir milzīga traģēdija. Bet kā ietekmē? Tieši šīs nevēribas ietekmē. No tās mēs nevaram ne izbēgt, ne palēkt malā,» Štālbergs turpina skaidrot.

Turklāt izmeklēšanā atklājies vēl kāds fakts, kas norāda uz apsūdzētā bezatbildīgu rīcību. Dāvja tētis liecinājis, ka, iespējams, seifam bijusi vēl otra atslēga, bet tā kaut kur dzīvoklī nozaudēta. «Nepieņemami. Ja tev ir šaubas par iespējamo glabāšanu dzīvoklī, vai

[illegible]

nu atslēgas vai ierocis ir jānes uz policijas iecirkni, to paredz likums,» Štālbergs skaidro.

«Gribu, lai ir izdarīts viss, lai nebūtu vairs jautājumu. Puika bija taisnības cīnītājs, tāpēc arī... Lai pēc gadiem pieciem, kad es atkal sev uzdošu tādu jautājumu, lai nebūtu tā, ka varēja tomēr izdarīt citādi,» ar asarām acis saka Toma tētis.

Pārstāvis Štālbergs viņu papildina – «mēs neiejaucamies tālākā vainas novērtēšanā un spriešanā, bet mēs attiecībā pret savu cietušo, pret dēlu būsim izdarījuši maksimumu, lai tomēr vainas pakāpe būtu noteikta objektīvi».

PUIKA NEŠĀVA PIRMO REIZI

Pēc traģēdijas atklāšanās, ka Dāvis zināja par tēvu ieroci. Vairāki liecinieki izmeklēšanā teikuši, ka zēns viņiem stāstījis gan par ieroča seifu dzīvokļa gaitenī, gan to, kur tēvs glabā atslēgas.

To savās liecībās nav noliedzis arī apsūdzētais. Iespējams, bijušas reizes, kad viņš lūdzis Dāvi no seifa, kas atradās uz grīdas, padot ieroci, jo pašam sāp mugura un ir grūti pieliekties. Dāvis bija redzējis arī to, kā tēvs tīra ieroci. Apsūdzētais liecinājis, ka šajās dažās reizēs dēls izrādījis interesi un viņš ļāvis Dāvim ieroci paturēt rokās.

Toma tētis ir pārliecināts – ja dēls būtu iepriekš ciemos pie Dāvja redzējis ieroci, viņš to būtu vecākiem pateicis, jo ģimenē ar ieročiem nekāda saskare nav bijusi. «Puika, ja zināja ko sliktu, vienmēr izstāstīja mājās. Arī ja skolā kas notika, kādu apbižoja vai vēl kāda netaisnība, viņš vienmēr stāstīja. Viņam patika taisnība,» saka dēlu zaudējušais vīrietis.

Lai arī Dāvis ar konkrēto ieroci, TT parauga pistoli, pēc tēva teiktā, nekad nebija šāvis, nebija tā, ka liktenīgajā dienā viņš šāva pirmo reizi. «Puisis bija šāvis ar pneimatisko ieroci, vismaz vienreiz vests uz šautuvi, ģimene ir veicinājusi. Vai tas ir viņam palīdzējis apgūt šīs zināšanas, to mēs nevaram pateikt, bet zināšanas un iemaņas viņam bija,» atzīst prokurore.

«Tīri fiziski, lai izšautu ar pistoli, jāprot noņemt drošinātāju, jāprot uzvilkt ieroci, ir jāprot pareizās patronas salikt, magazinā ielikt. Visas šīs zināšanas, kā lietot ieroci, nav pašsaprotamas,» uzsver Rīgas Austrumu prokuratūras virsprokurors Edijs Pastars, kurš arī piedalās intervijā. «Ja bērnam šo zināšanu nebūtu, tas būtu, iespējams, varējis pasargāt, mazināt šos riskus,» secina virsprokurors. «Kopumā sabiedrībai ir svarīgi pateikt, ka viens ir fiziskā sargāšana, bet otrs ir arī intelektuālā sargāšana. Šī neziņa principā pasargā bērnus.»

IEROCIS BIJA JAU SEN

Pašlaik Dāvja tēvs apsūdzēts par divu noziegumu izdarīšanu – par to, ka nenodrošināja sev piederošā ieroča tādus glabāšanas apstākļus, kas nepieļauj nejausu ieroča nokļūšanu nepiederošu personu rokās, un par šaujamieroča municijas glabāšanu

bez atļaujas. Izmeklēšanas laikā seifā atrada divas patronas, kas bija derīgas cita kalibra šaujamieročiem. Visticamāk, tās seifā nonākušas nejauši, iespējams, pēc šautuves apmeklējuma, jo citu ieroču vīrietim nebija.

«Viņam bija jāglabā tā, lai neviena cita persona nekad nevarētu tam piekļūt. Viņam bija jānodrošina, lai seifs ir ciet, atslēgas ir pie viņa. Tas diemžēl netika izdarīts,» atkārtoti uzsver prokurore.

Ir aicināja apsūdzēto uz interviju, bet viņš neatsaucās, un viņa aizstāve komentārus nesniedz. Prokurore norāda, ka apsūdzētais vainu viņam celtajās apsūdzībās ir atzinis un notikušo nožēlo.

Prokurore noliedz publiski izskanējušās baumas, ka izmeklēšanu lietā veica Iekšējās drošības birojs, jo apsūdzētais ir augsta rangā amatpersona. «Pilnīgas mulķības, viņš ir parasts darbinieks, pat ne amatpersona,» viņa saka.

Likums nosaka, ka Iekšējās drošības birojs izmeklē noziegumus, kurus izdarījuši Iekšlietu ministrijas padotības iestāžu darbinieki. Tā kā apsūdzētais jau vairāk nekā desmit gadus ir Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes darbinieks, sākotnēji Valsts policijas sāko izmeklēšanu pārņēma birojs.

Iepriekš vīrietis nav krimināli sodīts. Pirms darba pārvaldē vairāk nekā desmit gadus nostrādājis par inspektoru Valsts ro-

bezšardzē. Ieroča nēsāšanas un glabāšanas atļauja viņam bija jau sen, gandrīz 30 gadus.

Neilgi pirms traģēdijas, pērn decembrī, Valsts policijas atbildīgā Atļauju sistēmas nodaļa bija pagarinājusi viņam ieroča nēsāšanas un glabāšanas atļauju vēl uz pieciem gadiem. Ieroci vīrietis mājās turēja paš aizsardzības nolūkos.

«Atļauja viņam bija savlaicīgi nomaiņīta, viss bija kārtībā, ar seifu arī viss bija kārtībā,» apstiprina Aldis Stivriņš, attiecīgās Atļauju sistēmas nodaļas galvenais inspektors.

Komentējot notikušo traģēdiju, viņš atgādina, ka likumā ir skaidri ierakstīts – seifa atslēgai jābūt tikai pie ieroča īpašnieka. Praktiski tas nozīmē, ka pat ģimenes locekļi nedrīkst zināt, kur šī atslēga atrodas. «Seifa nedrīkst būt viss kopā, ierocis, nauda, dārglietas. Sieva, par bērniem vispār nerunāsim, tur nedrīkst piekļūt,» Stivriņš saka, bet atzīst, ka praksē saskaras ar gadījumiem, kad šīs prasības netiek ievērotas.

Stivriņš neslēpj, ka katru mēnesi tiek pieņemts lēmums par kādas izsniegtās ieroča atļaujas anulēšanu. «Disciplīnas trūkums – alkohols pie stūres, sāksis huligānisms, neatļautas medības vai medības alkohola reibumā,» viņš nosauc biežākos iemeslus. ●

* Vārdi mainīti.

NACIONĀLAIS

Ods

Andris Kalnozols · Matīss Budovskis

Traģikomēdija

No 4. decembra

Latvijas Nacionālajā teātrī

Lomās:

Kārlis Reijers, Laura Silīna,
Raimonds Celms, Ieva Aniņa

Bilētes: www.bilesuparadize.lv
www.teatris.lv

**Daži no Lietuvā
ielidojušajiem
meteobaloniem
ar kontrabandas
precēm**

— Ovidijus Lukošius, IQ, speciali ir

Baltkrievu rulete

No Baltkrievijas iesūtītie **meteobaloni** nu jau regulāri apdraud Viļņas lidostas drošību. Lai gan Lietuvā to atzīst par hibrīduzbrukumu, efektīvs pretlīdzeklis joprojām nav atrasts

LIETUVIESI joko, ka avioreisi no Viļņas lidostas sāk līdzināties ruletes spēlei. Pirkto biļeti ir gluži kā likmes uz sarkano vai melno – iespējamība, ka lidosta tiks slēgta, ir tuva 1:2. Taču ruletē bumbiņa var uzkrīst arī uz vienīgā zaļā laukumiņa. Tieši tas notika pagājušajā nedēļā – 25. novembrī poļu avio-

kompanijas LOT lidmašīna Embraer E170 pēc nolaišanās Vīlnā noslidēja no skrejceļa un iestīga piesnigušajā zālajā. Ši incidenta dēļ lidosta tika slēgta uz 14 stundām. 28 lidojumus nācās atcelt, 16 lidmašīnas bija spiestas nosēsties citās lidostās, un kopumā vairāk nekā 7000 pasažieriem ceļošana bija traucēta.

jau gluži ikdienišķa. Vainīgi ir nevis slikte

laikpašakši, bet no Baltkrievijas sūttas meteoroloģiskās zondes. Tās dēvē arī par kontrabandas baloniem, jo šādā veidā Lietuvā tiek nogādātas nelegālas cigarešu kravas. Lai tām izsekotu, kontrabandisti balonos uzstāda GPS raidītājus.

iespējami kļušu un nemanāmu darbošanos, bet gaisa telpas slēgšana Viļņas lidostā nupat jau rada pamatīgu troksni sabied-

Kabeļu sabotieri sedes cietumā:
 arpus gadi cietumā. Šādu sodu Somijas
 m, kuru kuģis Eagle S pagājušajos
 en pārrāva arī Latvijas kabeli. Kā
 uociena laikā Somu līci tas izmeta enkuru
 estie laudējumi ir aptuveni 60 miljoni eiro.
 Baltijas jūrā tika sarauti vismaz 11 kabo

ĶĶR dīfosa īf mūsū jūfā?

ziemešsvētku arī enkurā parāda piecus sakaru un elektroības ka-
 atrisinājumus šī lieta? Pagājušā gada Ziemešsvētku dienā, 25. decem-
 brs vilkās līdz 90 kilometrus – vismaz sešpadsmit stundas. Galu galā
 š, kā gada 26. janvārī, tiksa pārrauts arī Latvijas Valsts radio un televīzijas
 ēnu flotes kuģu skaitu. Un rezultāts ir – pēdējā pusgada laikā šādi in-

ribā. Briest liela neapmierinātība, un cilvēki pieprasa rezultātus – vismaz reportāžas ar rokdzelžos saslēgtiem kontrabandistiem. Bet mediji, politologi un eksperti to sauc par mērķtiecīgu Baltkrievijas diktatora Aleksandra Lukašenko hibrīduzbrukumu Lietuvai. Tas jau nopietni iedragājis nesen amatā apstiprinātās premjerministres Ingas Ruģinienes un ilggadējā prezidenta Gitanas Nausēdas reitingus, kā arī iedzinis Lietuvu ārpolitiskā strupceļā.

KLUSĀ KONTRABANDA

Balonu masveida uzlidojumi, kas traucē Baltkrievijas pierobežā esošās Viļņas lidostas darbu un dažkārt ietekmē pat Kauņu, sākas oktobra sākumā. Šoruden Viļņas lidosta pirmo reizi tika slēgta 4. oktobrī pulksten 22.16 un darbu atsāka tikai nākamajā rītā 4.50. Tas ietekmēja 30 lidojumus.

Kontrabandistu baloni Lietuvā gan tika manīti jau agrāk, bet šos incidentus uzskatīja drīzāk par noziedznieku kļūdām, nevis apzinātiem uzbrukumiem. Piemēram, pagājušā gada 28. septembrī kontrabandistu balons nolaidās Viļņas lidostas teritorijā. Pievienotajā kastē atrada 1250 paciņas baltkrievu cigarešu. Uz lidostu tika izsaukta Aras specvienība, bet incidents neietekmēja lidojumus – uz zemes guloša kaste neap-

Ekonomikas un inovāciju ministrija izsludināja konkursu, aicinot pieteikt idejas balonu apkarošanai

draud gaisa satiksmi. Divas nedēļas vēlāk, 8. oktobrī, balons ar cigaretēm nolaidās pašā Lietuvas galvaspilsētas centrā, netālu no Viļņas Centrālā universālveikala.

Kopumā tikai 2024. gadā vien Lietuvas gaisa telpā reģistrēti 226 kontrabandas baloni. Tajā pašā gadā valsts aģentūra *Oro Navigacija*, kas kontrolē lidojumus, sāka

izmantot militārās policijas radarus, lai uzraudzītu balonu iespējamo apdraudējumu civilajai aviācijai. Tiklīdz baloni kļuva redzami, to apdraudējumu gaisa kuģiem vairs nevarēja ignorēt. Varbūt 4. oktobra incidents šoruden bija nejaušība, taču uzreiz pēc tā Baltkrievijas režīms saprata – tā rīcībā ir efektīvs ierocis pret Lietuvu. Tā nu Viļņas lidostas slēgšana kļuvusi par ikdienu.

Pagājušajā sestdienā, 29. novembrī, notika līdz šim lielākais uzbrukums Viļņas gaisa telpai, kad lidojumu drošību apdraudēja 60 balonu. Lidosta tika slēgta 18.09 un atsāka darbu tikai svētdien ap 5 rītā. Šis uzbrukums skāra vairāk nekā 7400 pasažieru un 50 lidojumu – 31 nācās atcelt, desmit novirzīt un deviņus aizkavēt. Svētdien avioreisu satiksme tika atjaunota, bet jau vakarā lidostu atkal slēdza, jo meteozone ieradās no jauna.

BALONU KRĪZĒ CIEŠ FŪRES

Reaģējot uz balonu uzbrukumiem, Lietuvas valdība izmantoja savā rīcībā esošo ieroci – vairākas reizes, parasti nakti, uz dažām stundām slēdza robežu ar Baltkrieviju. Taču tas Lukašenko režīmu nekādi neiespaidoja, lai gan radija neērtības pasažieriem autobusu reisos, kas gandrīz ik pēc pusstundas kursē starp Viļņu un Minsku.

Baltkrievijas pusē pie robežas iestrēgušās kravas automašīnas 11. novembrī

Tad valdība izlēma no 1. novembra līdz 1. decembrim slēgt visus robežpārejas punktus starp Lietuvu un Baltkrieviju. Taču šis šķietami ideālais risinājums atgriezās atpakaļ kā bumerangs. Proti, Lukašenko administrācija aizliedza lietuviešu pārvadātājiem izbraukt no Baltkrievijas. Gluži kā slazdā palika aptuveni 2000 kravas automašīnu un piekabju. Turklāt baltkrieviski noteica 120 eiro dienas nodevu par katru kravas auto un piedraudēja konfiscēt Lietuvas uzņēmumiem piederošos transportlīdzekļus.

Baltkrievijas rīcība neizraisīja humāno krīzi Lietuvā tikai tāpēc, ka gandrīz visi

šo kravas mašīnu vadītāji bija Baltkrievijas pilsoņi vai imigranti no Centrālās, kas vienkārši pameta spēkratus un devās mājās. Tomēr transporta uzņēmumi sāka pieprasīt Lietuvas valdības palīdzību. Vairāki pat noorganizēja protestu, sabraucot pie Seima savus kravas auto.

Tomēr ne sabiedrība, ne politiķi īpašas simpātijas pret pārvadātājiem nejūt, jo viņu bizness saistīts ar Baltkrieviju un citām valstīm Austrumos, turklāt šie preču pārvadājumi patiesībā bieži vien nonāk Krievijā un palīdz apiet tai noteiktās sankcijas. Taču valdībai ir pienākums aizstāvēt vietējo uz-

ņēmēju intereses, tāpēc balonu krīzei pievienojās vēl kravas furgonu krīze.

Lai iestrēgušās fūres ātrāk atbrīvotu, 21. novembrī Lietuva atvēra divus galvenos robežpunktus ar Baltkrieviju – Medininkos un Šalčininkos. Tomēr Lukašenko režīms nevis atbrīvoja kravas mašīnas, bet tikai pastiprināja balonu uzbrukumus Viļņas lidostai. Turklāt 17. novembrī Polija atvēra divus robežkontroles punktus ar Baltkrieviju, kuri bija slēgti vairākus gadus migrantu pieplūduma dēļ. Tas padara Lietuvas blokādi pret Baltkrieviju vēl sarežģītāku, ja vien kaimiņvalstis – Polija un Latvija – nepievienosies. Lietuva meklē atbalstu gan Varšavā un Rīgā, gan arī Briselē, bet vispirms tai būtu jāparāda nopietni centieni apkarot kontrabandu pašu mājās.

Kā Lietuvai iet ciņā pret kontrabandistiem? Šogad vairāk nekā 100 cilvēku arestēti saistībā ar balonu kontrabandu. Tiesa atzina 18 par vainīgiem. Piespriesti pieci cietumsodi, ilgākais no tiem – divarpus gadi, bet pārējiem piemērots naudas sods no 1300 līdz 19 400 eiro. Tomēr eksperti atzīst, ka baloni veido tikai nelielu daļu no Lietuvā ienākošās kontrabandas. Nelegālo cigarešu tirgus daļa Lietuvā ir vislielākā Baltijas valstīs un šogad sasniedza gandrīz 27%. Kontrabanda ienāk pamatā ar kravas mašīnām, tajā skaitā no Latvijas. Apjomi ir iespaidīgi – vienā piekrtā kravas automašīnā konfiscē 500–600 tūkstošus cigarešu paciņu.

KAS NOTRIEKS PIRMO BALONU?

Pēdējās nedēļās Lietuvā ciņā pret kontrabandistiem ir pastiprinājusies, tiek organizēti īpaši reidi un specoperācijas. Bet vai cigaretes ir vienīgā krava, ko no Baltkrievijas sūta šajos balonos? Varbūt citos ir vēl daudz vērtīgākas nelegālās preces? Vai varbūt nākamā ideja būs uzkarināt šiem baloniem sprāgstvielas un sarīkot jau reāli bīstamus sabotāžas aktus?

Pašlaik tie ir tikai retoriski jautājumi, jo Lietuvas varas iestādes nevēlas dalīties ar datiem par to, cik daudz balonu patiesībā šķērso robežu un kas ar tiem tiek pārvadāts.

ir darbnīcas

Ieva Bite

Ieva Bite ir reklāmas tekstu autore ar gandrīz 20 gadu pieredzi dažādās Rīgas aģentūrās. Guvusi pieredzi arī radošā direktora amatā, realizējot apjomīgas kampaņas no A līdz Z. Radījusi arī scenārijus TV šoviem un seriāliem.

Zīmola balss tonis: kā to atrast un uzturēt

17. decembrī 14.00–17.00 Kalnciema kvartālā

Zīmola balss tonis ir zīmola personība. Kā to uzturēt ikdienas komunikācijā un mijiedarbībā ar klientiem.

Humors & mans zīmols: ko var, drikst un nevajag

14. janvārī 15.00–18.00 Kalnciema kvartālā

Kā pieskaņot humoru sava zīmola identitātei, uzturēt savas mērķauditorijas humora izjūtu un nepārkāpt sarkanās līnijas.

PIESAKIES: ▶ irdarbnicas.lv ☎ 29 447 030 ✉ notikumi@ir.lv

Līdz šim nav arī atrasts veids, kā balonus notriekt jau pie robežas, lai tie netraucētu vismaz Viļņas lidostas darbību. Cīnīties pret baloniem, paceļot gaisā NATO iznīcinātājus, ir pārāk dārgi. Turklāt notriekt tos ir arī bīstami – no gaisa gāztos ne tikai cigarešu kastes, bet arī raidīto šāviņu atlūzas. Ir apsvērta iespēja izmantot dronus, taču šie baloni lido vismaz pāris kilometru augstumā, kur spēcīgs vējš apgrūtinā bezpilota lidaparātu vadību.

Ekonomikas un inovāciju ministrija bija izziņojusi konkursu, aicinot pieteikt idejas balonu apkarošanai. Šo pirmdien, 1. decembrī, tika paziņoti trīs uzvarētāji – katrs no tiem saņems 100 000 eiro balvu, un valsts slēgs līgumus par viņu preču vai pakalpojumu piegādi krīzes risināšanai. Kopumā priekšlikumus iesniedza 35 uzņēmumi. Sadarbojoties ar zinātniekiem, viņi bija izstrādājuši virkni ideju – dažādu veidu dronus, lāzēriņus un mākslīgā intelekta algoritmus, kas varētu efektīvi cīnīties pret Baltkrievijas baloniem. Tomēr pagaidām nav skaidrs, kad lietuvieši izdarīs savu pirmo šāvienu un vai šie ieroči izrādīsies efektīvi.

KRĪT REITINGI

Kamēr Lietuva joprojām gatavojas cīņām gaisā, uz zemes jau tiek skaitīti pirmie upuri. Piektdien uzņēmuma *Vilmorus* jaunākie reitings liecināja, ka vairs tikai 45,2% vēlē-

Ne sabiedrība, ne politiķi īpašas simpātijas pret pārvaldātājiem nejūt

tāju uzticas prezidentam Nausēdam. Viņam atbalsts nokrities par 13 procentpunktiem kopš septembra, sasniedzot zemāko līmeni, kāds jebkad bijis Nausēdam vai jebkuram citam prezidentam, izņemot Rolandu Paksu, kuru atcēla no amata ar impīčmentu.

Arī uzticēšanās premjerministrei Ruģīnienai samazinājusies – septembrī viņu pozitīvi vērtēja 41,5% aptaujāto, bet novembrī vairs tikai 35,4%. Tikai pēc diviem mēnešiem amatā viņas reitings kļuvis negatīvs – nevienam citam premjerministram nav bijis tik strauja popularitātes krituma tik drīz pēc stāšanās valdības vadībā.

Ja krīze turpināsies, sabiedrība pieprasīs, lai ripo ne tikai atbildīgo iestāžu vadītājus galvas, bet arī kādam ministram vai pat

premjermīnīstrei var nākties atkāpties, jo pagaidām risinājumi nav redzami.

Sarunas ar Baltkrieviju notiek tā sauktajā tehniskajā līmenī, bet rezultātu nav – acīmredzot Lukašenko cer uz politiskā līmeņa sarunām. Tās leģitimētu viņa režīmu, ko Lietuva neatzīst. Viļņa kopā ar Varšavu ir kļuvušas par Baltkrievijas opozīcijas darbības centru, un Lietuvas galvaspilsētā uzturas par Baltkrievijas prezidenta vēlēšanu īsto uzvarētāju uzskatītā Svjatlana Cihanouska. Vismaz pagaidām Lietuva nav gatava publiski piekāpties Lukašenko režīmam, lai gan sociāldemokrātu vadītā koalīcija un jo īpaši tās mazākie partneri ir labvēlīgāk noskaņoti pret Baltkrieviju un Ķīnu.

Prezidents Nausēda, kurš jau paguva iemantot sliktu slavu, pieprasot privilēģijas sev un savai sievai Dianai, šajā balonu krīzē ir nonācis divdomīgā situācijā. Šā gada sākumā Lietuvā tika apspriests likumprojekts, kas paredzēja piešķirt prezidenta sievai ļoti svarīgas personas statusu un apkalpot viņu Viļņas lidostas VIP terminālī, kad viņa ceļo viena pati. Iepriekšējā valdība šo lēmumu atlika, bet jaunais Ruģīnienes kabinets to akceptēja 12. novembrī. Ja prezidenta sievas nākamā ceļojuma laikā notiks kārtējais Lukašenko balonu uzbrukums, viņai vismaz nebūs jāklausa lidostā iestrēgušo pārējo pasažieru lamas, kas adresētas viņas vīram un visai valdībai. ●

LATVIJAS KONCERTI

**LIELĀ MŪZIKAS
BALVA 2023
"GADA KAMERIZRĀDE"**

14. decembrī Spīķeru koncertzālē

**GUNA ZARIŅA
KONCERTIZRĀDĒ
"DZELTENS TROTUĀRS"**

Aktrise Guna ZARIŅA
Maija ZANDBERGA, flauta
Jānis SEMJONOVs, fagots
Rihards PLEŠANOVs, klavieres

Programmā: Annas Veismanes mūzika un Montas Kromas dzeja

**"SPĒLMAŅU NAKTS"
2024/2025 BALVAS
"GADA AKTIERIS"
IEGUVĒJS**

20. decembrī Spīķeru koncertzālē

**ARTIS JANČEVSKIS
KONCERTIZRĀDĒ
"DEBISĪ. IR JĀPIEDZĪVO"**

Aktieris Artis JANČEVSKIS
Etīna Emīlija SAULĪTE, soprāns
Daniils MICKĒVIČS, klavieres

Programmā: Kloda Debišī mūzika

Bīļetes "Bīļešu paradīzes" kasēs un norises vietā stundu pirms koncerta

Kultūras ministrija

Teksts — Agnese Meiere
Publicitātes foto un no personīgā arhīva

Sevi nenododu

Pirms dažām nedēļām pasauleslavenais soprāns **Marina Rebeka** (45) saņēma Starptautisko Operas balvu, ko dēvē par operas pasaules *Oskaru*. «Skaistākais ir tas, ka balvu nepiešķir žūrija, tā bija publikas izvēle,» saka operdziedātāja

KAMĒR Latvijā te list, te snieg, Marina priecājas par saulainajām Seviljas debesīm. Mazliet atvelk elpu pēc pēdējo mēnešu skrējiena un gatavojas jaunam. Pāris stundu pēc mūsu sarunas izskanēs pirmais mēģinājums ar orķestri titullomai izrādē *Lukrēcija Bordžija*.

Oktobrī ar diviem solokonzertiem Marina viesojās Latvijā, «pārcieta» septiņus lidojumus, izdziedāja četras *Traviatas* izrādes un pildīja prezidentūras pienākumus Jāzepa Vītola 5. starptautisko vokālistu konkursā. Tikpat aizņemts bijis arī novembris, kad viņa saņēma «vienu no skaistākajām balvām mūžā» – Starptautisko Operas balvu. To piešķir žurnāla *Opera* lasītāji visā pasaulē. «Paldies maniem draugiem, talanta cienītājiem arī Latvijā. Tā ir mūsu, ne tikai mana balva,» saka dziedātāja. Pavasarī, 15. aprīlī, aicina uz *Aīdas* iestudējumu mūsu pašu Baltajā namā.

Konkurējāt ar vairākām operas izcilībām, tajā skaitā mūsu Elīnu Garanču. Vai ir kāda nojausma, kāpēc balvu piešķir tieši jums? Man ir skaids, kāpēc par mani balsoja mamma, tētis un meita, bet, kāpēc balsoja pārējie, es nezinu, tas būtu jājautā viņiem.

«Jāklūst mazliet fatālistam – nezinām, cik mums laika atvēlēts. Eju uz skatuves ar domu: varbūt šī ir pēdējā reize, un izlieku sevi pilnībā»

Pēc tam, kad sociālajos tīklos biju ielikusi informāciju par šo balvu, man rakstīja un apsveica cilvēki no visas pasaules, tas bija savīļņojoši. Domāju, ir daudz cilvēku, kuri nevar tikt uz manām izrādēm, taču ir dzirdējuši manus ierakstus.

Šajā ziņā varu teikt – paldies Dievam, man ir ierakstu kompānija *Prima Classic*, kuras dēļ ieraksti nokļūst arī tur, kur pati nekad nevarētu būt. Nesen sūtījām diskus bērniem uz Venecuēlas galvaspilsētas Karakasas skolām. Gribējām, lai bērni dzird operu, klasisko mūziku, jo citas iespējas to klausīties viņiem nav. Bērni pēc tam sūtīja fotogrāfijas, kurās redzami ar diskus, aicināja atbraukt. Varbūt arī viņi balsoja. Varbūt balsojumu ietekmēja tas, ka oktobrī pēc ilgāka laika vairāki mani solokonzerti izskanēja Latvijā.

Nupat saņēmu arī Francijas Nacionālo ordeni mākslā un literatūrā par ieguldījumu franču mūzikas kultūrā. Katrā ziņā *International Opera Award* lasītāju balvas saņemšana bija negaidīts un skaists pārsteigums.

Esat ļoti prasīga pret sevi. Par to, cik augsta ir jūsu profesionalitātes latiņa, runā profesionāli daudzviet pasaulē.

Izteikts prasīgums pret sevi piemīt daudziem cilvēkiem, kas auguši padomju telpā. Mēs esam, kā angļiski saka, *pushed to maximum* (izspiežam sevi līdz pēdējam – red.).

Toreiz nebija iespējas braukt skatīties izrādes *La Scala* un dzirdēt, kā tās skan dzīvē, jo bijām «aiz aizkara».

Mēs augām, klausoties ierakstus. Bet ierakstos atlasīts tikai pats labākais materiāls! Līdz ar to kvalitātes latiņa tika celta arvien augstāk, un, ja reiz tā tur uzlikta, nolaist vairs nav iespējams. Domājām – ja jādzied uz skatuves, tad tikai tā, kā ierakstā. Bet dzīva izrāde nekad nav tik ideāla.

Man bieži jautā, kāpēc Latvijā ir tik daudz labu, pat izcilu mūziķu. Es uzskatu, ka talants ir tikai divas trešdaļas no panākumiem. Pārējais ir laba muzikālā izglītība, neatlaidīgs darbs, sevis pilnveidošana un disciplīna, veiksmē un arī prasme kontaktēties.

Latvijā vienmēr bijusi bagāta kultūras dzīve – te strādājis Ričards Vāgners, viesojušies ievērojami mūziķi, tās ir bijušas

«Esmu novērojusi, ka lielākā daļa dziedātāju patiesībā ir par sevi nepārliecināti. Viņi to slēpj aiz bruņām, rādot, ka viss ir lieliski, un bieži vien tie, kas visvairāk afišē savu lieliskumu, ir vistrauslākie»

krustceles, kur satikušies daudzi ievērojami talanti. Mūsu bagātība ir arī spēcīgā un tradīcijām bagātā izglītības sistēma. Latvijā vokālistiem pasniedz tādas priekšmetus kā forma, harmonija, polifonija, solfedžo, kas īstenībā liek saprast, ka mūzika ir valoda, un šie priekšmeti iemāca šīs valodas uzbūvi, gramatiku. Arī ārzemēs pasniedz solfedžo, bet daudz vājākā līmenī nekā pie mums. Aizbraucot mācīties uz Itāliju, mani pēc pusgada atbrīvoja no solfedžo, paziņojot: «Jūs par daudz zināt, mēs tā nedarām.»

Arī no vokālista perspektīvas runājot par medicīnu, tikpat droši varu teikt, ka, piemēram, fizioprocedūru kabinetus ārzemēs gandrīz nekur nevar atrast, varbūt tikai profesionālo sportistu rehabilitācijas centros. Mūsu otolaringologi prot veikt, piemēram, tādu procedūru, ko sauc par ieliešanu

Marina Rebeka Norma lomā Milānas opernamā *La Scala*

Ar vectētiņu Juri Jankoviču, kurš vēlējās kļūt par diriģentu, bet deportācija uz Sibīriju šo sapni pārsvītroja. Viņš pirmais Marinu aizveda uz operu

balsenē. Tā ir ārkārtīgi efektīva, jo iedarbojas tieši uz iekaisuma vietu, bez nepieciešamības bendēt kuņģi un visu ķermeni ar zālēm, gaidot vajadzīgo efektu. Ārzemēs to gandrīz neviens nedara, bet es un daudzi kolēģi protam to izdarīt paši, jo esam taču atlēti. Arī mums gadās pārstrādāties, jo runa nav tikai par fizisko, bet arī katra dziedātāja emocionālo pasauli, līdz ar to par visa organisma psihosomatiku.

Tāpat ārvalstīs nav iedomājama situācija, ka varu aiziet uz lielveikalu, no rīta gan

drīz bez rindas uztaisīt asins analīzes un vakarā rezultātus saņemt e-pastā. Turklāt mūsu māsiņa mani pierēģistrēs datorā, pieņems maksājumu, arī paņems analīzes. Citviet šo darbu veic divi trīs cilvēki.

Jāmāk novērtēt to, kas mums ir, saredzēt labo. Ja koncentrējamies uz slikto, mēs šajā sliktumā iestiegam, grimstam kā purvā.

Spēja nekonzentrēties uz slikto ir izvēle, nevis rakstura īpašība. Kas jums iemācījis šādu pasaules uztveri?

Mani ir mainījušas vairākas lietas. Iemācītais perfekcionisms neļāva saredzēt labo sevi, jo vienmēr taču kaut ko var uzlabot. Tad pamanīju, ka citiem šī īpašība ir pat izdevīga. Piemēram, var mazāk maksāt par darbu vai vispār nesamaksāt. Kritiķu vienmēr ir vairāk nekā cilvēku, kas uzmundrina un atbalsta, jo īpaši karjeras sākumā.

Bet kā dziedātāja, producente un arī ierakstu kompānijas īpašniece esmu novērojusi, ka lielākā daļa dziedātāju patiesībā ir par sevi nepārliecināti. Viņi to slēpj aiz bruņām, rādot, ka viss ir lieliski, un bieži vien tie, kas visvairāk afišē savu lieliskumu, ir vistrauslākie. Tam ir daudzi iemesli. Pirmkārt, vokālists ir vienīgais mākslinieks, kura instruments ir viņš pats – viņa balss. Ja ir iesnas, slikta dūša, sāp kakls, muskuļi, cits mākslinieks savu instrumentu varēs spēlēt, un tas skanēs. Labāk vai sliktāk, bet skanēs.

Vokālista instrumentu ietekmē jebkas, ne tikai slimība, bet arī psiholoģiskie pārdzīvojumi. «Kamols kaklā» nav tikai metafora. Reiz kolēģis Metropoles operā psiholoģisku iemeslu dēļ tā arī nevarēja iznākt uz skatuves un nodziedāt *Traviatu*... Dziedātājs emocionāli ļoti atkailinās, atklāj savu visdārgāko, izstāsta visintīmāko – ar balsi un sa-

viem dvēseles pārdzīvojumiem. Un, ja pēc tam dzirdi, ka dziedātājs nav bijis pietiekami emocionāls, tas ļoti ietekmē pašcieņu. Tāpēc ir svarīgi apzināties, ka neesi dolārs, lai patiktu visiem, cilvēku gaumes ir dažādas. Vienīgais, ko vari darīt, ir būt patiesš pret sevi un zināt, ka esi izdarījis vislabāko, un pārējais vairs nav tavā ziņā.

Sevi vairs neuztverat tik nopietni kā agrāk? Jāklūst mazliet fatalistam – nezinām, cik mums laika atvēlēts. Eju uz skatuves ar domu: varbūt šī ir pēdējā reize, un izlieku sevi pilnībā. Jo taupīties «kādai citai reizei» nav jēgas. Atceros, man *La Scala* bija jādzied Mēdeja – sasprindzinājums bija milzīgs, jo pirms manis *La Scala* šo lomu bija dziedājusi Marija Kallasa. Biju labi sagatavojusies, viss likās ideāli, bet uz skatuves uzbēra piecus kilogramus ekspansīvā poliuretāna akmeņus, to putekļi tika man plaušās, un sākas astmatisks bronhīts. Pusi no izrādēm pēc tam nevarēju nodziedāt. Ļoti žēl.

Overmilūs satrieca paziņojums, ka Berlīnē dziedat savu pēdējo *Traviatu*. Tieši ar Violetas lomu ieguvāt pasaules popularitāti. Kāpēc pieņēmt šādu lēmumu?

Pēc pēdējās izrādes bija 15 minūtes ilgas stāvovācījas. Berlīnes operas intendants man sacīja: «Tā bija labākā *Traviata*, ko savā dzīvē esmu dzirdējis. Kāpēc?!» Atbilde ir vienkārša – tā bija mana pēdējā *Traviata*, jāzina laiks, kad aiziet. Tas jādara, kad loma ir pašā plaukumā. Turklāt nodziedāt ir viens, bet nospēlēt – pavisam kas cits. Kad vokālists sāk mācīties, viņam iesaka saudzēt balsi, bet neviens nesaka par ceļiem! Draugi, saudzējiet ceļus! Jo sevišķi, ja esat soprāns vai tenors! Viņus vienmēr grūž, viņi ģībst, viņus nogalina. Ceļgali ir vieni, bet dzīve ir gara.

Piedodiet, bet tagad gribu dziedāt sterwas, viņas uz grīdas neviens negrūž. Un, ja pazemo, tad tikai līdz divānam, ne līdz grīdai. (*Smejas.*)

Tagad mani gaida Lukrēcijas Bordžijas loma Seviljā, Abigaila *Nabuko* Neapoles San Karlo teātrī, *Mēdeja* Parīzes Elizejas lauku teātrī un daudzas citas stipras dāmas ar raksturiņu.

Jūs mēdz salīdzināt ar Mariju Kallasu – jums tas palīdz vai traucē?

Salīdzinājums ir gan pacilājošs, gan nogurdinošs. Pacilājošs, jo Kallasa bija izcila dziedātāja un aktrise. Nogurdinošs, jo viņas spoks pastāvīgi rēgojas man blakus. Mēs tomēr esam dažādas. Šāda salīdzināšana man nozīmē papildu atbildību un stresu, kā tas bija, dziedot Mēdeju *La Scala* pēc Kallasas un tad Normu pēc Kallasas. Pat pirmo reizi, kad debitēju Triestes operā, tā sauktie kallasisti sabrauca mani klausīties, analizēt, un jau nākamajā dienā slepus uzņemtie ieraksti bija ievietoti *YouTube*. Kallasas laikā tas būtu neiedomājami.

Mūsdienu dziedātājam darba apstākļi ir daudz grūtāki. Pirmkārt, orķestra tonējums (angliski *pitch*) ir augstāks. Ko tas nozīmē? Izrādes beigās, instrumentiem iesilstot, to intonācija paceļas par apmēram pustonni augstāk. Otrkārt, dziedātājiem bija citāds darba grafiks. Viņi ceļoja ilgāk, mēģināja mazāk un bija visu mediju uzmanības centrā. Toreiz opera bija pietuvināta tam statusam, kāds mūsdienās ir popmūzikai. Teiksim, Kallasa būtu kā Teilore Svifta vai Kima Kardašjana.

Treškārt, dziedājums tika mainīts – ekspresivitātes dēļ to pielāgoja konkrēta dziedātāja balsij. Tika veidotas kupīras, pieliktas variācijas. Pat Doniceti, Bellīni laikos piekopa šo praksi: komponists sarakstīja materiālu, bet dziedātājs to pārveidoja atbilstoši savai izpratnei un vajadzībai.

Pirms kāda laika man piedāvāja dziedāt Normu sezonas atklāšanā, neminēju, kur, bet vienā no teātriem, kur arī bija dziedājusi Kallasa. Teicu – labi, ja jūs mani pielīdzināt Kallasai, dodiet man arī tos pašus apstākļus, ļaujiet dziedāt ar kupīrām un tonalitātēs, kas ērtas manai balsij. Tādus apstākļus man dot nevarot, jo ko gan teiks kritiķi!

Ja slikta recenzija, būs mazāki biļešu ienākumi?

Nauda operteātros nonāk no sponsoriem un klausītājiem. Recenzijas, protams, ir sva-

rīgas, bet ne tik ļoti, lai apstādinātu skatītāju plūsmu. Domāju, tas vairāk ir jautājums par to, kurš ko vēlas izcelt.

Ja runa ir par skandālu, tad savā ziņā kritika palīdz, jo cilvēki izlasa, ka ir slikti, nepieņemami, un – kas paradoksāli – nopērk biļeti, lai izteiktu arī savu protestu. Un biļete kļūst par atbalstu tam, ko ejat izsvilpt. Kā saka angļi, *money talks* (naudai ir balss – red.). Vadība saprot, ka taisīt skandalozus iestudējumus ir labi, jo tie nes stabilus ienākumus, un tā tas turpinās.

Runājot par skaņu ierakstiem, situācija ir līdzīga – visi gaida, kādas būs atsauksmes pēc albuma iznākšanas. Mūsdienu mode ir ierakstīt nepazīstamus gabalus, lai kritikai būtu, par ko runāt. Tas ir burvīgi, jo klajā nāk daudz skaistas, nezināmas mūzikas, bet ir arī otra puse. Ko pēc 20 gadiem teiks par mūsu paaudzi? Ka mēs ierakstījām kaut ko nezināmu un neturpinājām pašizpausties jau zināmajos šedevros, atklājot savu personīgo mūzikas lasījumu?

Kad veidoju ierakstu, saku: šis ir mūsu laika vēstures materiāls, ko vērtēs nākamās paaudzes, un nekas, ja kritiķi to nesapratīs. Ne Baha, ne Mālera talanti arī nebija dzīves laikā novērtēti. Kritiķi nogalināja katru Rosīni izrādi, pasaules pazīstamākā opera *Karmena* bija pilnīgs fiasko, un Bizē nomira pārliecībā, ka uzrakstījis ko nevērtīgu. Laiks visu noliek savās vietās.

KONCERTZĀLE "CĒSIS"

25.
JAN
17.00

ŠEINA
STĪLA
DZIED
RAIMONDU
PAULU

Soliste Šeina STĪLA
Shayna Steele (ASV, vokāls)
Kamerorķestris KREMERATA BALTICA
LATVIJAS RADIO BIGBENDS

www.bilesuparadize.lv www.cesukonzertzale.lv 2026

5 LIETAS, KAS IEPRIECINA MARINU

Brokastis — agri no rīta dzeru baltu kafiju un apēdu šķēlīti baltmaizes ar sāltu sviestu. Šad tad palutinu sevi ar zaļo *dragon pearls* tēju. Ļoti garšo!

Pasēdēšana draugu lokā, iemalkojot labu šampanieti — *Nicolas Millard Platinum* vai *Ruinard Blanc de Blancs*, piemēram. Alkoholu lietoju ļoti reti, tāpēc tikai kopā ar draugiem.

Saulriets vasarā pie jūras. Vienkārši skaisti! Manuprāt, visskaistākās un labākās lietas vienmēr pieejamas par brīvu.

Labs spa ar aromatizējošām eļļām un ūdens procedūrām.

Sejas kopšanas procedūras — gan patikami, gan atslābinoši. Esmu iecienījusi *GMT Beauty*. Tas ir Latvijas uzņēmums, kurā kosmētika tiek arī ražota, un tā man ļoti patīk.

Kallasas laikā publika dievināja dziedātājus, tad sekoja diriģentu ēra, kāda ēra ir tagad?

Režisoru ēra. Dažos diriģentu kontraktos pat noteikts, ka viņi nedrīkst iebilst režisoram. Agrāk bija 70 stundas muzikālo mēģinājumu, kuros dziedātāji strādāja ar diriģentu, un 10–20 stundas režija. Centrā bija mūzika. Tagad 100 stundas paredzētas režijai un tikai 10 mūzikai.

Sarežģījums ir tajā, ka tagad, gribot modernizēt operu, to padara vai nu šokējošu, vai uzvelk visiem džinsus, lai parādītu, ka esam tādi paši cilvēki kā skatītāji. Vai izvēlas režisoru no kino pasaules. Operā pastāv savi likumi — mums jādzied publikai, nevis aizkulisēs vai sānos. Ir skaņas projekcija, ir kustības, kas fiziski traucē pašizpaušmei, ir dekorācijas, kas noēd skaņu vai, tieši otrādi, palīdz, un daudzas citas lietas.

Runā, ka ar jums grūti sastrādāties.

Jā, reizēm tā ir. Kad manam darbam traucē, es atgādinu, ka esmu pirmām kārtām dziedātāja, nevis aktrise. Man ir jāsaprot, ko daru, jāsaprot organiski. Es nedarišu visu, ko man saka, tikai tāpēc, ka kāds tā grib. Es neesmu zaldāts armijā. Mākslā visiem jāsaprotas, jo kalpojam kopējam mērķim: lai cilvēks izdzīvo citu dzīvi, aizmirstot par savu ikdienu.

Kad Metropoles operā atveras priekš-kars un redz [režisora] Zefirelli *Bohēmu* vai *Turandotu*, publika sajūsmā aplaudē. Jo tas ir skaisti. Uzskatu, ka operas bagātība ir estētisks skaistums gan mūzikā, gan dekorācijās, gan kostīmos, gan dejā. Un cik daudzi grib redzēt ko skaistu!

Protams, mūzika ietekmē arī mūsu fizisko ķermeni, turklāt ļoti. Kad sapratīsim, cik klasiskā mūzika ir laba veselībai, teātri būs pilni.

Un kādu redzat mākslīgā intelekta ietekmi klasiskajā mūzikā?

Mans dzīvesbiedrs nesen piedalījās starptautiskā konferencē par šo tēmu. Ir, piemēram, izdomāts, ka jebkuru balsi un instrumentu var digitalizēt notī pēc nots un,

izmantojot mākslīgo intelektu, radīt jaunu skaņdarbu. Tā, piemēram, izmantojot mākslīgo intelektu, kāda Baiba Krūmiņa varēs nodziedāt visu *Traviatu*. Vai tas ir vajadzīgs? Vai tā ir māksla? Vai tas ir cilvēka dvēseles vēstījums, un, ja ne, kāda tam visam ir jēga?

Vai mūzika tagad būs tikai mākslīgā intelekta bizness? Vai jūs mācīsieties spēlēt klavieres vai iesiet uz koncertu klausīties citus, ja pastāv klavieres, kas spēlē pašas? Aizsūti tām Rubiņšteina ierakstu, un tās visu nospēlēs. Bet jautājums ir par mums, kam mēs piešķiram vērtību.

Vai tas jūs biedē personiski? Varbūt pēc desmit gadiem Marīnu Rebeku

MARINA REBEKA

- Dzimusi 1980. gada 10. septembrī
- 2006. gadā absolvējusi Romas Starptautisko Mākslas akadēmiju, 2007. gadā Sv. Cecīlijas konservatoriju. Papildinājusies arī Zolzburgas Mocarteuma universitātes vasaras akadēmijā
- Vairāku starptautisku vokālistu konkursu uzvarētāja
- Pasaules slavu ieguvusi ar Violetas lomu Verdi operā *Traviata* Koventgārdenā 2010. gadā un donnas Annas lomu Mocarta operā *Dons Žuans* Ņujorkas Metropoles operā 2011. gadā
- Uzstājas Metropoles operā un Kārnegija zālē Ņujorkā, *La Scala* operteātrī Milānā, Koventgārdena operā Londonā, Bavārijas Valsts operā Minhenē, Čīrihes Operteātrī, Vīnes Valsts operā un citur
- 2016. gadā saņēmusi III šķiras Triju Zvaigžņu ordeni

varēs «uzlikt» uz skatuves bez jūsu piedalīšanās?

Kas līdzīgs jau notiek! Krāpnieki zvina mammai un manā balsi saka, ka esmu iekļuvusi avārijā, ir ātri jāsamaksā par operāciju. Ar manu balsi! Attiecībā uz mākslīgo intelektu uzpeld daudz jautājumu.

Cilvēkam ir ārkārtīgi svarīgi pašizpaušties, jebkurā viņa talanta jomā. Mēs joprojām dziedam un dejojām, un arī tas sen ir pierādīts, ka bērniem, kas to dara, smadzenēs veidojas citādas neironu saites. Tas nenozīmē, ka būtu jāizslēdz roks, pops, metāls vai citi mūzikas žanri. Jo lielāks un dažādāks ir mūzikas diapazons, jo bagātāks cilvēks.

Kādu mantojumu atstāsiet bērnam — savai meitai kā dziedātāja, mamma un vienkārši sievietē?

Mēs neesam visu laiku kopā, un šajā ziņā neesmu «normāla» mamma, to labi apzinu, un par to man ir sirdsapziņas pārmetumi. Bet es arī saprotu, ka ārkārtīgi svarīgi ir tas, kā pavadām laiku, kad esam kopā, lai tas būtu pēc iespējas kvalitatīvāks. Ir svarīgi klausīties un dzirdēt, ir svarīgi mēģināt saprast, pat ja es nepiekrītu. Sarunas ar meitu, kas nu jau ir pusaudzes vecumā, mani ir iedvesmojušas pārskatīt arī savu redzējumu dažādās jomās. Tāpēc, manuprāt, bērni mums ir daudz labāki skolotāji nekā mēs viņiem.

Ko esat iemācījusies no meitas?

Pacietību. (*Smejas.*) Mēs visas — mana mamma, es un meita — dzīvojam vienā un tajā pašā laikā, bet katra dzīvi redzam no savas perspektīvas. Un nevaram uzspiest savu redzējumu cita citai, jo nezinām, kā patiesībā otra to redz un jūt.

Skaids, ka mamma jáciena, jo viņa zina — vai domā, ka zina —, kā vajag labāk. (*Smejas.*) Bet bērnam jāļauj pašam kļūdīties un mācīties. Svarīgi, lai viņš domā patstāvīgi, māk izteikt un pamatot savu viedokli. Tas nekas, ka tas reizēm nesakrīt ar manējo.

Ar koncertiem apceļojot pasauli, manāt, kādu nozīmi pasaule piešķir Krievijas iebrukumam Ukrainā?

Latvijā šī traģēdija jūtama spēcīgi – tā skar katru ģimeni, ir gandrīz katras sarunas tēma, un tas ir saprotami, jo mēs šeit ļoti dzivi izjūtam netaisnību, bailes un līdzjūtību. Un mans spēks ir manā mākslā, balsī, tajā, ko varu nodot cilvēkiem bez vārdiem. Esmu augusi jauktā ģimenē – pa pusei latviete, pa pusei krieviete, taču senčos ir arī baltkrievi un poļi, bet nevienu brīdi neesmu šaubījusies, kur ir mājas un mana valsts.

Taču es patiesi ticu, ka komponisti, kas rakstījuši mūziku pirms simt gadiem, nav atbildīgi par to, kas notiek šodien, un es nevaru atteikties no mūzikas, kas mani ir veidojusi. Kad meita bija maza, mēs ar viņas tēti, ukraiņi, runājām krieviski – jo tā bija vienkāršāk saprasties. Tā bija mūsu ģimenes valoda, ne politisks žests. Taču es mīlu Latviju no visas sirds. Te ir mana identitāte.

«Krāpnieki zvina mammai un manā balsī saka, ka esmu iekļuvusi avārijā, ir ātri jāsamaksā par operāciju. Ar manu balsi!»

te, valoda, mana tauta. Es ticu Latvijai, un sevi redzu kā latviešu dziedātāju, lai kur pasaulē dziedātu.

Jums šķietami ir viss – lieliska karjera, ģimene, apbalvojumi. Ir kaut kas, kā pietrūkst?

Vienmēr jābūt kaut kam, pēc kā tiekties un kā mazliet pietrūkst. Mans darbs ir eremīta darbs – ceļoju viena, jauno materiālu mācos viena, reti eju ārā, nestaigāju pa ballītēm, jo nav laika un negribas saķert kādu vīrusu. Pastāvīgie lidojumi, jaunas lomas un laika trūkums ir mani norūdījuši. Bet man ir ģimene, draugi, dzimtene, mīļotais darbs un mana ierakstu kompānija *Prima Classic*, kurā nu jau ir vairāk par 100 māksliniekiem. Esmu laimīgs cilvēks.

Man vēl daudz kas jāmacās – gan dzīvē, gan profesijā, un daudz jānodod nākamajām paaudzēm, un runa nav tikai par ierakstiem. Es vēl baudu dzīvi, tiekoties ar draugiem, skatoties filmas un laiku pa laiku aizbraucot atpūsties. Kāds brauciens uz Taizemi vai Indiju būtu ļoti interesants! ●

11.12. / 19.00
Rīgas Sv. Jāņa baznīcā

LATVIJA
VALSTS AKADĒMISKAIS KORIS

GOTVALDAM 100 un pasaules skaistākās Ziemassvētku dziesmas

Valsts Akadēmiskais koris LATVIJA | Diriģents Māris SIRMAIS

Gustavs MÄLERS, Moriss RAVĒLS, Rihards VÄGNERS, Rihards ŠTRAUSS,
Olivjē MESIĀNS, Josefs HAIDNS, Johaness BRĀMSS

PIRMATSKAŅOJUMI: Ēriks EŠENVALDS, Laura JĒKABSONE,
Jēkabs JANČEVSKIS, Eduards FISKOVICŠ, Rūta OLEKŠA,
Irina MIHAILOVSKA, Ivars REBHŪNS

BIĻETES:
bilesuparadize.lv

A U K S T Ā S

**CIRKA
ZIEMASSVĒTKI
VISAI ĢIMENEI**

**BIĻETES
BEZRINDAS.LV**

**KVADRI
FRONS**

LEDENES

VARĀK INFO

CIRKS.LV

Bet upe plūst

Jaunā Rīgas teātra izrādē *Ābeļziedi upē* – nostalgija pēc idealizētas pagātnes

PARALĒLE uzprasās pati – kā teicis Hērakleits, vienā upē divreiz iekāpt nevar. Alvim Hermanim gan šo likumsakarību veiksmīgi ir izdevies apiet ne reizi vien, tomēr upe plūst, un viņa jaunākā izrādē *Ābeļziedi upē* Jaunajā Rīgas teātrī rāda, kas notiek, ja ilgstoši izmanto paņēmienus, neņemot vērā, ka tie nolietojas. Lai gan – ir arī kas jauns.

Izrādē sākas spēcīgi. Hermanis tieši *Ābeļziedu* scenogrāfijā pēc ilgāka laika ir radījis ko mākslinieciski interesantu. Skatītājus zālē sagaida īsts Zaķusalas modelis. Pirmo ainu laikā aktieri «nojauks» televīzijas kompleksu, lai tā vietā no putuplasta objektiem saliktu ielas un kvartālus, kādi tie bija, pirms 80. gadu vidū uz cēla torni un televīzijas ēku. Te pietātnē, te kokzāģētava, te otra – saka aktieri Agate Krista un Ivars Kalniņš. Aktrise peldkostīmā laiski izstaiņās, lai uzkāptu «neapbūvētajās» platībās pasauloties, aktieris paņem ģitāru, bet režisors atgriežas ierastā, proti, dzīvesstāstu, teritorijā. Diemžēl te interesantais beidzas, jo pret paša radīto pasauli Hermanis izturas ar nu jau ierastu paviršību.

Ābeļziedus upē var viegli analizēt, ja ir redzēti citi Hermana iestudējumi. Izrādē pati «nenostrādā», bet tajā ir atpazīstami elementi un tēmas, ko režisors ir pētījis savas mākslinieciskās karjeras laikā – nostalgija, doku-

Recenzijas
autore —
Zane Radzobe,
žurnāla *Ir*
teātra kritiķe

**Dzīve ir īsa
un groteska,
māksla ir
mūžīga — tā
Hermana
izrādēs allaž ir
bijis. Līdz šim**

mentālisma un mākslas robežas, novecošana. Un atgriešanās pie Aivara Freimaņa 1974. gadā iznākušās filmas *Ābols upē* šajā ziņā ir ļoti pateicīgs materiāls.

Šī mākslas filma savulaik bija novitāte, jo tajā dokumentālais kino savijas ar spēlfilmas elementiem. Dokumentālais saistās ar Zaķusalas ikdienas dokumentāciju laikā, kad tiek celts Salu tilts un izolētā Zaķusalas kopiena uz salas dzīvo pēdējo vasaru. Spēlfilmā piederīgs milastāsts, ko spēlē tolaik jaunie aktieri Ivars Kalniņš un Akvelīna Līvmane. Turklāt, kā nojaušams no LTV raidījuma *Filmas arheoloģija*, pēc ieceres konstrukcijai bija jāpaliek skatītājiem neredzamai – Freimanis ar nolūku

filmēja nevienam nezināmos iesācējus, un tikai ieilgušais filmēšanas process noveda pie tā, ka Kalniņš filmas pirmizrādes laikā jau bija publikai labi pazīstams.

Arī Hermanis bieži sapludina faktus un iztēloto, tos nenošķirot. Izrādē sākas ar atmiņu stāstiem, fonā slīd Mārtiņa Grauda sagatavotās vēsturiskās liecības – foto un karšu projekcijas, kam ar laiku pāri klājas mistikas apdvestas teikas un Agate Krista ligavas tērpā ābeļziedos Jāņa Deinata fotogrāfijas. Un tam pa virsu vēl apjomīgi Freimaņa filmas ainu demonstrējumi.

No šiem dažādajiem materiāliem dramaturģiska struktūra gan īsti nav izveidota, un šķiet, ka uzkrītoši isajai izrādei (tikai stunda un divdesmit minūtes) ar tiem īstenībā nav gluži pietiekami.

Pats režisors ir runājis par Zaķusalu kā Atlantīdu, ko nogremdējusi modernā Latvija. Pavisam atturēties no pavulgāra ideoloģiska komentāra Hermanim izrādē nav izdevies, tomēr īstenībā *Ābeļziedos* tāda nav daudz. Vairāk ir tādas nostalgijas, ar kādu viņš vienmēr apveltījis lietas, kas mirst, – sākot no naturālās saimniecības *Melnajā pienā*, beidzot ar padomju kara kuģiem *Drednavots*. Tas, kā trūkst *Ābeļziedos*, ir vispārīgā nājs, un sanāk ilgošanās pēc reālas pagātnes, ko Hermanis idealizē, krampjaini ignorējot paša un otras izrādes autores Margaritas Ziedas savāktu materiālu. Jo tas Zaķusalu pa-

●●●
ĀBEĻZIEDI UPĒ
Jaunā Rīgas
teātra Jaunajā
zālē. Nākamās
izrādes 21., 22.
janvārī. Izrādes
izpārdotas.

IR IESAKA

5. DECEMBRIS

**IZRĀDE. VAI TU ATCERIES, KĀ
PIEDZIJA TAVA VECMĀMIŅA?
VALMIERAS TEĀTRA JAUNAJĀ
ZĀLĒ**

Aktrise Ieva Puķe pārlapos savas vecmāmiņas, hidrobioloģes Veltas Bodnieces (1914–1983) dzīvesstāstu. Izrādē atklāsies sievietes mūžs, ko iezīmē 20. gadsimta dramatiskie notikumi un ģimenes attiecības. Dzimtas sieviešu bīzi, veidojot lasījuma vizuālo tēlu, palīdzēs pīt aktrises meita Katrīna Puķe. Biļetes cena 26 €. Bilesuparadize.lv

5.–13. DECEMBRIS

**KONCERTS. TIK VIEGLI UN BALTI
DAŽĀDĀS LATVIJAS VIETĀS**

Dziedātāji Ance Krauze un Zīgrīds Muktupāvels decembrī apceļos Latvijas koncertvietās ar sirsniņu koncertprogrammu. Klausītājus gaida visskaistākās Ziemassvētku un baltā laika dziesmas, gaišas svētku sajūtas, brīnuma nojausma, satikšanās un kopā dziedāšanas prieks! Uz skatuves būs arī mūziķi komponista Jāņa Strazda vadībā. Biļetes cena 20–40 €. Bilesuparadize.lv

Izrāde atsaucas uz Aivara Freimaņa 1974. gadā iznākušo filmu *Ābols upē*. Gan filmā, gan izrādē vienu no galvenajām lomām atveido Ivars Kalniņš

tiesībā rāda krāsaini pretrunīgu – līdzās laimīgas bērnības atmiņām skan kāda iemītnieka pierakstīta notikumu hronika, kas sastāv no vienām nāvēm un ar alkoholismu saistītu kriminālu atgadījumu virtenēm, bet vecās fotogrāfijas rāda jautrus atpūtas mirkļus un veco koka māju graustus.

Tomēr bez filmas *Ābols upē* neiztikt vēl vienā aspektā. Izrādes pārdošanas «trumpis» ir Ivars Kalniņš. Aktieris darbojas ar pašcieņu, tiesa, brīžam radot dubultu slodzi Agatei Kristai, kas reāli velk izrādi – ne ti-

kai spēlē pati, cenšoties saturēt kopā vāji sadierto iestudējuma audumu, bet arī pieskata, lai partneris tiktu atpakaļ uz ceļa, kad paslīd kāja, piemēram, aizmirstot tekstu vai ainas loģiku. Teātris nav Kalniņa stihija. Un tas, protams, apstiprina, ka Hermanim aktieris vajadzīgs ne jau kā mākslinieks, bet kā konkrēta «faktūra». Tikai – režisors nav «piestrādājis», lai no tās izveidotu tēlu, tēmu, stāstu.

Ābeļziedos Kalniņš ir ne vairāk kā zīme. Kam? Jādomā par to, kā

Hermanis savās izrādēs ir izmantojis izcilus māksliniekus – *Piķa dāmā* Vija Artmane no sava slimības sagrautā ķermeņa izvilināja Džuljetas balsi, Mihaila Barišņikova ķermenis glabāja baleta žestu vēl desmitgades pēc deļotāja karjeras neizbēgamajām beigām. Dzīve ir īsa un groteska, māksla ir mūžīga – tā Hermana izrādēs allaž ir bijis. Līdz šim. Jo Kalniņam režisors dod tikai tik daudz vietas, lai pateiktu, ka aktieris vairs nav jauns. Nujā... Bet vai tas ir viss, ko var pateikt par dzīvi? ●

5. DECEMBRIS–
11. JANVĀRIS

IZSTĀDE. **NOSPIEDUMI LAIKMETĪGĀS MĀKSLAS CENTRĀ KIM?**

Sabīne Skarule ir starptautiski veiksmīga modes dizainere, kas 2021. gadā izveidoja zīmolu *Skarule* un savos darbos iedvesmojas no identitātes (de)konstrukcijas procesiem un individuālās un kolektīvās atmiņas dinamikas mūsdienu kultūras ainā. Izstāde tapusi kopā ar Sāru Bleisu un Moniku Tataloviču. Instalācijas autore Halima Dārviša. *Kim.lv*

11. DECEMBRIS

KONCERTS. **ZIEMASSVĒTKU KONCERTS. GOLDEN VOICES OF GOSPEL KONCERTZĀLĒ CĒSIS**

Golden Voices of Gospel vairāk nekā 20 gadus izpilda afroamerikāņu garīgo mūziku. Baznīcas dziedājumu tradīcijā augušā, harismātiskā Reverenda Dvaita Robsona vadībā kolektīvs zālei atklāj savu dvēseli. Gosepi un spirīčueli grupas izpildījumā skan īpaši silti un svinīgi, atgādinot par svarīgākajām Ziemassvētku sajūtām: mīlestību, pateicību un cerību. Biļešu cena 24–52 €. *Bilesuparadize.lv*

Teksts — Elīna Sprōģe, neatkarīgā mākslas izstāžu kuratore, speciāli Ir
Foto — Kristīne Madjare un no personīgā arhīva

Gleznot spārēm

Mākslinieces Katrīnas Levānes vārds laikmetīgās mākslas vidē izpelnījies plašu uzmanību. Viņa saņēmusi **Ziemeļvalstu un Baltijas Jaunā mākslinieka balvu**

Jaunā māksliniece šogad sevi spilgti pieteica ar diplomdarbu Latvijas Mākslas akadēmijas glezniecības apakšnozares bakalaura programmā. Nupat tas novērtēts arī starptautiski, jo novembra vidū Katrīna ieguva *Nordic & Baltic Young Artist Award 2025* (Ziemeļvalstu un Baltijas Jaunā mākslinieka balvas) *Grand Prix* titulu starp vairāk nekā 150 pretendentiem. Jau desmito gadu šī platforma izceļ daudzsološākos reģiona mākslas skolu absolventus, laureātus atbalstot ar naudas balvu un dodot iespēju piedalīties nominantu izstādē *Uniarts Helsinki Gallery 2026*. gadā.

Dabas un dzīves cikliskums, nāves neizbēgamā klātesamība un to pavadošās bailes ir tēmas, kuras Katrīna skata caur paplašināto glezniecību, piemēram, veidojot gleznām skaņas lauku un smaržu. Viņas darbi ir kā atgādinājums par dzīves trauslumu un cilvēka neskartu vidi kā patvēruma vietu. Līdz gada beigām Katrīnas izstāde *Spāru lidojuma trajektorija* skatāma viesnīcas *Grand Poet Hotel* mākslas galerijā.

Kā nonāci starptautiskā konkursa finālā?

Studenti balvai piesakās paši, iesniedz savu diplomdarbu. Mani līdz ar kursabiedriem izmantot šo iespēju aktīvi mudināja un atkārtoti piekodināja pasniedzējs Andris Vītoliņš. Esmu viņam par to pateicīga.

Atklāti sakot, pēc pieteikuma iesniegšanas es par to aizmirsu, un liels bija mans pārsteigums, kad pirms pāris nedēļām sāku saņemt apsveikuma ziņas un zvanus no cilvēkiem, kas jau bija informēti par rezultātiem. Šobrīd akadēmijā tuvojas semestra noslēguma skates, ir diezgan saspringts darba laiks, tāpēc biju palaidusi garām šo informāciju. Zināju tikai to, ka tajā nedēļā bija gaidāma arī *Young Painter Prize 2025* paziņošana (arī te Katrīna saņēmusi vienu no trīs īpašajām žūrijas atzinībām *YPP Honorable Mention* – red), līdz ar to biju īpaši apmulsusi. Kad sapratu, par ko runa, sekoja satraukts zvans mammai un asaras.

«Man patlaban aktuāla kļuvusi pašai īpaši neiemīļotā neona rozā krāsa, testēju arī gobelēna tehnikas – redzēs, kur tas aizvedīs»

Godalgotais Katrīnas Levānes bakalaura darbs *meža zeme*. «Man bija svarīgi, lai veidotos telpas sajūta – glezna, kurā vari «ieiet iekšā»,» saka māksliniece

Ko tev nozīmē apbalvojuma saņemšana?

Strādājot pie saviem darbiem, es daudz pievērsos personīgajai pieredzei un problēmām, ar ko saskaros pati un manu tuvāko cilvēku loks. Tēmas, kas izceltas bakalaura darbā, galvenokārt ir saistītas ar dzīves cikliskumu un izriet no manām bailēm, man pazīstamām sajūtām, kas nāk no bērnības. Un brīdis, kad to ir augsti novērtējuši jomas profesionāļi, sniedz milzīgu gandarījumu un atgādina, ka neesmu vienīgā, kas iet kam līdzīgam cauri.

Doma, ka caur maniem darbiem cilvēki jūtas ieraudzīti, man nozīmē daudz. To piedzīvoju jau diplomdarbu izstādē (bijušajā LU Bioloģijas fakultātes ēkā šovasar – red.), kad vairāki apmeklētāji ar mani aprunājās par to, ko mans darbs viņiem nozīmē vai kā viņi to saprot. Tā atklāju daudz jaunu šķautņu – neatbalstu to, ka ir tikai viena, mākslinieka noteikta mākslas darba interpretācija.

Pastāsti vairāk par savu bakalaura darbu *meža zeme*! Kāds impulss pamudināja radīt šo monumentālo darbu, kurš iedarbojas uz visām maņām?

Šis darbs būtu tapis arī bez diplomdarba ietvara, bet noteikti ne tik ātri un apjomīgi. Man viss bija diezgan skaidrs, vienīgā diskusija ar diplomdarba vadītāju, pasniedzēju Ati Jākobsonu bija par dimensijām. Viņš minēja, ka darbs varētu sastāvēt no četriem audekliem, bet esmu cilvēks, kurš pievērš uzmanību skaitļiem un citām simboliskām sakarībām, tāpēc uzreiz teicu – nē, audekli būs septiņi. Tā, ievērojot vēlamo proporciju, darba garums sasniedza 14,7 metrus. Forši bija tas, ka neviens no pasniedzējiem nemēģināja manu ieceri reducēt, neviens neteica «nē» un

«Neatbalstu to, ka ir tikai viena, mākslinieka noteikta mākslas darba interpretācija»

ticēja maniem spēkiem, lai gan beigās izstādīšana bija nedaudz izaicinoša.

Man bija svarīgi, lai veidotos telpas sajūta – glezna, kurā vari «ieiet iekšā». To papildināja ambients *field recording* (lauka ierakstu) skaņa, ko montēja Rihards Zelezņevs, un lieliskas sadarbības rezultātā arī smarža, ko radīja māksliniece Alina Grīnpauka. Mēs ilgstoši strādājām pie aromātiem, kas saistās ar dzīvi un nāvi, kādas asociācijas konkrētajām Alinas radītajām smaržām būtu jāraisa. Sūnas nāca pašās beigās – sākotnēji tās nemaz nebija plānotas. Kopā ar vecākiem sūnas salāsijām zāliena atsūnošanas rezultātā, un ekspozīcijā šis naturālistiskais elements veica pavisam praktisku funkciju – maskēt telpas sarkano grīdu, kas konfliktēja ar manām gleznām. Beigās tieši sūnas, šķiet, «savāca» kopā visu instalāciju.

Esmu studējusi arī arhitektūru, tāpēc man piemīt tehniskā domāšana, un risināju-

mus realizēt allaž palīdz mans uzticamākais palīgs – tētis. Vecāki vai jebkurš cits manā ģimenē nekādā veidā nav saistīts ar mākslu. Mamma ir zobārste, un tētis strādā birojā, bet viņi mani saprot no pusvārda, nekas nav jāpaskaidro.

Pie kā tu strādā patlaban?

Šobrīd cenšos pēc iespējas precīzāk noformulēt, kam gribu pievērsties savā maģistra darbā, un vienlaikus jūtu vilkmi nedaudz samazināt formātu – gan darbiem, gan telpai. Piefiksēju, ka no gandrīz 15 metriem esmu «sarāvusies» uz 15 centimetriem. (*Smejas.*) Kā var redzēt darbnīcā, man aktuāla kļuvusi pašai īpaši neiemīlotā neona rozā krāsa, testēju arī gobelēna tehnikas – redzēs, kur tas aizvedīs. Es ar šo nodarbotos neatkarīgi no studijām akadēmijā, bet, godīgi sakot, maģistrs ir ļoti vērtīgs rāmītis, kas mani satur kopā.

Lasu arī ar psiholoģiju saistītu literatūru, jo mani interesē jautājumi, kas pievēršas identitātei, tās zudumam un tam, kā cilvēku ietekmē personības traucējumi, obsesīvi kompulsīvie traucējumi un tamlīdzīgi. Mani jau kopš bērnības pavada nepieciešamība skatīt un sekot simboliem, īpaši to izjutu diplomdarba tapšanas laikā un tagad vēlos no tā maksimāli atbrīvoties.

Cenšos konkrētām lietām, piemēram, skaitļiem, nepiedēvēt konkrētas nozīmes, tas ļoti nogurdina. Tos var saukt arī par rituāliem, kurus vēlos izskaust no savas mākslas. Šos mēģinājumus šobrīd var skatīt izstādē *Grand Poet Hotel*, kuru es mērķtiecīgi radīju bez simboliem vai nozīmēm – taisīju darbus tam spārēm, kuras es gleznoju, nevis savām kompulsijām. ●

Divas acis uz diviem

Romāns *plūst virst krist vīst* rūpīgi iedziļinās traumētā psihē

IRU RAKSTNIECES Sāras Baumes romāns atstāj spēcīgu iespaidu jau ar nosaukumu, vienlaikus intriģējošu un mulsinošu. Arī grāmatas tulkotāja Ilmāra Šlāpina atsauksme uz aizmugurējā vāka sākas ar «lako-niskās, trauslās un neizskaistinātās valodas» piesaukšanu, dodot skaidru mājienu, ka šeit lasot būs jākoncentrējas uz literāro, ne sižetisko baudījumu.

Tomēr arī ar visu sagatavošanos romāns sākumā pārsteidz ar absolūti nesteidzīgu stāstījumu, kurā apkārtējo detaļu uzskaitījumam tiek pievērsta ne mazāka vērība kā notikumiem un ikviena sīkāka darbība tiek aprakstīta gandrīz vai lappuses garumā. Bet tāds nu reiz ir grāmatas vēstītājs — pusmūža vīrietis, šķietami ar garīgās attīstības traucējumiem, kurš gandrīz visu mūžu dzīvojis kopā ar tēvu un neko nemaina arī

tagad, pēc viņa nāves. Vismaz līdz brīdim, kad krāmu veikala skatlogā pamana sludinājumu par vienacainu suni, kas meklē saimnieku.

Gandrīz viss pārējais romāns ir vīrieša saruna ar suni, ko viņš nodēvējis par Vienacu. Vīrietis viņam māca savu dienaskārtību, māca staigāt, skriet, priecāties, vienlaikus arī skaidrojot sunim pasauli, kā nu pats to saprot. Pamazām arī lasītājs saprot, kāpēc vīrietis ir izvēlējies tieši Vienacu. Viņi abi atgrūž cilvēkus — suni patversmes kopējs sauc par «siko, nešpetno blēdu», kuru «nekas vairs nepārmācis». Savukārt vīrietis jūtas «tā, it kā būtu ietērpts skafandrā, kas mani pasargā no saskares ar citiem cilvēkiem». Lai gan atklāti neviens neko nesaka, šiem citiem viņš izskatās tik šaubīgs, ka kasieres

Recenzijas autors — Vilis Kasims, rakstnieks un tulkotājs

izvairās viņu apkalpot un auklītes bērnu laukumos piefiksē auto reģistrācijas numuru.

Kopā ar Vienacu mēs uzzinām, ka vīrietis ir uzaudzis viens bez mātes, tikai ar tēvu un sievieti, ko pats dēvē par Tanti. Uzzinām, ka deviņu gadu vecumā pēc Tantes nāves ir sācis pats sevi pieskatīt, jo tēvs gandrīz caurām dienām bijis projām, un nākamās desmitgades viņus kopā ir turējis drīzāk pieradums nekā mīlestība vai apziņa par ģimenes saitēm. Šajā laikā nav trūcis traumējošu gadījumu, liekot vīrietim meklēt glābiņu dabas izzināšanā gan no grāmatām, gan pastaigās. Pat viņa paša un vecāku vārdus mēs uzzinām pastarpināti, ar dabas analogijām.

Tā *plūst virst krist vīst* lēnām iegremdē lasītāju šī vīrieša iekšējā pasaulē. Tā ir vien-

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

ROMĀNS. HARUKI MURAKAMI. PILSĒTA UN TĀS NEDROŠIE MŪRI. IZDEVNIECĪBA ZVAIGZNE ABC

Viņam ir septiņpadsmit, viņai — sešpadsmit. Kad draudzene pēkšņi pazūd, viņš apņemas nonākt noslēpumainajā pilsētā, kur mitot viņas īstais «es». Daudzu gadu meklējumi aizved viņu līdz darbam nomajā bibliotēkā. Kad viņš beidzot nonāk noslēpumainajā pilsētā un sapnu bibliotēkā sastop savu mīloto, meitene neatceras abu bijušo dzīvi, un viņam jāizlemj, ko gatavs zaudēt. Pieejama e-grāmata. Apgāda cena 22,99 €.

ROMĀNS. KARLS RISTIKIVI. DVĒSEĻU NAKTS. IZDEVNIECĪBA JĀNA ROZES APGĀDS

Karls Ristikivi (1912–1977) ir viens no dižākajiem igauņu (arī trimdas) rakstniekiem. Sapnim līdzīgajā romānā, kas aizsāk igauņu modernistiskā romāna vēsturi, protagonistis — trimdinieks gan pēc dokumentiem, gan pēc iekšējās izjūtas — Jaungada naktī kļūst pa divainu atmiņu labirintu Stokholmā, līdz nonāk absurdā tiesā, kurā ir liecinieks un apsūdzētais septiņu nāves grēku prāvā. Apgāda cena 13,99 €.

BĒRNIEM. 24 STĀSTI BĒRNIEM ZIEMASSVĒTKOS IZDEVNIECĪBA LATVIJAS MEDIJI

Stāsti, kas lasāmi svētku gaidīšanas laikā. Tie ir dažādi — sirsnīgi, asprātīgi, dažbrīd brīnumaini, citkārt ikdienišķi —, katrs savā veidā atklāj, kas patiesībā ir Ziemassvētku prieks. Izdevēju ieteikums ir lasīšanas prieku baudīt katru vakaru, atverot stāstus pa vienam — kā adventes kalendāra lodziņus. Stāstus uzrakstījuši gan pazīstami Latvijas literāti, gan debitanti bērnu literatūrā. Apgāda cena 15,38 €.

laikus niansēta un krietni atšķirīga no sabiedrībā par standartu pieņemtās. Šīs savdabīgās garīgās dzīves atklāšana notiek ļoti pakāpeniski, nebeidzot sagādāt pārsteigumus līdz pat romāna beigām, kad vēstītājs cita starpā saka: «Manās krūtīs mīt brīvs baiļu putns, taču zem spārnēm trūd iekšējie orgāni – cits pēc cita pēc cita.» Tieši rūpīgā psihiķa atainošana – līdz ar smalko, arī tulkojumā brīvi plūstošo valodu – izceļ šo darbu starp citām šogad latviski iznākušām grāmatām.

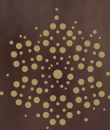
Vēstītāja nemītīgā, gandrīz pārmērīgā koncentrēšanās uz dzīvo dabu atsauc atmiņā gan arī nesen latviski iznākušā Olgas Tokarčukas romāna *Stum savu arklu pār*

«Manās krūtīs mīt brīvs baiļu putns, taču zem spārnēm trūd iekšējie orgāni — cits pēc cita pēc cita.»

mirušo kauliem galveno varoni. Šī analogija īpaši spēcīga šķiet *plūst virst krist vīst* beigā daļā, kad vīrietis atklāj visdziļāk apslēptos dzīves stāstus. «Uzmetu skatienu savam profilam spoguļa priekšplānā un domāju, vai mēs ar tevi esam kļuvuši līdzīgi, kā paredzēts,» viņš tad saka. «No ārpuses joprojām esam tikpat melni un kropļīgi, kādus daba mūs radījusi. Bet iekšēji es jūtos kaut kā citādāks. Jūtos dzīvnieciskots.»

Pati Baume intervijā *The Guardian* stāsta, ka šādu grāmatas tēlu viņa izvēlējās daļēji tādēļ, lai nevajadzētu rakstīt dialogus, kas izklausītos nedabiski. *plūst virst krist vīst* ir viņas pirmais romāns, iznācis 30 gadu vecumā un saņēmis vairākas balvas gan Īrijā, gan Lielbritānijā. Tomēr līdz tam Baume ilgu laiku gribēja būt par māksliniecī un literatūrai pievērsās tikai pēc tam, kad atzinību izpelnījās viņas pirmie raksti par mākslu. «Un tad es domāju, nu, visvairāk man patik lasīt daiļliteratūru, tad kāpēc nepamēģināt rakstīt to?» viņa stāsta intervijā *The Guardian*. Tomēr *plūst virst krist vīst* nešķiet vienkāršs mēģinājums, bet gan īsts rakstniecības spēju apliecinājums. ●

Romāns. Sāra Baume. *plūst virst krist vīst*.
Tulkojis Ilmārs Šlāpins. *Jāņa Rozes apgāds*.
Apgāda cena 16,95 €.

LATVIJAS NACIONĀLĀ
OPERA UN BALETS

ANITA RAČVELIŠVILI solokonzerts

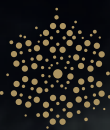
Pirmoreiz Latvijā!

18.12.2025. 19.00

Latvijas Nacionālajā operā

Pianists VINČENCO SKALERA (Vincenzo Scalera)

BILĒTES: www.opera.lv un Latvijas Nacionālās operas kasē

LATVIJAS NACIONĀLĀ
OPERA UN BALETS

MAIKLS SPAIRSS solokonzerts

Pirmoreiz Latvijā!

16.12.2025. 19.00

Latvijas Nacionālajā operā

Pianists MATJĒ PORDUĀ (Mathieu Pordoy)

BILĒTES: www.opera.lv un Latvijas Nacionālās operas kasē

Juris Viksna (no kreisās)
un Andris Varaksins,
SIA AJV Grupa īpašnieki

DIBINĀŠANAS GADS

2002

GALVENIE VIRZIENI

Skaņas, gaismu tehnikas, skatuves konstrukciju noma, uzstādīšana un apkalpošana. Profesionālu skatuves iekārtu tirdzniecība. Tehniskie projekti skaņas, gaismu un skatuves iekārtu iepirkumiem un uzstādīšanai kultūras namos, sporta centros, naktsklubos, bāros u. c. izklaides, sporta un kultūras iestādēs

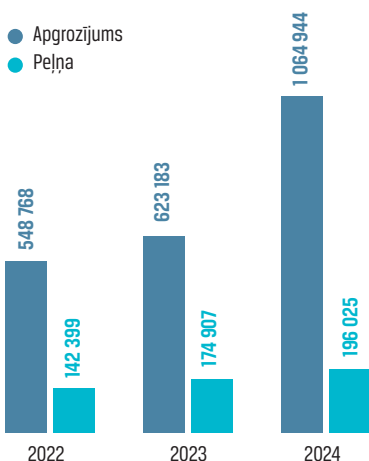
DARBINIEKU SKAITS

7

pilna laika
un līdz 15 — līgumdarbā

FINANŠU DATI (EIRO)

● Apgrozījums
● Peļņa

Teksts — Ieva Puķe, speciāli Ir

Foto — Reinis Hofmanis un no uzņēmuma arhīva

Ne par klusu, ne par skaļu

Sākusies ar mūzikas atskaņošanu skolas ballītēs, tad pilsētas diskotēkās — divu puīšu **interese par tehniskajiem risinājumiem pasākumos** pāraugusi biznesā, kam pērn jau miljona eiro apgrozījums un Zemgales gada uzņēmēju gods

APSKAŅOŠANA, apgaismošana, skatuves konstrukcijas — to piedāvā Andra Varaksina un Jura Viksnas uzņēmums *AJV Grupa*. Abus jēkabpiliešus, svinīgi uzposušos, satieku Rundāles pili mirkli pirms *Gada uzņēmējs Zemgalē 2025* ceremonijas. Andris ar Juri izmantoja godam pelnīto iespēju skaistajā ēkā atpūsties, jo par balles tehnisko pusi šoreiz gādāja citi. Izrunājāties pa telefonu nedēļas nogalē.

KLASESBIEDRI

AJV (uzņēmuma nosaukums veidots no abu kompanjonu iniciāļiem) stāsts nosacīti sācies jau padomju laikā. Sapazinušies pirmajā klasē Jēkabpils pamatskolā, Andris ar Juri nav uzreiz kļuvuši par tuviem draugiem.

Viss pilnībā mainījies, kad parādījies kopējs hobijs. «8.–9. klasē, jau Atmosdas laikos, mums ļāva rīkot klases vakarus. Likām mūziku ar lenšu magnetofoniem, kaut kādas lampiņas slēdzām,» atceras Andris. Prasmes demonstrējuši arī skolas diskotēkās.

Pēc 9. klases devušies uz Rīgas Tehnisko koledžu mācīties – ar pastiprinātājiem, radio un elektroniku saistītas lietas. «Ceļi kopš tā laika vairs nav šķēršļi.»

Viņu paradīze 90. gados bija lietotu elektroiekārtu veikali, kur par lētu naudu pārdeva brāķētu tehniku. «Pirkām, kopmītnēs remontējām caurām naktīm un likām pie darba! Brīvdienās braucām mājās uz Jēkabpili, arī tad lodējām, knibinājāmies, zāģējām...» 18 gadu vecumā viņiem jau bija sava diskotēkas iekārta.

«Jā, tie bija juku laiki. Bet mums tas nāca par labu. No aptuveni trešā kursa pilnībā nodrošinājām sevi. Ar diskotēkām kultūras namos varējām nopelnīt iztiku.»

Diskotēka A&J – tā didžeji Andris un Juris pieteikti uz afišām. Lai gan pēc skolas beigšanas pamatalgu abiem garantējis darbs citiem piederošā saimniecības preču veikalā, brīvdienas pagājušas, rošoties pie pulsta pasākumos.

«Jebkurā estrādē, plavā, kalnā, pie upes – kur vien pasūtītājs ir izdomājis. Visi dara visu, jo citādi nevarētu izdzīvot»

«2002. gadā sapratu, ka es vairs nevaru to apvienot: gan strādāt katru dienu līdz sešiem, gan knibināties individuālā komersanta statusā. Gribējās vairāk un nopietnāk,» runā Andris. Aizgājis no veikala, kopā ar Juri nodibinājis uzņēmumu. Pēc pāris gadiem darbu veikalā uzteicis arī Juris. Mesties izaicinājumā motivējis tas, ka Jēkabpili viņiem bija uzradies nopietns konkurents, kas pamanījies pat nopirkt mobilo skatuvi. «2003. gadā pirmo skatuvi nopirkām arī mēs,» lepnī runā Andris. «Protams, jaunu nevarējām atļauties. Un arī nebija vajadzības. Lietota bija labs risinājums tam laikam.»

5000 latu kredīts tolaik likusies kosmiska summa, viņš ir atklāts. «Vēl tagad brīnos, kāpēc *Unibanka* mums to iedeva,» jēkabpilietis iesmejas. «Bet mums tas patiešām atvēra daudz durvju.» Tādas skatuves tolaik bijušas tikai retajam, viņiem uzreiz rokās iekritis tehniskā nodrošinājuma līgums TV šovam *Talantu fabrika*. Nākamais pagrieziena uzņēmuma attīstībā – apjomīgs skaņas aparatūras

pirkums 2006. gadā. «Jebkurš ar to varēja strādāt un teikt: jā, šis skan labi! Kopš 2007. gada esam bijuši darba pilnām rokām.»

STĀSTS PAR TRIBĪNI

Pasākumus ar *AJV Grupas* «tehnisko mugurkaulu» vairāk nekā 20 gadu garumā būtu grūti apkopot vienā rakstā. Ne tikai Jēkabpils, Madonas, Līvānu, Ikšķiles, Preiļu un vēl citu pilsētu svētki, bet arī divi *TEDx Rīga* maratoni, Nacionālās kino balvas *Lielais Kristaps* ceremonija, rokoperas *Lāčplēsis* jauniestudējuma izrāžu sērija, Zigmara Liepiņa jubilejas koncerti, Latvijas Nacionālā teātra, Nacionālās operas un baleta viesizrādes citviet Latvijā... NBS militārā parāde Madonā, Jēkabpili un pat 11. novembra krastmalā Rīgā, kur *AJV Grupa* tradicionāli uzstāda tribīni.

«Pirms kādiem 10 gadiem pamanījām prasību: vajag tādu diezgan specifisku, 18 metrus garu tribīni *VIP* personām. Nevienam Latvijā tādas nebija, un nevienam arī baigi negribēja iespringt,» seko stāsts par to. «Šo projektu iznesa kolēģis Juris, viņam bija ideja, un pamazām nāca arī tehniskais risinājums. Un joprojām esam vienīgi, kas tādu var uzlikt!» Apjūmtajā tribīnē sēdējuši Valsts un Ministru prezidenti, augsti ārvalstu viesi. Tā pieprasīta arī Dziesmusvētku gājienu vērošanai. «Paraugstunda arī mums, jo to pēta drošībnieki ar suņiem, un pasākumos tur ir tiešraides kameras,» stāsta Andris Varaksins.

Televīzijas tiešraides viņu nozarē nozīmē augstāko koncentrēšanās līmeni. «Satraucoši, jo tiešraidē tu neko nevari patīt atpakaļ. Un nevari pateikt 500 cilvēkiem zālē: stop, mums te tagad kaut kas nav labi. Pagaidiet, tiksim ar šo galā un tad turpināsim!»

Aizvadītā gada lielākais izaicinājums – Latgales Dziesmusvētki ar 2000 dalībniekiem Daugavpils 750. jubilejas laikā. «Dziesmusvētki, kā zinām, notiek zem klajas debess. Tas nozīmē, ka jāparedz ir viss,» nosaka Andris. «Lielā Stropu estrāde – tas nozīmē kilometriem kabeļu, daudz gaismu un mikrofonu. Jā, tas nenācās viegli, bet uzskatu, ka mēs to izdarījām ļoti labi.»

Juridiski pasūtītāja bijusi pašvaldība, tomēr *AJV Grupas* brigāde par pasūtītājiem uzskatot arī diriģentus, mūziķus, režisorus un scenogrāfus. «Ja no šiem cilvēkiem ir atzinība, tad saprotam – jā, šis ir labi!»

VĒJŠ, LIETUS UN RĪGĪPSIS

Var šķist mulsinoši, ka uzņēmums, kam ir vairāk nekā 20 gadu pieredze, tikko saņēmis Zemgales novada reģiona uzņēmēju balvu kategorijā *Gada mazais/mikro uzņēmējs*. Skaidrojums: lai gan apgrozījums sasniedzis miljonu, darbinieku skaits ir neliels – līdz 15 arī noslogotākajā sezonā vasarā.

Komandā ir daži īsti eksperti, kas karstākajos brīžos katrs spēj atbildēt par citu pārlelu pasākumu. Piemēram, nupat 18. novembrī Andris pats «sedza» grupas *Otra puse* kon-

DZINĒJSPĒKS, KAS LIEK DARBOTIES BIZNESĀ

«Tā labā pēcgarša pēc ieguldītā darba, kas liek pēc tam atkal celties un iet. Arī pasūtītājs ir priecīgs un apmierināts, sabučo un saka: tiksimies nākamgad!»

LIELĀKĀ KĻŪDA, KAS DEVUSI MĀCĪBU

«Grūti vienu lielu kļūdu atrast, jo esmu ļoti apdomīgs cilvēks. Ja nu vienīgi nepareizi piemeklēts darbinieku skaits kādam pasākumam, bet tad vēl biju diezgan zaļš.»

VĒRTĪGĀKAIS PADOMS JAUNAM UZŅĒMĒJAM

«Jāsaprot, vai vēlies veidot uzņēmumu vai tikai projektu. Uzņēmums ir milzīga vērtība, kas tev mūža garumā kā tāds bērns būs jānes un jāauklē. Tā ir atbildība gan pret sevi, gan darbiniekiem. Padomā, vai esi tam gatavs.»

Izgaismotais tilts Jēkabpilī

certu Jēkabpili, kamēr kolēģis Juris pārraudzīja tribīni 11. novembra krastmalā Rīgā, bet pieredzējušais kolēģis Vladimirs Stebelkovs devās uz Ogri, kur *AJV Grupa* organizēja mūziku svētku salūtam.

«Jebkurā estrādē, pļavā, kalnā, pie upes – kur vien pasūtītājs ir izdomājis. Visi dara visu, jo citādi nevarētu izdzīvot,» rezumē Andris.

Gada nogales korporatīvo pasākumu laiks viņiem kopumā esot visai mierīgs. Ienesīgs tiem nozares spēlētājiem, kas atrodas tuvāk Rīgai. «Ja ir liels pasākums, vajadzīgas pāris lielās mašīnas ar aparātūru. Aizbraukt tik tālu sanāk dārgi attiecībā pret

tiem, kas jau ir uz vietas. Tie ir ārpus konkurences.»

Bet konkurence ir liela – šādi uzņēmumi izauguši kā sēnes pēc lietus. «Tādi kā mēs Latvijā ir 10–20, bet ir kaudze ar mazajiem, kas nav tik stipri, tomēr visu laiku ir blakus, irē aparātūru, mēģina un ņemas.»

Klusajos brīžos *AJV Grupai* svarīgs ir cits uzņēmējdarbības virziens, kas devis būtisku pienesumu arī pirmajā apgrozītajā miljonā. «Tirgojam iekārtas – jebkuram kultūras namam, kafejnīcai, sporta kompleksam. Un arī veidojam instalācijas,» atklāj Andris. «Teiksim, kādā kultūras namā, kur viss sabūvēts padomju laikā, ir liela renovācija. Tad

mēs liekam gan skatuves stangas, gan audumus, gan visus elektrības risinājumus.»

Pavisam nesen viņi snieguši savu artavu dzimtajā Jēkabpils Tautas nama pārbūvē, tagad tehniskā aprīkojuma ziņā tas esot viens no labākajiem Latvijā. «Jāatzīst, ka kultūras nozare joprojām aug un attīstās, producentu un pasūtītāju prasības ar katru gadu ir augstākas un grūtāk izpildāmas. Tas, kas bija pirms pieciem gadiem, šodien liekas ļoti vienkārši.»

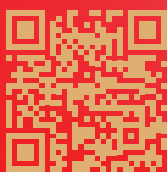
Savukārt brīvā dabā izaicinājums ir postošas vētras vasarā. «Protams, iekārtas tiek sargātas,» skaidro Andris. «Bet tik un tā vējš ir liela problēma. Ja tam nāk līdzī stiprs lietus, tu nevari vienkārši visu ietīt plēvē vai paslēpt skatuvi.»

Iekšējās koncertu labskaņai nāvējošas joprojām ir populārās rīgipša sienas. «Ieejot zālē, tu saproti, ka šodien te nebūs nekādas mākslas. Tu nevari to radīt rīgipša kārbā,» nopūšas profesionālis.

Kāds ir tehniski perfekts pasākums, kad acij un ausij nekas netraucē – jautāju. «Es nezinu, vai to vispār var izskaidrot vārdos,» viņš aizdomājas, un tad uzslavē citu nozares kolēģu veikumu. «Pirms dažām nedēļām biju *Xiaomi Arēnā* uz *One Republic* koncertu. Visiem būtu jācenšas panākt kaut ko tādu! Perfekta skaņa, ne par skaļu, ne par klusu. Neviena prožektors nezībsnī acīs. Katra mazākā lieta ļoti pārdomāta, ka tas bija nevis kā koncerts, bet notikums. Nevainojami!» ●

Liepāja

**Izbaudi
Liepāju
svētku laikā!**

Teksts — Evelīna Stiene, speciāli Ir
Foto — Reinis Hofmanis

Talanti bez mājas

Ko jaunā dejojāja un horeogrāfa **Artūra Nīgaļa** starptautiskie panākumi atklāj par Latvijas laikmetīgās dejas nozari

KAD 24 gadus vecajam Artūram Nīgalim pienāca ziņa no prestižā Eiropas dejas tīkla *Aerowaves*, viņš to vēra vaļā negribīgi. «Man bija bail ieraudzīt atteikumu – jo zināju, ka līdz šim neviens latvietis nebija izturējis atlasi,» viņš atceras. Tieši tāpēc pārsteigums bijis jo liels, lasot, ka viņa izrāde *Silueta burti* iekļuvusi *Aerowaves* izlasē, kurā starptautiska žūrija ik gadu no vairāk nekā 700 pieteikumiem izvēlas tikai 21 spilgtāko laikmetīgās dejas darbu.

Iekļūšana šajā sarakstā nozīmē iespēju izrādīt savu talantu īpaši izmeklētai un ietekmīgai profesionālu auditorijai no visas pasaules un nereti iegūt gluži vai liktenīgus kontaktus, kas jauno horeogrāfu un dejojāju var novest līdz globālai veiksmi.

«Tas nav tikai Artūra personīgais sasniegums – tas ir arī vēsturisks notikums visai Latvijas laikmetīgās dejas nozarei,» uzsver dejas kritiķe, Latvijas Dejas informācijas centra vadītāja un *Aerowaves* sadarbības partnere Latvijā Inta Balode.

Kā jaunajam dejas māksliniekam izdiesies nonākt starptautiskās uzmanības lokā,

**Dejas kritiķe:
«Mēs esam
aizspriedumaini
pret to, ko
nepazīstam. Tāpēc
ir jārod iespēja
nezināmo iepazīt»**

un ko šis notikums atklāj par Latvijas laikmetīgās dejas ainavu kopumā?

TALANTU ATKLĀJA VĒLU

Artūrs nav no tiem dejojājiem, kas savu bērnību pavadījis uz skatuves, – ilgu laiku viņa lielākais sapnis bijis kļūt par olimpisko čempionu džudo. Ar deju iepazīties tikai 15 gadu vecumā, kad sācis apmeklēt nodar-

bības deju skolā *Dzirnas*. «Sākumā tur gāju tikai savam priekam, bet ātri vien sapratu, ka gribētu ar deju saistīt savu dzīvi,» atceras Artūrs. Trīs gadu laikā apguvis dažādu dejas žanru pamatus, izkopies tehniku un pirmo reizi nonācis kontaktā ar laikmetīgo deju.

Iestājoties Latvijas Kultūras akadēmijas laikmetīgās dejas mākslas bakalaura programmā, Artūrs bijis viens no retajiem savā kursā ar tik īsu pieredzi dejošanā. Tomēr apņēmība mācīties, augt un katru dienu kļūt labākam jauno mākslinieku drīz vien novedusi līdz atpazīstamai laikmetīgās dejas nozarē – jau studiju gados viņš kļuvis par redzamu dejojāju gan Latvijā, gan Lietuvā.

Beidzot akadēmiju, Artūrs saņēma trīs Dejas balvas nominācijas un apbalvojumu kategorijā *Laikmetīgās dejas horeogrāfs* par izrādi *Silueta burti*, ko iestudēja kā bakalaura darbu akadēmijā un pirmizrādīja Rīgas Cirkā. Artūrs šai izrādei veidojis ne tikai horeogrāfiju, bet arī pats kāpj uz skatuves kopā ar dejojāju Māriti Supi, kura par sniegumu *Silueta burtos* saņēmusi Dejas balvu kategorijā *Jaunais dejas mākslinieks*.

Iekļūdams prestižajā *Aerowaves* jauno mākslinieku izlasē, Artūrs savu izrādi parādījis ne tikai daudzviet Latvijā, bet arī Lietuvā, Meksikā un Itālijā. ►

Ainas no starptautisku atzinību ieguvušās Artūra Nīgaļa dejas izrādes *Silueta burti*. 9. decembrī to varēs noskatīties *Hanzas peronā*

Interesi redzēt uzvedumu pauduši arī producenti no citām valstīm. Gaidot ārzemju izrādes, 9. decembrī *Silueta burti* pagarinātā versijā tiks izdejoti *Hanzas Peronā* Rīgā.

INTUITĪVS UN TEHNISKI SPĒCĪGS

Iedvesmu iestudējuma dramaturģijai Artūrs smēlies no kādas vēstules, ko rakstījis tēvam, – tajā viņš atklāj savas pārdomas un sajūtas par abu neesošo kontaktu. Izrādē Artūrs un Māriete Supe ar virves palīdzību, kas karājas no griestiem, izdejo tēva un dēla sarežģītās un sāpīgās attiecības, kas pastāv un veidojas klusumā un iztēlē.

Artūrs uzskata, ka virve pati par sevi ir kā varone, jo tā dejotājus var tuvināt, maldināt, attālināt un pat sagriezt viņu pasauli tā, ka noreibst galva. Kaut arī jaunajam māksliniekam stāsts ir konkrēts un personīgi tuvs, viņš uzskata, ka iestudējums ir atvērts skatītāju brīvai interpretācijai. «Tas man laikmetīgajā dejā patiek visvairāk – tā ir ļoti brīva gan kustībā, gan tajā, ko katrs tajā ar savu pieredzi un sajūtām var nolasīt. Līdzīgi ir ar instrumentālo mūziku.»

Dejas kritiķe Inta Balode uzskata, ka Artūra pirmais mēģinājums horeogrāfijā bijis tik veiksmīgs tāpēc, ka viņš ļāvis intuīcijai un savai tehniskajai meistarībai. «Šo stāstu patiešām var skatīties dažādi – citi tur var nolasīt arī vīrieša un sievietes attiecību stāstu, kāds cits varbūt vēl kaut ko. Un tā ir labas izrādes pazīme, ja skatītājs pēc tam jūtas savu emociju un pārdomu piepildīts,» saka Balode. Viņasprāt, ne tikai pārliecinošais tehniskais izpildījums, bet arī spēcīgais

emocionālais un daudzslāņainais vēstījums palīdzējis *Silueta burtiem* un tā veidotājam nonākt ne tikai Latvijas, bet arī ārvalstu profesionāļu redzeslokā. «Iekļūstot *Aerowaves* izlasē, Artūrs ir ierakstījis Latvijas vārdu laikmetīgās dejas starptautiskajā kontekstā,» viņa saka.

NEPAMANĪTA PASAULE

Kaut arī Artūrs nenoliedzami ir talantīgs, spējīgs un daudzsološs dejas mākslinieks,

Izrādē ar virves palīdzību tiek izdejas tēva un dēla sarežģītās un sāpīgās attiecības, kas pastāv un veidojas klusumā un iztēlē

gan pats, gan dejas kritiķe uzsver – viņš nav radies vakuumā. «Laikmetīgajai dejai Latvijā nākamgad apritēs jau 30 gadu, un šajā laikā ir izaugušas vairākas spēcīgas dejas mākslinieku paaudzes,» atzīst Balode. Arī Artūrs īpaši izceļ savu pasniedzēju ieguldījumu viņa talanta kopšanā un augstvērtīgos laikabiedru iestudējumus, ko studiju laikā varējis apmeklēt un izmantot kā noderīgu paraugu. «Latvijā ir daudz laikmetīgās dejas profesionāļu, un patiesībā jau katru gadu kāds no mūsējiem tiek ļoti tuvu *Aerowaves* jauno mākslinieku atlasei. Šā gada panākumus var traktēt arī kā dažā-

Artūrs 2022. gada iestudējumā *Intervija ar Frānsisu Bēkonu*, kura horeogrāfes bija Liene Grava un Simona Orinska

du apstākļu sakritību, ne kā izolētu sasniegumu, kas atrauts no Latvijas dejas vides,» uzsver Inta Balode. «Bet tā ir liela problēma – kaut arī izcili mākslinieku un iestudējumu netrūkst, lielākajai daļai sabiedrības laikmetīgā deja joprojām ir kā nepamanīta pasaule,» turpina Artūrs.

Inta Balode uzskata, ka tam ir dažādi iemesli, arī vēsturiski. «Tā kā Padomju Savienībā avangards un brīvās formas nedrīkstēja pastāvēt, laikmetīgā deja šeit nevarēja attīstīties un nonākt līdz publikai, līdz ar to ir pārrāvums attīstībā,» Balode saka. Viņasprāt, ir naīvi cerēt, ka sabiedrība, kas 50 gadus baudījusi tikai baletu un skatuvisko tautas deju, bez ierunām un pretestības pieņems laikmetīgo deju tād, kā to pieņem Rietumeiropā. «Mēs esam aizspriedumaini pret to, ko nepazīstam. Tāpēc ir jārād iespēja nezināmo iepazīt,» viņa saka.

Sabiedrības zināšanu trūkums par laikmetīgo deju ir būtiska problēma – par aktuālajiem notikumiem pārsvarā zina tikai nozares profesionāļi. Vairoties no stigmatas, kas par laikmetīgo kultūru vēsturiski iesakņojusies sabiedrības apziņā, daudzi dejas mākslinieki savus iestudējumus pat nereti pārdēvē citādi. Piemēram, par kustību vai fizisko teātri. Un cilvēki tos labprāt apmeklē – arī tie, kuriem ar nozari nav ciešas saistības. «Tiklīdz cilvēks ir atradis un pieredzējis to, kas īstenībā ir laikmetīgā deja, parasti viņam pret to vairs nav iebildumu,» novērojis Artūrs.

Abi piekrit, ka liela daļa problēmas tiktu atrisināta, ja laikmetīgajai dejai būtu telpas un ja tā tiktu institucionalizēta. «Ja cilvēki zinātu, kur meklēt laikmetīgo deju, būtu vieglāk viņus ar to iepazīstināt un pie tās pieradināt,» saka Balode. Viņa ir pārliecināta – valsts atbalsta trūkums ir vairāku desmitu gadu gaitā apzināti veikts un ar politiku saistīts lēmums, kas rada izaicinājumus Latvijas laikmetīgās dejas attīstībai. Lai par

to pārliecinātos, atliek tikai palūkoties, kā klājas kaimiņiem.

NEPATĪKAMS SALĪDZINĀJUMS

Okupācijas laiku radīto kultūras attīstības pārrāvumu dažos gados var atjaunot līdz pat Eiropas līmenim – to pierādījusi Lietuva, kur laikmetīgās kultūras attīstība kopš neatkarības atgūšanas bijusi ievērojami straujāka nekā Latvijā. Tur ir gan laikmetīgās mākslas muzejs, gan vairāki laikmetīgās dejas centri un valsts finansētas trupas. Vēl studiju gados Artūrs izturējās atļasi vienā no Lietuvas vadošajām trupām – *Šeiko Dance Company* – un kā brīvmākslinieks piedalījies piecos iestudējumos. «Tur tas ir īsts darbs: štata dejojāji saņem algu, brīvmākslinieki – apmaksātas mēģinājumu dienas, izrādes un ceļa izdevumus. Un galvenais – ir īpašas skatuves laikmetīgajai dejai,» stāsta Artūrs.

Viņš novērojis, ka arī sabiedrība Lietuvā ir ļoti atvērta laikmetīgajai kultūrai – uz izrādēm nāk dažādu paaudžu skatītāji un uztver laikmetīgās izpausmes formas kā pašprotamu kultūras daļu. Laikmetīgo deju Lietuvā var pieredzēt ne tikai tai paredzētās telpās, bet arī festivālos – katru gadu Viļņā un Kauņā norisinās *New Baltic Dance*

KUR MEKLĒT LAIKMETĪGO DEJU?

Dance.lv kalendārā

Laikmetīgās mākslas telpā *Kurtuve* Valmierā

Hanzas Peronā

Rīgas Cirkā

Ģertrūdes ielas teātrī

Dirty Deal Teatro

Latvijas Leļļu teātrī

un *AURA*, kur vietējos talantus iespējams vērtēt arī starptautiskā kontekstā. Tiek rīkoti arī starptautiski laikmetīgās dejas konkursi un citu veidu pasākumi, kas veicina lietuviešu interesi un iesaisti.

AR BAŽĀM UN CERĪBU

Kaut arī mēs varam lepoties ar augsto līmeni, kādā tiek sagatavoti dejas profesionāļi Latvijā, Inta Balode uzsver, ka ar to ir krietni par maz un Latvijai vajadzētu sekot kaimiņvalsts piemēram. «Kur un kā lai tie mākslinieki ar iegūto izglītību sevi izpauž? Rodas divains paradokss, gan mūsu laikmetīgās dejas māksliniekus labāk pazīst ārzemju, ne mūsu pašu skatītāji.» Viņa dalās bažās par to, ka tādi jaunie talanti kā Artūrs savu nākotni ar Latviju nebūs spējīgi saistīt.

Pašreiz Latvijā dejojāja ienākumi ir atkarīgi no projektu skaita un paša iniciatīvas. Daudzi dejas mākslinieki meklē iespējas sevi realizēt citās kultūras jomās – teātros, televīzijas šovos, koncertos, mūzikas videoklipos. Liela daļa paralēli skatuviskajai darbībai strādā arī par pedagogiem un pasniedz meistarklases – to dara arī Artūrs. Viņasprāt, meklējot darba iespējas citur, mākslinieks nereti kavē savu radošo attīstību. «Es jau ļoti ceru, ka tuvāko gadu laikā visai nozarei Latvijā klūs vieglāk,» viņš saka.

Artūrs neslēpj, ka gribētu būt starptautisks mākslinieks – tādu ceļu jau ir veiksmīgi iesācis ar darbiem Lietuvā un iekļūšanu *Aerowaves* izlasē. Tomēr viņš atzīst, ka visas savas karjeras laikā vēlētos palikt klātesošs arī Latvijas laikmetīgās dejas vidē.

Inta Balode saka – atliek tikai ticēt, ka drīzumā laikmetīgā deja sev radīs pastāvīgas mājas, jo tas ļautu uz nozares nākotni skatīties gaišākos toņos. «Pašlaik visa nozare mērķtiecīgi strādā pie māju atrašanas. Pirmie rezultāti jau ir redzami, piemēram, nesen ar Valmieras teātra un pašvaldības atbalstu darbību sākus laikmetīgās mākslas telpa *Kurtuve*, kur satiekas visa laikmetīgā kultūra, tajā skaitā deja. Ar cerībām raugamies arī Rīgas virzienā.» ●

Teksts — Mārtiņš Galenieks, speciāli Ir
Foto — Ieva Salmane un no personīgā arhīva

Krikets nāk

Krikets ir sarežģīta un lēna spēle. Pēdējos gados tā **strauji attīstās arī Latvijā**, pagaidām ārzemnieku dēļ. Taču šī sporta veida federācija cīnās par oficiālu atzīšanu un cer piesaistīt arī latviešu spēlētājus

PAGAI DĀM vēl oficiāli neatzītās Latvijas Kriketa federācijas prezidents Sundars Vaidesvarans ir neliela auguma kungs ar kļu balsi un sirmiemi deniņiem. Tērpies treniņbiksēs un kreklīnā, viņš mūsu ierašanās brīdī ir iegrimis sarunā ar Olaines Sporta centra darbinieci. Pats vairs aktīvi nespēlē, taču turpinā darboties kā treneris.

Aiz viņa pa zāles pavērtajām durvīm redzams pulciņš gados jaunāku vīriešu, kas aizrautīgi nodevušies vienam no pasaulē populārākajiem, bet Latvijā līdz šim tikpat kā nezināmajam sporta veidam, kas pamazām, pateicoties spēlētājiem no Indijas subkontinenta, sāk iedzīvoties arī pie mums.

Federācijā jau reģistrēti deviņi kriketa klubi, kas regulāri sacenšas savā starpā. Šovasar Olainē ar spēli, kurā sezonas čempiona laurus plūca klubs *Stallions CC*, tika atklāts Latvijā pirmais kriketa stadions. Tam nākotnē iecerēts kļūt par vērienīgu kompleksu, un Vaidesvarans cer, ka jau nākamgad Latviju uzņems arī Starptautiskajā Kriketa federācijā. Un arī oficiāli atzīs tēpat Latvijā – tas pavērs iespējas piltiesi-

«Sākumā tas likās kaut kas ļoti garlaicīgs, bet, kad sāk saprast noteikumus un paņemt rokās bumbu, saproti, cik tā patiesībā ir daudzslāņaina spēle»

gai Latvijas izlasei startēt sacensībās un, kas zina, varbūt kādreiz spēlēt olimpiskajās spēlēs, kurās krikets atgriežas, sākot ar 2028.

gadu. Līdz šim olimpiskajās spēlēs tas bijis pārstāvēts tikai vienu reizi 1900. gadā.

«Krikets ir populārs Lielbritānijā un tās bijušajās kolonijās Indijā, Austrālijā, Jaunzēlandē. Eiropā 33 valstīs ir oficiāli atzītas nacionālās federācijas, ieskaitot Igauniju, Somiju, Dāniju, Norvēģiju,» Vaidesvarans stāsta. «Esm iesnieguši visus nepieciešamos dokumentus, lai Latvija varētu kļūt par piltiesīgu kriketa valsti. Pašlaik varam spēlēt tikai draudzības spēles.»

Krikets ir komandas sporta spēle, kurā izmanto īpašas nūjas un bumbu. Katrā komandā ir pa 11 spēlētājiem. Mērķis ir gūt vairāk metienu nekā pretiniekam. Viena komanda uzbrūk, sit bumbu ar nūju un skrien starp diviem statīviem, ko sauc par viketiem, lai krātu punktus. Otrā komanda bumbu met un mēģina «izsist» sitēju no spēles vai apturēt skrējienus. Atkarībā no formāta viena spēle var ilgt līdz pat piecām dienām. Taču tik ilgi spēlē tikai pasaules vadošās komandas prestižākajās sacensībās, kas pazīstamas kā «Tests». Vidējā formāta spēles ir aptuveni septiņas stundas garas, bet īsās – trīs ar pusi. Latvijā tiek spēlētas tikai īsā formāta spēles, savukārt telpās komandas izspēlē pavisam īsu maču, kurā katrā izmet 42 bumbas.

Kriketa klubs
Wolf Pack ciniņās
entuziastu
izveidotās
vietējās
federācijas šā
gada sezonas
finālā

Rudenī un ziemā treniņi notiek Olaines Sporta namā

Kriketa pirmsākumi meklējami Anglijā 17. gadsimtā, un tas ir arī ASV populārā un daudzējādā ziņā līdzīgā beisbola priekštecis. Tomēr ekipējums abos sporta veidos atšķiras, un kriketā ir sarežģītāki noteikumi. To uzskata par ļoti stratēģisku spēli, kurā domāšanai nav mazāka nozīme kā spēkam.

«Mana pieredze kriketā sākās ar to, ka pirms pieciem gadiem aizvedu dēlu uz treniņu. Sākumā tas likās kaut kas ļoti garlaicīgs, bet, kad sāk saprast noteikumus un paņemt rokās bumbu, saproti, cik tā patiesībā ir daudzslāņaina spēle,» saka nupat izveidotās Latvijas sieviešu kriketa komandas vadītāja Santa Marija Makardle.

Viņa ir latviete, kas jau 22 gadus dzīvo Lielbritānijā. Kopš pievērsusies šim sportam, ieguvusi arī trenera licenci un izveidojusi savu sieviešu komandu vietējā sporta klubā. Pirms gada sociālajos tīklos atradusi Latvijas Kriketa federāciju un sākusi tai palīdzēt. Pašlaik Latvijas sieviešu kriketa komandai notiek pirmie treniņi, un, lai gan ģeogrāfiskā attāluma dēļ viņa nevar būt klāt visos, Santa ir entuziasma pilna, sola cik iespējams bieži braukt šurp un ir pārliecināta, ka jau nākamā gada maijā viņas komanda varēs aizvadīt savu pirmo spēli stadionā.

BIROKRĀTIJAS APBURTAIS LOKS

Laikā, kad nenodarbojas ar kriketu, Sundars Vaidesvarans ir angļu valodas pasnie-

Ātrākie metēji bumbu met ar ātrumu 150–155 km/h. Reakcijai jābūt milzīgai

dzējs augstskolā *Turība*. Viņš runā lieliskā latviešu valodā un te nodzīvojis gandrīz 40 gadus. Pēc tautības ir tamils no Indijas dienvidiem, viņa ģimene dzīvo pie Mumbajas, bet pats viņš šurp atbrauca studēt vēl PSRS laikos 1988. gadā.

«Sāku spēlēt kriketu ar draugiem jau tolaik, tiklīdz atbraucu šurp. Patiesībā Indijā tā pa istam, kā mēs to darām šeit, ar istu ekipējumu un pēc visiem noteikumiem, es nekad neesmu spēlējis,» Sundars atzīstas. «Indijā krikets ir ļoti populārs, taču daudzi to spēlē vienkārši pagalmos, kur noteikumi tiek pielāgoti apstākļiem. Tas ir elastīgs sporta veids, ko var spēlēt jebkur un jebkurā laikā.»

Arī Latvijā sākumā spēlēts parkos un ar tenisa bumbiņām. 90. gados britu vēstniecī-

bā strādāja cilvēki, kurus interesēja krikets, viņi pievienojās Vaidesvarana pulciņam, un pamazām tika sākts spēlēt ar istu ekipējumu. 2005. gadā viņš izveidoja Latvijas Kriketa federāciju, kas sākotnēji bija drīzāk klubs, ar kura vārdu doties sacensties ar kaimiņvalstu kriketa entuziastiem. 2009. gadā Tukuma lidostas teritorijā tika izveidots kriketa laukums. 2017. gadā lidosta līgumu nepagarināja, un nācās meklēt jaunas mājas, kas prasīja laiku.

«Es atbraucu uz Latviju 2016. gada pavasarī, lai studētu tūrisma un viesmīlību augstskolā *Turība*. Sākotnēji man nebija domas braukt šurp, taču izglītības izstādē Indijā uzdūros šādam piedāvājumam,» stāsta Jašvants Džaišvals, kurš tagad palicis te dzīvot un pats strādā *Turībā*. «Kopā ar citiem studentiem sākumā spēlējām ar tenisa bumbiņu universitātes autostāvvietā. Vēlāk pārgājām uz istu bumbiņu. Tad nāca pandēmija – daudzi studenti šeit bija iestrēguši, un visi pēkšņi sāka organizēties klubos. Tā izveidojās federācija ar vairākiem klubiem, kāda tā ir tagad.»

Līdz ar to radusies arī vēlme federāciju no neformālas domubiedru grupas attīstīt par nopietnu sporta organizāciju. Taču tas izrādījies sarežģīti apburtā birokrātiskā loka dēļ. Latvijas Sporta federāciju padome Latvijas Kriketa federāciju oficiāli neatzīst, jo tā nav uzņemta šī sporta veida starptau-

Laukumam stadiona centrā jābūt perfekti gludam, saka Latvijas kriketa federācijas prezidents Sundars Vaidesvarans

tiskajā organizācijā. Savukārt Starptautiskās Kriketa padomes noteikumi paredz, ka tajā var uzņemt tikai organizāciju, kas atzīta valsts līmenī, stāsta Vaidesvarans.

Tiesa, pašlaik starptautiskā federācija piekritusi izskatīt Latvijas kriketa spēlētāju pieteikumu. Atbilde gaidāma nākamgad, un viņš ļoti cer, ka tā būs pozitīva.

VASARĀS SPĒLE SKARBĀKA

«Pats vairs īsti nespēlēju, jo vecums un, it īpaši ārā spēlējot ar īsto kriketa bumbu, es vairs neriskēju – kauli nav tādi kā jaunībā, un ir traumu risks,» saka federācijas prezidents. «Nopietnu traumu gan man nav bijis, bet kriketa bumba ir cieta. Ātrākie metēji bumbu met ar ātrumu 150–155 km/h. Reakcijai jābūt asai. Spēlēt ar tenisa bumbiņu, kā mēs dažkārt darām treniņos un iekšējās telpās, ir vieglāk.»

Spēles iekšējai versijai, kuru mēs varam pavērot Olainē, gan nešķiet īpaši traumatiska – to spēlē ar tenisa bumbiņu, un spēles ir krietni isākas un prasa mazāk izturības nekā tās, kuras notiek stadionā. Vaidesvarans pat pasmīkņā, ka tas neesot īsts krikets. Šis mūsu platuma grādos patiesībā ir ļoti sezonāls sporta veids, kuru tā pa istam spēlē tikai vasarās. Sezona beidzas septembra beigās.

Ārā nepieciešams kārtīgs ekipējums – īpaši cimdi, ķiveres, kāju un vēdera aizsargi. Interesanti, ka senākos laikos spēlēja pat bez ķiverēm. Oficiālās spēlēs tās sāka lietot 1977. gadā, un publika sākumā sportistus par to izsmēja. Taču bumba ir cieta, veidota no korķa, kas apvilks ar ādu, un mūsdienās bez aizsardzības ekipējuma spēles nav iedomājamas. Kriketa nūja atšķirībā no beisbola

Nesen izveidotās Latvijas sieviešu kriketa komandas vadītāja Santa Marija Makardle

nūjas ir nevis apaļa, bet plakana, un ar to ir daudz vieglāk pareizi trāpīt. Tāpēc atšķiras arī mešanas tehnika: kriketā bumbu met ar atsitienu pret zemi, lai padarītu tās lidojumu sitējam grūtāk atvairāmu. Nūja tiek izgatavota no britu vītola; mūsu Latvijas vītols neder, stāsta Vaidesvarans, izrādot dažādus ekipējuma priekšmetus.

Katra bumbiņa izmantojama tikai apmēram 120 metieniem, viņš stāsta. Pie mums šo ekipējumu nevar nopirkt, federācija to iegādājas citviet Eiropā. Taču federācija nāk pretī visiem spēlēt gribētājiem un cenšas nodrošināt viņus ar nepieciešamo inventāru.

Arī medicīnas students no Nepālas Ājušs Poudels, kurš spēlē Latvijas klubā *Wolf Pack* un ir viens no nedaudzajiem, kas ar kriketu samērā nopietni nodarbojas arī dzimtenē, uzsver, ka tas var būt fizisku sagatavotību paātrinošs sporta veids. Viņš tikai šogad iestājies klubā, un biedri pirms tam izvērtējuši viņa fizisko sagatavotību un tehniku.

«Vīriešu kriketā, spēlējot vasarā stadionā, noteikti svarīga ir arī fiziskā forma,» saka Santa Marija Makardle. «Taču krikets nozīmē ne tikai sporta prasmes, tas nozīmē arī pārliecību, komandas ētiku un vēl daudz ko citu. Kriketu var spēlēt jebkurš, garumam, vecumam, izskatam nav nozīmes. Anglijā tas kļūst ļoti populārs arī cilvēkiem ar invaliditāti. Katram laukuma spēlētājam ir sava pozīcija, un var atrast vietu jebkuriem fiziskajiem ierobežojumiem.»

PIE STADIONA TEMPLIS

«Es Latvijā dzīvoju kopš 2015. gada. Sākumā spēlējām kriketu Kazarmu ielas dienesta viesnīcas laukumā. Bija lieliski, mēs vien-

mēr gribējām to aizņemt, it īpaši brīvdienās. Indijā tas mums ir gandrīz vienīgais izklaides veids,» saka *Wolf Pack* kapteinis Pravinkanna Muthukrišnans, kurš savulaik izmācījies par inženieri, bet tagad viņam pieder restorāns *Banana Leaf* Rīgā. «Krikets ir tāds kā stresa noņēmējs, palīdz atslābināties. Jauki, ka rakstāt par mums. Mums tiešām vajag vairāk atbalsta no latviešiem. Daudzi vispār nezina, kas ir krikets, un dažreiz ir pat mazliet skeptiski.»

Rudenī sabiedrībā izcēlās diskusija par to, vai Latvijas kriketa izlasei ir pareizi startēt kā nacionālajai izlasei, ja tajā nespēlē neviens Latvijas pilsonis. Taču Starptautiskās Kriketa padomes noteikumi šādu prasību neparedz, un pilsoņu, kas vēlētos spēlēt kriketu, Latvijas komandās pagaidām tiešām trūkst, to atzīst arī federācija. Savulaik aktīvs bijis kāds vīrietis, kas spēli apguvis Austrālijā, taču tagad viņš vairs nedzīvo Latvijā, saka Vaidesvarans.

Federācija, cenšoties situāciju mainīt, šogad sākusi kampaņu, kuras laikā viesojusies skolās, stāstot bērniem par spēli un to demonstrējot. Programma jauniešiem ir arī viens no nosacījumiem, ko pieprasa Starptautiskā Kriketa padome, lemjot par uzņemšanu savās rindās.

«Tiešām aktīvi strādājam. Es pats nesen biju Olaines 1. un 2. vidusskolā, Santa ar komandu bija Āgenskalna sākumskolā. Un tagad, kad mums beidzot ir īsts laukums, interese aug,» teic federācijas prezidents.

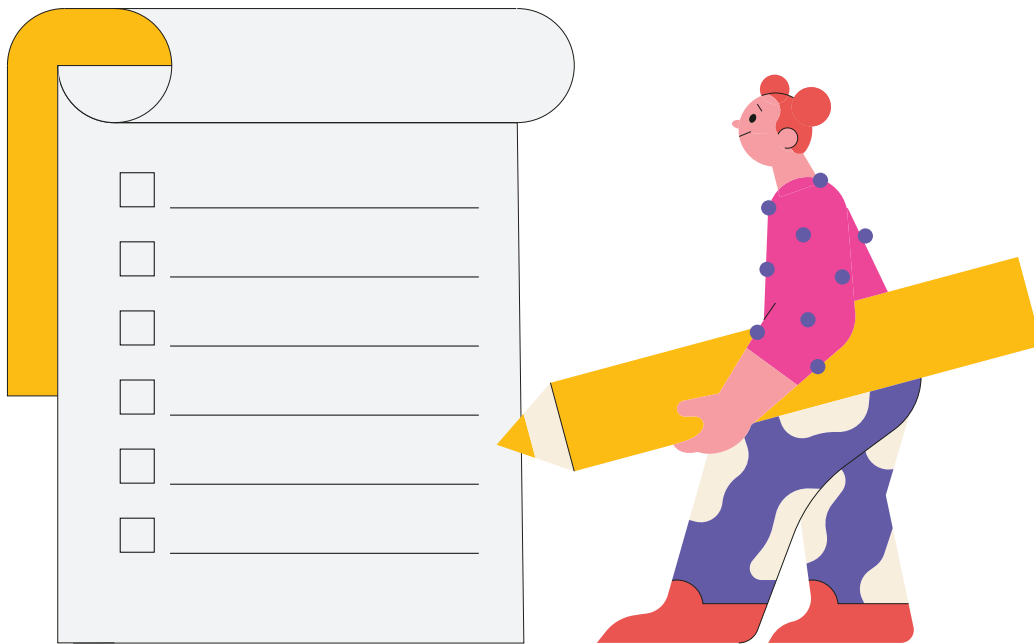
Dodamies apskatīt arī Olaines laukumu. Tas ir izveidots apla formā, kura vidū atrodas 22 jardus (apmēram 20 m) garš un desmit pēdas (aptuveni 3 m) plats taisnstūris, kurā notiek pati svarīgākā spēles daļa – mešana un atsišana. Ņemot vērā, ka bumbiņu met pret zemi, tās virsmai jābūt ļoti līdzenei.

Apkārt košajam stadiona mauriņam pagaidām ir neapgūta teritorija, kur nākotnē taps vēl viens identisks apaļš spēles laukums, jo tāda ir starptautiskās federācijas prasība, lai varētu pilnvērtīgi uzņemt lielus turnīrus.

Līdzās stadionam paredzēts vesels atpūtas centrs, kurā būs konferenču telpas, ēdināšana, atsevišķs namiņš katram klubam inventāra glabāšanai, treniņu centrs individuāliem apmeklētājiem, naktsmītnes viesu komandām, kā arī Indijas kultūras centrs. Ieplānots arī Šivas templis.

«Mums Indijā ir biedrība, ar kuru sadarbojamies kultūras pasākumu jomā, un šeit gribam veidot ko līdzīgu – vietu, kur saglabāt savu kultūru un vienlaikus dot kaut ko Latvijai,» stāsta Vaidesvarans. «Šo laukumu esam izveidojuši kā privātu iniciatīvu. Mans sadarbības partneris ir ieguldījis līdzekļus, lai uzbūvētu infrastruktūru. Mums abiem tas bija sens sapnis. Viss notiek pamazām, taču svarīgi spert pirmo soli. Dzirdēju, ka vakar radio *Skonto* teica, ka sapnis nav plāns. Mēs cenšamies panākt, lai mūsu sapni pārvērstos plānos.» ●

— Renāte Berga, speciāli Ir

Ieraduma spēks

Kā nospraust mērķus un **veidot ieradumus**, ko nepametīsi jau pēc mēneša

KĀPĒC, tuvojoties gadumijai, gribam dzīvēt kaut ko mainīt, uzlabot, sākt ko jaunu? Uz to mudina soctikli, influenceri, apkārtējo piemērs un vispārējs pieņēmums, ka 1. janvāris ir vislabākais laiks, lai sāktu ko jaunu. Alise Pīrāga, kas Latvijas Universitātē ieguvusi maģistra grādu klīniskajā un veselības psiholoģijā, novērojusi, ka ikgadējās apņemšanās kļūvušas par sabiedrības jauno normu.

«Arī «pašizaugsmes kultūra» ir ļoti nozīmīga, liekot mums justies gandrīz vai vainīgiem, ja proaktīvi neplānojam kādas dzīves pārmaiņas,» skaidro psiholoģe. Viņa gan atgādina, ka jaunas apņemšanās var sākt jebkurā laikā.

AR NODOMU VIEN NEPIETIEK

Nospraūžot mērķi, ir jāsaprot – kāpēc to vēlos, kāpēc tagad, ko tas man dos? Jāizanalizē, kā tas saskan ar personīgajiem dzīves sapņiem, iesaka Pīrāga.

Līdzīgu ideju pauž arī amerikāņu psihologs Edvīns Loks un kanādietis Gerijs Lat-

hems, kuri 1990. gadā izstrādāja mērķu nosprašanas teoriju, kas paredz, ka konkrēti mērķi sniegs lielāku rezultātu nekā vispārīgas apņemšanās. Mērķiem ir jābūt skaidriem, izaicinošiem, bet tajā pašā laikā sasniedzamiem, tiem jāklūst par daļu no cilvēka identitātes, lai vairotu ticību un nodrošinātu mērķim. Kā būtisks aspekts minēta refleksija, tā palīdzēs novērtēt izaugsmi un pielāgotu turpmāko rīcību. Īsumā: šī teorija parāda, ka mērķa sasniegšanai nepietiek ar labu nodomu vien, nepieciešams arī pamatojums un detalizēts plāns.

Alisei Pīrāgai ir pieredze korporatīvajā vidē, tāpēc viņa kā piemēru min plaši pazīstamo SMART metodi, kurā sapnim par jauniem ieradumiem vai sasniegumiem piešķir konkrētu veidolu. Paņēmiens liek detalizēti noteikt, ko vēlies panākt, kā arī pārdomāt, lai mērķis ir izmērāms, tādējādi ļaujot novērtēt progresu. Piemēram, mērķis «vēlos būt labā fiziskajā formā» nav specifisks un izmērāms. «Vēlos trīsreiz nedēļā iet uz sporta zāli» ir daudz konkrētāks. Mērķim ir jābūt reāli sasniedzamam ar pieejamiem resursiem, arī laiku.

Šāda metode palīdz situācijās, kad izsīkuši spēki vai motivācija. Te lieti noder izvirzīt mazākus uzdevumus, kas nepieciešami, lai sasniegtu lielo mērķi. Daudz reālistiskāk ir konsekventi kustēties mērķa virzienā, ja tas, ko no sevis prasi dienas, nedēļas, mēneša griezumā, ir reāli izpildāms, uzsver Pīrāga.

RAST PRIEKU PROCESĀ

2025. gadā publicētā Kornela Universitātes pētījumā secināts, ka izdošanās vairāk saistīta nevis ar pašu mērķi, bet gan procesu. Pētnieku komanda gadu sekoja, kā grupai pieaugušo sokas ar Jaunā gada apņemšanās izpildi. Ik pēc dažiem mēnešiem pētījuma dalībnieki ziņoja, cik motivēti jūtas, vai došanās pretim mērķim sniedz prieku un cik labi izdodas ievērot plānoto. Izrādās, ka cilvēki vairāk tiecas uz mērķiem, kuru sasniegšana ir patīkama un sniedz papildījumu. Tik apņēmīgi nebija pat tie, kas uzskatīja, ka viņu mērķi ir svarīgi un mainīs viņu dzīvi.

Izrādās, ka cilvēki mēdz pārvērtēt racionālā prāta spējas. Lai gan ar prātu sa-

protam mērķus, rīcību nereti ierosina tieši emocijas. Citiem vārdiem sakot, vēlamies izjust tūlītēju labumu. Tas gan nenozīmē, ka būtu jāatsakās no ilgtermiņa sasniegumiem. Triks ir spēja atrast veidu, kā ilgtermiņa mērķus sadalīt mazākos patīkamos soļos. Piemēram, lai ievērotu veselīgāku dzīvesveidu, izmēģināt dažādus fizisko aktivitāšu veidus, tādējādi atrodot to, kas patīk, vai iemācīties pagatavot veselīgos dārzeņus patiesi gardā veidā.

Pastāv arī ego izsūkuma teorija, kas pieņem, ka mentālā enerģija, kas nepieciešama paškontrolei un gribasspēkam, ir ierobežota. Šādos brīžos pasliktinās darba spējas un palielinās impulsivitāte. Tāpēc ir svarīgi izstrādāt tehniku un izveidot apstākļus, kas ļaus turēties pie ieraduma. Psihologe Pīrāga iesaka censties paredzēt grūtības: «Apzinies, ka šķēršļi būs, un izstrādā sev plānu, kā rīkosies, ja saskarsies ar pārbaudījumiem, lai tad, kad tas notiks, nemestu visu pie malas. Piemēram, ko darīšu, ja būšu stresā vai noguris?»

Viens no labākajiem draugiem jaunu ieradumu veidošanā ir līdzjūtība pret sevi. «Dzīve ir dzīve, un skaidrs ir viens – perfektu turēties pie plānotā neizdodas nevienam. Tādos brīžos ir liels kārdinājums visu mest pie malas un padoties, taču tieši tas, ko darīsi šajos brīžos, noteiks, vai turpināsi iet mērķa virzienā.» Sevis kritizēšana ilgtermi-

Konkrēti mērķi sniegs lielāku rezultātu nekā vispārīgas apņemšanās. Mērķiem ir jābūt skaidriem, izaicinošiem, bet tajā pašā laikā sasniedzamiem

nā nedarbojas, bet līdzjūtīga un saprotoša attieksme palīdzēs pārvarēt šķēršļus.

NO NEVĒLAMIEM PIE VĒLAMIEM

Lai ieradumi nostiprinātos, vajadzīga apbalvošana. Tātad jāizdomā balva par to, ka es-

mu izdarījis ko jaunu. Tādējādi smadzenes sasaista jauno ieradumu ar kaut ko patīkamu, un kļūst daudz vieglāk visu atkārtot. Jaunos ieradumus būs arī vieglāk uzturēt, ja tos savieno ar kādu darbību, ko jau darām, piemēram, rīta kafijas dzeršanu – piecas minūtes pavingroju un tad dzeru rīta kafiju, piebilst psihologe.

Līdzīgā veidā ieradumu veidošanos apraksta amerikāņu psihiatrs Džads Brūers. Viņš piekrīt, milzīgs iespaids ir emocijām: smadzenes izvairās no lietām, kas sagādā nepatīkamas emocijas, trauksmi vai prasa īpašu piepūli. Turpretī ieradumi nostiprinās, ja par rīcības iznākumu pozitīvi atalgojam. Diemžēl tas ne vienmēr nozīmē vēlamu rīcību. Piemēram, izvairīšanās no sarežģīta uzdevuma sniedz islaicīgu atvieglojumu, tāpēc arī turpmāk, saskaroties ar grūtībām, prāts tieksies izvēlēties vienkāršāko ceļu. Te noderīga ir cita brīnišķīga smadzeņu īpašība – neiroplastiskums jeb spēja no jauna radīt īsceļus, kas veido ieradumus. Šeit milzīga nozīme ir tam, kā atpazīstam savus ieradumus, saprotam, kāpēc atkal un atkal rīkojamies tā un ne citādi, cenšamies atrast punktus, kuros izmainīt savas rīcības trajektoriju.

Nākamais solis ir sasaistīt jaunus ieradumus ar identitāti. Kā saka Alise Pīrāga, ja mērķis saskan ar tavām dzīves vērtībām, tad arī mazie soļi ved tuvāk tam, par kādu cilvēku vēlies kļūt. ●

NELAUZI GALVU, DĀVINI GALDA SPĒLES!

GALDA SPĒLES BŪS IEMESLS SANĀKT KOPĀ
UN IEPRIECINĀS ATKAL UN ATKAL!

Atrodi labākās
dāvanas

Meklē Latvijā plašāko galda spēļu izvēli, kā arī puzzles, prāta mežģus un attīstošas rotaļlietas Brain Games veikalos Rīgā (K. Barona 55 un t/c AKROPOLE Alfa, Rīga Plaza un Olimpia) un internetveikalā www.brain-games.lv

Emīls Edvards Vegmanis, hokejists daiļslidotājs

DZELTENAJAM kreklam plīvojot, hokeja ekipējumā tērptais Emīls (19) ledus laukumā lec akselu, griežas kā vilciņš un veic vēl citus daiļslidošanas elementus. Skatītāji viņam aplaudē un uzgavilē. Gan klātienē, gan interneta komentāros. Puiša īsajiem video sociālajā tīklā *TikTok* ir tūkstošiem skatījumu, populārākajam pārsniedz 177 000 robežu. Komentētāji komplimentus izsaka dažādās pasaules valodās. Visbiežāk par to, ka daiļslidošanas elementus veic hokeja slidās. «Atradu unikālu nišu,» puisis spriež, kāpēc skatītāju loks ir tik plašs. Ne Latvijas, ne pasaules hokejistu vidū neko līdzīgu nav redzējis.

Emīls dzīvo Jelgavā un spēlē amatieru hokeja komandā *Lielupe* uzbrucēja pozīcijā. Šajā sezonā ir Zemgales amatieru 1. līgas rezultatīvākais spēlētājs. Kad maču laikā gadās pauze, skatītājus izklaidē ar daiļslidošanas elementiem. Vai no hokejistiem par to nav gadījies dzirdēt nievājošas piezīmes? «Bērnībā daudzi teica, ka izskatos kā meitene, bet nekad neesmu ņēmis to pie sirds,» Emīls atbild. «Slīkto laižu gar ausīm, par labo pasaku paldies.»

Daudzi hokejisti bērnībā pirmos soļus uz ledus spēruši daiļslidošanas slidās un vēlāk pārgājuši uz spēka sporta veidu, taču jelgavniekam ir cita pieredze. Sešos gadus sāka trenēties hokejā un ļoti strauji progresēja. Meklējot labākos trenerus, ģimene dēlam nomainīja vairākas sporta skolas. Vādāja gan uz Brocēniem, gan uz Mārupi. Kad Emīlam palika deviņi gadi, mamma mudināja pamēģināt apgūt daiļslidošanas prasmes, «jo tas uzlabo manevrētspēju».

Emīls hokeju spēlē uzbrucēja pozīcijā

«Atradu unikālu nišu»

Darboties profesionālu treneru vadībā viņš pārtrauca 12 gadu vecumā. Toreiz Mārupes Hokeja savienība vecākiem lika parakstīt līgumu par to, ka dēls līdz pilngadībai nemainīs komandu, pretējā gadījumā nāksies maksāt milzīgu naudas sodu. Vegmaņi līgumu neparakstīja un nolēma dēlu turpmāk trenēt saviem spēkiem. Mamma Aiva sāka vadīt uz publiskajām slidotavām apkārtnes ledushallēs un lika darboties, ņemot vērā padomus no Helmuta Baldera un Jāņa Kupča grāmatas *Hokejs*. Algotu darbu nestrādāja. Par finansiālo pusi rūpējās tētis Jānis, viņš nodarbojas ar mēbeļu mon-

tāžu. Lai apgūtu sadarbības prasmes laukumā, Emīls darbojās kopā ar amatierkomandu spēlētājiem. Oficiālos mačos piedalīties sāka tikai 18 gadu vecumā, tādi ir amatieru līgas noteikumi.

Kurš no abiem ziemas sporta veidiem patīk labāk, Emīls nevar izšķirties. «Vislabāk, ja būtu hokejs-daiļslidošana.» Tomēr neslēpj, ka hokeju vēlētos spēlēt augstākā līmenī. Lai mērķi sasniegtu, pašlaik visu laiku velta sportam. Mācības vidusskolā pabeidza jau 17 gadu vecumā, 10. un 11. klasi – vienā mācību gadā. Tas bija iespējams tāpēc, ka skolotājs tālmācībā. Šādi mācās jau no 7. klases, jo tas deva iespēju elastīgāk plānot dienu. No rīta, kad atvērtas publiskās slidotavas, varēja trenēties, bet mācīties vakaros, kad ledu aizņem sporta skolu audzēkņi. Hokeja kluba *Lielupe* treneris Armands Baumanis uzskata, ka potenciāls Emīlam ir – jau tagad varētu spēlēt Latvijas virslīgā.

Starp citu, lai nekas nenovērstu uzmanību no sporta, ilgus gadus Emīlam bija

Priekšnesumu horeogrāfiju palīdz izdomāt mamma. Viņa arī piemeklē mūziku

tikai podziņtelefons. Viedtālruni mamma solīja nopirkt tikai tad, kad dēls sasniegs pilngadību. Šādam lēmumam bijis arī medicīniskais pamatojums – puisim ir iedzimti redzes traucējumi. Ikdienā viņš nēsā brilles; kad liek galvā hokeja ķiveri, izmanīto lēcas. Taču mammas plāns neizdevās. «Sešpadsmitajā dzimšanas dienā ome mani digitalizēja.»

Brīvajā laikā viņš zīmē, arī to apguvis pašmācības ceļā, bet tagad saviem spēkiem mācās ģitāras spēli. «Man patīk izaicinājumi. Patīk sevi piespiest darīt to, kas nesānāk, tik ilgi, kamēr sānāk.» ●

— Ilze Šķietiece

URGA JO&PO

ANIMĀCIJAS ĪSFILMU
CIKLS BĒRNIEM

Imt

LATVIJAS
TELEVĪZIJA

Sunday
Rebel

Nacionālais kino
centrs

paēdis.lv

NO 22. NOVEMBRA
KINOTEĀTROS
VISĀ LATVIJĀ

14.12.2025.
Pēdējā izrāde!

Henriks Ibsens BRANDS

Režisors – Viesturs Kairiņš

Gada aktrise – Ieva Segliņa
"Spēlmaņu nakts" 2022./2023. nominācija

Gada aktrise – Ieva Segliņa
"Spēlmaņu nakts" 2022./2023.
skatītāju simpātijas balva

Gada aktieris otrā plāna lomā
Kārlis Arnolds Avots

"Spēlmaņu nakts" 2022./2023. nominācija

Gada jaundarbs mūzikā
Jēkabs Jančevskis

"Spēlmaņu nakts" 2022./2023. balva

Teātra patrons:

RIETUMU BANKA

dailesteatris.lv

● Ja es ar jums nestrīdos, tas nenozīmē, ka jums ir taisnība. Piemēram, bites arī netērē savu laiku, lai pārliecinātu mušas, ka medus ir labāks par mēslu čupu.

● Izglītots idiots ir sliktāks nekā neizglītots idiots. Jo neizglītots domā, ka viņš nav idiots.

● «Kur tu pagājušajā naktī blandījies?»
«Gaidīju autobusu.»
«Autobusi naktīs nekursē.»
«Tieši tāpēc arī gaidīju.»

● Bērniņa man bija grūta – visu laiku gribējās saldējumu un konfektes. Jo alu tolaik es vēl nebiju nogaršojis.

● Vakar manā mājā ielauzās zagļi un aiznesa visu, izņemot ziepes, dušas želeju, dvieļus un dezodorantu! Netīrie neļies!

● Kad vīrs un sieva viens otru neieklausās, viņos ieklausās kaimiņi.

● Mani interesē šāds jautājums – kad es beidzot varēšu baudīt tos izsmalcinātos ēdienus, kuru receptes manai sievai patīk pārpublicēt savā feisbukā kontā?

● «Kāpēc tu tik noskumis?»
«Sieva paziņoja, ka es uzvedos kā bērns.»
«Nu un?»
«Viņa man lika arī stāvēt kak-tā.»

● Akūta psihoze – es stundām skaļi sarunājos ar kaķi. Akūta halucinatorā psihoze – es runāju ar neeksistējošu kaķi. Paranoja – es baidos pateikt kaut ko lieku kaķa klātbūtnē. Šizofrēnija – kaķis runā manī. Neirastēnija – kaķis mani ignorē, un man tas šķiet pilnīgi nepanesami. Maniakāli depresīvā psihoze – mans kaķis mani nenovērtē. Lielummānija – es uzskatu, ka esmu gudrāks un simpātiskāks par savu kaķi.

● «Kur tu biji pazudis?»
«Sanatorijā ārstēju nervus.»
«Ko ārstēji?»
«Nervus, sasodīts!!! Tu kurls, vai?!»

● Pa tuksnesi iet kāds noklidis ceļotājs un sastop beduīnu:
«Sakiet, kur šeit ir tualete?»
«Ejiet visu laiku taisni un ceturtdien pagriezieties pa labi.»

● Satiekas divas draudzenes:
«Tu teici, ka tavs papagailis prot runāt. Es tik daudz reižu esmu bijusi pie tevis, bet ne reizi neesmu dzirdējusi, ka tas runātu.»
«Viņš vienkārši ļoti labi apzinās, kad ir riskanti pastāstīt kaut ko lieku.»

● Pie Raiņa pieminēkla Pēterītis jautā gidam: «Kam

«Es esmu perverss.» «Kā tas izpaužas?» «Man patīk pirmdienas.»

šis pieminēklis?»

«Rainim.»
«Tam pašam, kas uzrakstīja *Skroderdienas Silmačos*?»
«Nē, tās uzrakstīja Blaumanis.»
«Tad kāpēc pieminēklis ir Rainim?»

● Skolotāja stundā pacēl ķieģeli: «Bērni, ko jūs domājat, kad redzat šo priekšmetu?»

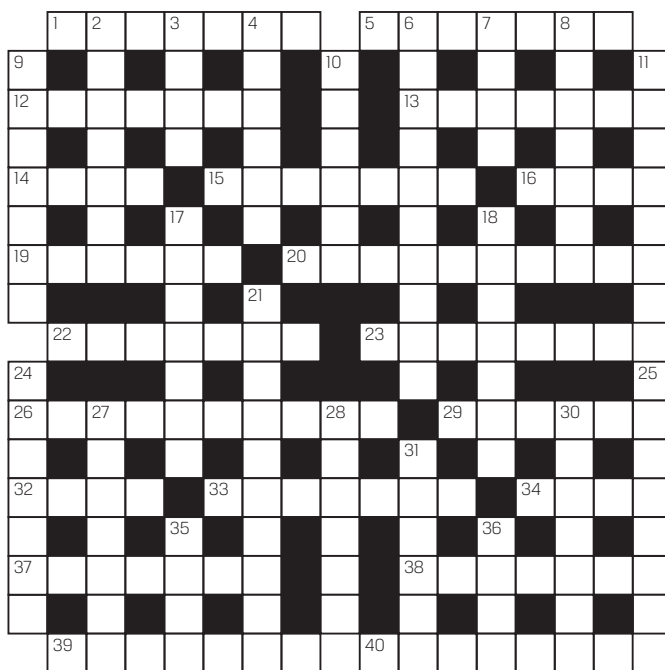
Anniņa: «Es domāju par to, cik daudz darba bija jāizdara, lai izgatavotu vienu ķieģeli.»
Lienīte: «Es domāju par to, cik daudz ķieģeļu nepieciešams, lai uzbūvētu vienu māju.»
Pēterītis: «Bet es domāju par meitenēm!»
Skolotāja: «Kāpēc?»
«Tāpēc, ka es par viņām domāju visu laiku!»

Krustvārdu mīkla

Sastādījis — Māris Ciniņis

HORIZONTĀLI. 1. Ādas slimība. 5. Sengrieķu eposs. 12. Īslaicīgi, ātri pārejoši. 13. Poļu tautas de-ja. 14. Kolekcionēt. 15. Darbības apjoms, plašums. 16. Berzē. 19. Labdabīgi muskuļaudu audzēji. 20. No muižniekiem komplek-tēta gvardes kavalērijas da-ļa viduslaiku Francijā. 22. No-vecojis taures nosaukums. 23. Sloku dzimtas bridējputni. 26. Pirmā atklātā antibiotiskā vie-la. 29. Aplej ar verdošu ūde-ni. 32. Bioloģiski attīstīties. 33. Cirtot. 34. Pūču dzimtas putni. 37. Noskranduši apģērba ga-bali. 38. Pareizticīgo klostera priekšnieks. 39. Nemākslotas, patiesas. 40. Virsējais apģērba gabals.

VERTIKĀLI. 2. Unificē. 3. Trīc. 4. Apgādāt ar nepieciešama-jiem priekšmetiem, ierīcēm. 6. Katoļu ubagotājniku orde-nis. 7. Graudzāļu dzimtas lakst-augs A-Āzijā. 8. Novecojs dāli-jas nosaukums. 9. Rētais acs radzenes apdullķojums. 10. Va-lā, neaizvērts. 11. Aizvējš. 17. Sanāksme, sēde. 18. Noturīga, nemainīga. 21. Krītamā kai-te. 24. Amerikāņu rakstnieks (1932–2009), romāna *Īstvikas raganas* autors. 25. Teiksmains putns – nemirstības, mūžīgās atjaunošanās, atdzimšanas sim-bols. 27. Nikna, nešpetna. 28. Skandināvu mitoloģijā – Skadi vīrs, jūrasbraucēju un zvejnie-

ku aizgādājis. 30. Formastērpa detaļas ar dienesta pakāpes at-šķirības zīmēm. 31. Izvirza par kandidātu amatam, goda no-

saukumam, balvai. 35. Grafikas dobspieduma tehnika. 36. Putraimu, auzu pārslu novārī-jums.

27. novembra miklas atminējums

HORIZONTĀLI. 1. Bertolē. 6. Sfinks. 10. Zaigo. 11. Raudive. 12. Lūgšana. 13. Sapfo. 14. Izelpa. 16. Olbijs. 17. Singapūra. 20. Sver. 23. Rimt. 25. Ļirboņa. 26. Blakne. 27. Naktis. 28. Monteki. 29. Kaza. 31. Stāt. 34. Paradigma. 37. Kumbrs. 38. Skrube. 39. Malka. 41. Ietista. 42. Knipele. 43. Tūlīt. 44. Šķetere. 45. Slaisti.

VERTIKĀLI. 1. Bārties. 2. Raudene. 3. Olimps. 4. Ēzes. 5. Tiepša. 6. Solo. 7. Iegula. 8. Klasīki. 9. Avansēt. 15. Aizņemtas. 16. Organisms. 18. Garanča. 19. Profesi. 21. Volta. 22. Rikša. 23. Rikas. 24. Maitā. 29. Kaktiņš. 30. Zīmotne. 32. Trumens. 33. Treneri. 34. Prasme. 35. Dalila. 36. Akcija. 39. Mate. 40. Akts.

ABAVAS

DUBULTPRIEKS DĀVANĀ!

Skaistu un kvalitatīvu dzērienu komplekts
Jūsu mīļajiem, radiem vai kolēģiem.

Izvēlies divus dzērienus - prieks un
grezna dāvanu kastīte komplektā!

Vairāk:
abavas.lv

ALKOHOLA LIETOŠANAI IR NEGATĪVA IETEKME.
ALKOHOLISKOS DZĒRIENU PĀRDOŠANA, IEGĀDĀŠANĀS UN NODOŠANA
NEPILNGADĪGĀM PERSONĀM IR AIZLIEGTA.

lasir
ir

Abonē sev vai dāvini svētkos!

LASIS.IR.LV • ABONESANA@IR.LV • 27734907

29€

6 numuri gadā